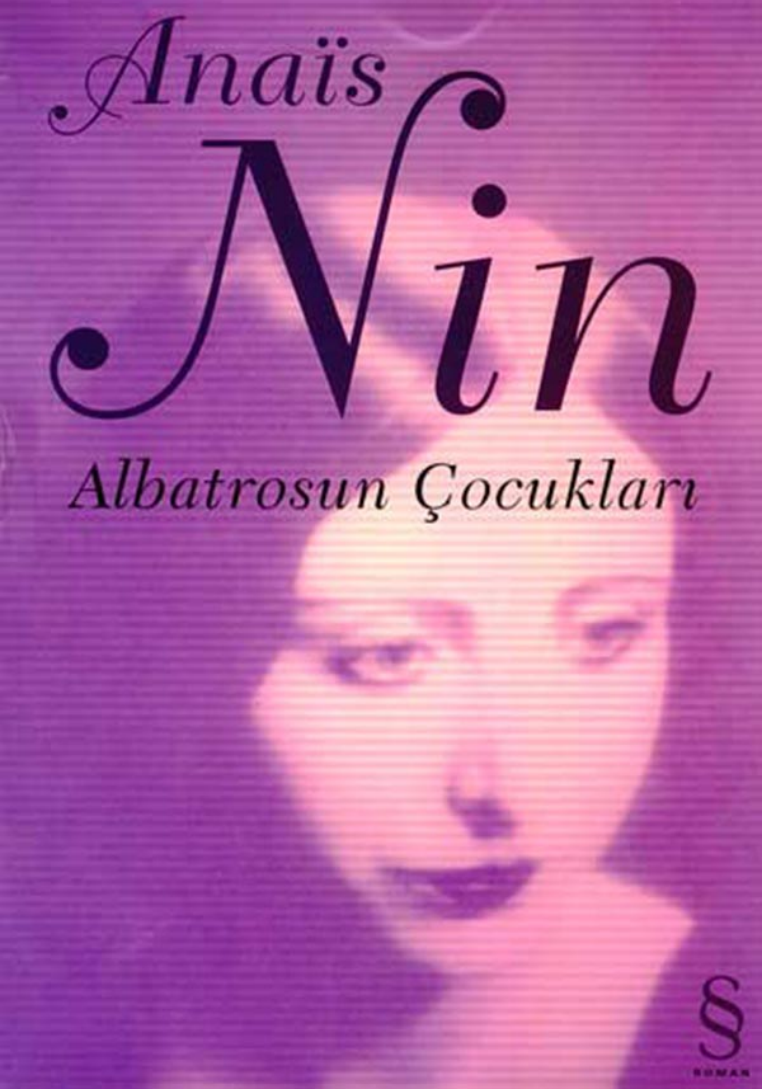
Anaïs

Nin

Albatrosun Çocukları

§

ROMAN

ANAÏS NIN

21 Şubat 1903'te Paris'te doğdu. Kökenleri İspanya, Küba, Fransa ve Danimarka'ya dayanmaktadır. Çocukluğu Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde geçti. Babası başka bir kadın için onları terk ettikten sonra, annesi Anaïs'i ve iki erkek kardeşini alıp Amerika'ya yerleşti. Daha sonra Anaïs Nin kocasıyla Paris'e taşındı. 1924-1939 yılları arasında orada yaşadılar. D.H. Lawrence üzerine bir inceleme olan ilk kitabı 1930'larda yayınlandı. Düzyazı-şiiri *Ensest Evi*'ni (1936) üçleme romanı *Winter of Artifice* izledi (1939). Eserlerinin niteliği ve orijinalliği hemen fark edildi, ancak daha çok avangart yazarlar arasında kaldığından yaygın bir şekilde tanınması zaman aldı. "İçsel Kentler" ana başlığında kaleme aldığı beş romanı 1940'larla 1960'lar arasında Amerika'da yayınlandı. *Under a Glass Bell* adında bir öykü kitabı da vardır. 1940'larda, isimsiz bir müşteri için erotikalar yazmaya başladı ve bunları *Venüs Üçgeni* ile *Little Birds* kitaplarında topladı (bu kitapların her ikisi de ölümünden sonra yayınlanmıştır). Henry Miller ve karısı June Mansfield'e olan tutkulu bağlılığını *Henry ile June* başlıklı günlüğünde anlatır. Kitapları yirmi altı dile çevrilmiştir.

Yaşamının son yıllarında, Amerika'daki çeşitli üniversitelerde dersler verdi. 1973'te Anaïs Nin'e, Philadelphia Sanat Üniversitesi tarafından fahri doktora unvanı verildi. 1974'te Ulusal Sanat ve Edebiyat Enstitüsü'ne kabul edildi. 14 Ocak 1977'de Los Angeles'ta öldü.

PÜREN ÖZGÖREN

Adana'da doğdu. Avusturya Lisesi'ni bitirdikten sonra University of Miami'de dil eğitimi aldı. 1984'ten bu yana sürdürdüğü çeviri çalışmaları arasında, tanınmış pek çok yazarın eseri bulunmakta: Roman Polanski, Vanessa Redrgrave ve Erje Ayden'in otobiyografileri, Yukio Mişima'dan *Bereket Denizi* dörtlemesi, Henry Miller'dan *Çılgın Üçlü*, Lawrence Durrell'dan *Kara Defter*, George Orwell'dan *Birmanya Günleri*, Ernest Hemingway'den *Cennet Bahçesi*, Truman Capote'den *Bukalemunlar İçin Müzik*, Çinli çağdaş yazar Cang Şianliyen'den *Erkeğin Yarısı Kadın* ve *Ölmeye Alışmak*, Roald Dahl'dan *Öptüm Seni*, Nobelli yazar Toni Morrison'dan *Cennet ve Sevilen*, Bedri Baykam'dan *Maymunların Resim Yapma Hakkı*.

pozgoren@yahoo.com

Anaïs Nin

Albatrosun Çocukları

Türkçesi: Püren Özgören

§

Çağdaş Dünya Edebiyatı **71**

Albatrosun Çocukları
(İçsel Kentler II)
Anaïs Nin

Kitabın Özgün Adı:
Children of the Albatross

Yayına Hazırlayan: Tülin Er
İngilizce'den çeviren: Püren Özgören
Kapak Tasarım: Utku Lomlu
Dizgi: Bahar Kuru

© 1959 by Anaïs Nin,
© 2004; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Onk Ajans aracılığıyla Everest Yayınları'na aittir.

Birinci Basım: Temmuz 2005
ISBN: 975 - 289 - 244 - 2

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23
Fax: (212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00
e-posta: everest@alfakitap.com
www.everestyayinlari.com

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1: Mühürlü Oda 1
Bölüm 2: Kafe 83

ALBATROSUN ÇOCUKLARI

Bölüm I

MÜHÜRLÜ ODA

Montmartre'da otobüsten inen Djuna kendini gezici lunaparkın tam ortasında buldu; sağ ayağını kaldırım taşı döşeli yola bastığı an, atlıkarıncanın müziği de mekanik kutusundan boşaldı ve Djuna bu şen şakrak melodinin bütün bu sahneyi, ruh halini, bedenini dönüştürdüğü duygusuna kapıldı; tıpkı çocukken kazandığı dans bursunun, yetimhanedeki yaşamını ansızın, koyu bir kâbustan özgürlüğe dönüştürüvermesi gibi.

Sayısız engel, çocukluğuna, gençliğine acı yüklemişti; o da koltuk değnekleriyle, güçlükle ilerlemeye çalışırken, kendini birden, bir gecede havayı, boşluğu ve kendi doğasının hafifliğini keşfettiği bir dansın içinde buluvermişti sanki.

Böylece yaşamı ikiye bölünmüş oldu: yoksulluktan ağırlaşmış, çıplak ayaklı çocukluğu; sonra da, içsel monologunun bestelediği müziğin, Djuna'nın ayaklarını dansa sürüklediği gün.

Ne zaman ayak parmaklarını yere doğru gerse, şöyle düşünürdü: Öksüzler yurdundan, fakirlikten, geçmişimden dans ederek, döne döne uzaklaştım.

İlk oturdukları dairenin çıplak zeminine basan ayaklarını anımsıyordu. Sonra, yetimhanenin muşamba zeminindeki ayaklarını. "Evlat edinildiği" ve meşru çocuklara bolca dağıtılan sevgiyi fena halde kıskandığı evdeki merdivenleri inip çıkan ayaklarını. O evden kaçan ayaklarını. Hepsini anımsıyordu.

Küt burunlu, mat, zevksiz ayakkabılarını, defalarca onarılmış çoraplarını, vitrinlerdeki yeni, parlak ayakkabılara duyduğu açlığı hatırlıyordu.

Ev işlerinden, ressamlara poz vermekten, modellik yapmaktan, soğuktan, kalitesiz pençeler ve dar ayakkabılar yüzünden tabanlarını kaplayan nasırları.

Rüya görmenin şarkı söylemeye, içteki sohbetin müziğe dönüştüğü günü, rüyaların minyatür bir opera olup dünyanın bütün hoyrat, ahenksiz seslerini dışarıda bıraktığı günü.

Ayaklarının cilasız, donuk deriden yapılma hapishanede duramaz olduğu ve içsel, uyumlu ezgilere uyarak titreşmeye başladığı ânı; ayakkabılarını fırlatıp attığını, yıpranmış elbisesinden kurtulurken koltuk altlarının nasıl söküldüğünü, eteğininse diz yerinden yırtılışını anımsıyordu.

Müziğe dönüşmüş imge seli başından ayaklarına akmış, Djuna kendini görünmez, dev boyutlu bir süvari kılıcıyla ikiye bölünmüş biri gibi hissetmekten kurtuluvermişti.

Dış dünyada, değiştirmeye gücünün yetmediği gizemli, dışsal felaketlere boyun eğmiş bir kadındı; iç dünyasında ise, kimsenin uzanamayacağı kadar derinlere sayısız tünel

kazmış, yok olmaktan kurtardığı hazinelerini oraya gömmüş ve orada, tanıdığı dünyanın tam da zıddını inşa etmiş bir kadın.

Ama dansın başladığı an bir eriyip kaynaşma gerçekleşti; bir lehimlenme, bir bütünlenme. Bedenin ortasındaki kesik kaynadı, sağaldı ve Djuna hareket eden, devinen tek bir kadın oldu.

Ruhsal bir ritmin, kafasının içinde çalan bir müzik kutusunun keyfiyle, tahrikiyle ayakları donukluktan, hareketsizlikten kurtuldu, yoksulluğun bataklıklarından, sıtmalı, mikroplu sularından fırlayıp çıktı, onu kıtalardan, okyanuslardan aşırttı, bir panayır günü Paris'in bir meydanındaki kaldırım taşlarının üzerine kondurdu: donuk donuk titreşen, rengârenk çadırların, özgürce dalgalanan zevk bayraklarının, dervişler gibi dönen atlıkarıncaların ortasına.

Bir yan sokağa saptı, karanlık bir kapı eşiğinde durdu; darmadağınık bir kapıcının açtığı kapıdan geçip basamakları hızla indi ve yeraltında, geniş bir salona girdi.

Piyanoyu, yeri döven ayakların tapırtısını, bale hocasının sesini daha merdivendeyken duymuştu. Piyano susunca hocanın azarlayan, sert sesi ve telaşlı fısıltılar öne çıktı.

Bazen Djuna girerken, sınıf dağılırdı; uçuşan bale tütüleriyle, sürtünerek yanından geçen, aceleci, küçük kızlar; Opera'nın gülüşen, fısıldaşan, tozlu pabuçlarıyla pervaneler gibi uçuşan genç kızları; geniş odanın loşluğunda savrulan kar taneleri; bedenlerde, harcanan çabanın simgesi çiy damlaları.

Djuna onlarla birlikte koridordan geçip soyunma odasına girdi; ilk bakışta bir bahçeyi andırıyordu: dev boyutlu papatyalardan farksız kabarık, beyaz bale tütüleri; latinçiçekleri ve gelincikleri çağrıştıran, İspanyol tarzı etekler; pamuklu giysi-

lerin oluşturduğu güller, ayçiçekleri; örümcek ağlarından esinlenmiş saç fileleri.

Küçük soyunma odasına yoğun bir yüz kremi, pudra ve ucuz kolonya kokusu egemendi; kızların kahkahaları, itirafları, yıpranmış bale pabuçları, solmuş çiçekler, buruşmuş tüllerden oluşan, delice bir karmaşa.

Djuna gündelik giysilerinden kurtulur kurtulmaz, bir kez daha o ürpertici dönüşüm anı yaşandı.

Hafif akortsuz piyano, zemindeki titreşimler, ter kokusu, bu kostüm bahçesinde doğan heyecanı arttırıyor, fısıldaşmalara, kıkırtılara eşlik ediyordu.

Djuna bacağını bara, tutunma demirine atınca bale hocası yaklaştı, gergin ayak parmaklarının yönünü düzeltmek istercesine, elini onun bacağına koydu.

Kırk yaşında, ince uzun, dimdik, çalımlı bir erkekti; yüzü güzel değildi, yalnızca tavırları, devinimleri. Yüzü belirsiz; yüz hatları bulanık. Sanki dans bir heykeltıraştı ve onu ele geçirmiş, bütün hareketlerinden bir stil, biçim, zarafet yontarken yüzünü önemsememiş, öylece bırakmıştı.

Onu yönlendirmek, düzeltmek, geliştirmek ya da bir duruşu değiştirmek üzere bedenine konan bu el, Djuna'ya nedense hep aşırı sıcak gelirdi.

Erkek onun ayak bileğini tutunca, Djuna bileğinin bir nabız gibi atmaya başladığını hissederdi – sanki adam bir sihirbazdı ve bileğe ansızın kan hücum etmesini sağlamıştı. Bu el beline konduğu zaman Djuna bir anda, üstelik son derece keskin bir biçimde, belinin farkına varırdı; adam o beli oyan heykeltıraşmış gibi.

Hoca eliyle dansa başlama işaretini verince, salt onun bedenini yontmuş, biçimlendirmiş ve kanın akışını özgür bırakmış olmaz, elinin bu tek hareketiyle kanın, devinimlerin, for-

mun arasındaki uyumu da sağlamış olurdu; işte o zaman, '*leçon de danse*'* bir yaşama dersi olup çıkardı.

Genç kadın boyun eğer, dans etmeye başlardı; bedenini işleten, denetleyen, uyandıran bu ellerin altında Djuna esnek, uysaldı.

Hocanın gözdesi olduğu yavaş yavaş ortaya çıktı. Giyinirken bağırmadığı tek öğrencisi, oydu. Djuna'nın gelişimine karşı daha coşkulu, hatalarına karşı daha insaflıydı.

Djuna onun ellerine itaat ediyordu; erkek de öteki öğrencilerinin tersine, onu dokunuşlarıyla ya da sesindeki sevecen iniş-çıkışlarla yönlendirmeyi yeğliyordu.

Djuna'nın, onunla birlikte hareket ettiği sürece çok daha iyi dans edeceğini anlamış ve kendi hareketlerinden vazgeçmişti sanki.

Böylece, dans kusursuzluğa doğru yol aldı; bu iki kişinin devinimleri arasındaki uyumdan, uzlaşmadan doğan, kadının teslimiyeti, erkeğin egemenliğinden kaynaklanan bir kusursuzluk.

Erkek yorgunsa, kadının dansı vasattı. Eğer olanca dikkatini ona yöneltmişse, kadının dansı muhteşemdi.

Bale topluluğunun bu tür deneyimlere alışkın kızları fısıldaştılar, kikirdeştiler: Gözdesi sensin!

Ancak Djuna için o bir erkek değildi. Bale hocasıydı. O manyetik zorbalığıyla, bedeninin dayattığı bir saygınlıkla Djuna'nın bedenine hükmedebiliyorsa, nedeni dansın, kadının dansının efendisi olmasıydı.

Ama bir gün, dersten sonra (Opera'nın küçük kızları gitmiş, geride yalnızca bir ipek, telaş, kar ve koşuşturma yankısı kalmıştı), erkek onun peşinden soyunma odasına geldi.

Djuna kabarık dans eteğini henüz çıkarmamıştı, balo-

* (Fr.) dans dersi (ç.n.)

numsu jüponunu, daracık taytını da; dolayısıyla erkeğin içeriye girişi ona dansın devamı gibi göründü. Yaklaştığı, tek dizini gösterişli bir selamlamayla kırdığı, Djuna'nın devasa bir çiçek gibi kabarmış olan eteğini kucakladığı zaman, dans sürüyordu sanki. Djuna, bendesinin sadakatini kabul eden bir kraliçeymişçesine elini onun başına koydu. Etek, göbeğine konacak öpücüğü karşılamak üzere, mutlak olgunluğa erişmiş bir çiçek gibi açılırken, erkeğin tek dizi hâlâ yerdeydi.

Eteğin taçyapraklarının arasına sığınan, saklanan bir öpücük. Sonra hoca, piyanistle konuşmak için stüdyoya döndü; o kadına yarın geleceği saati söyler, parasını öderken, Djuna da giyindi, ılıklığını, ürpertisini, korkularını örttü.

Erkek onu kapıda bekliyordu; zarif, toparlanmış.

"Neden benimle kafeye gelmiyorsun; biraz otururduk," dedi.

Djuna onu izledi. Clichy Alanı fazla uzak sayılmazdı; oldu bitti canlı, cıvıl cıvıl bir yerdi, ama şimdi lunapark nedeniyle her zamankinden de hareketliydi.

Hızla dönen atkı karıncalar. Kapısına Arap kilimleri asılmış küçük kulübelerde fal bakan çingeneler.

Seramik güvercinlere ateş eden, karıları için kristal kâse kazanan işçiler.

Fahişeler seyredilmekten hoşnut, geziniyor; erkekler aylaklığın tadını çıkarıyor.

Bale ustası anlatıyordu: "Djuna..." (adını onun ağzından duyunca, birden, adamın ödülü kondurduğu yer karıncalanıverdi), "ben basit bir adamım. Annemle babam güneyde, küçük bir köyde ayakkabıcıydı. Çocukken beni bir demir fabrikasına işçi olarak verdiler; ağır şeyleri indirip kaldırıyordum ve kaslarımı mahvetmek üzereydim. Ama öğle tatillerinde dans ederdim. Bir balet olmak istiyordum; kocaman bir fırı-

nın önündeki kol demirlerinde alıştırma yapardım. Bugünse... bak!" Üzerine bazı ünlü balerinlerin adları kazınmış bir sigara tabakası uzattı. "Bugün," diye sürdürdü sözünü gururla, "bütün bu kadınlara eşlik etmiş biriyim. Benimle gelirsen, çok mutlu oluruz. Ben yalın bir adamım, ama birlikte Avrupa'nın bütün şehirlerinde dans edebiliriz. Artık genç sayılmam, yine de, içim hâlâ dans dolu! Çok mutlu olabiliriz..."

Djuna'nın duyguları da atlıkarıncayla birlikte dönüyordu; yine parkta, çocukluğundaki tahta atların birinin sırtındaydı; ah, uçmaktan farksızdı: atını doludizgin, kentten kente sürmek, ödüllere, çiçek buketlerine, gazete kesiklerine, şöhrete hevesle, sabırsızlıkla uzanmak, bütün gizli arzularını, zevk özlemlerini kırmızı bir şal gibi sırtına savurmak; bu canlı, neşeli müzik merkezde sürüp giderken, beden kendini bulmuş, sağalmış, dans ediyor (O, bir zamanlar ölümcül bir darbe yüzünden yitirdiği bedenini arayan kadın değil miydi... dibe çöken, şimdiyse suyun yüzeyinde, panayırdan farksız bir zevk âleminde yaşayan, sakatlanmamış insanların arasında salınan kadın?)

Bunu bu basit adama nasıl anlatmalı, nasıl açıklamalı? *İçimde kırılmış bir şey var.* Ben başkaları kadar kolay dans edemem, yaşayamam, sevemem. Birlikte yolculuğa çıkarsak, bir yerlerde düşüp sakatlanacağım kesin. Çünkü bu içsel kırık görünmediği gibi, diğerleri için inandırıcı da değil. Herkesin görebileceği, anlayabileceği bir yerimi kırmadan huzura ermeyeceğim. Bu yalın adama, başarıyla, hiç kırılmadan dans edemeyeceğimi nasıl açıklamalı? *Ben düşen bir dansçıyım;* bunalım tuzaklarına yakalanan, yüreğini de vücudunu da her dönüşte sakatlayan, temposunu, hafifliğini kaybeden, grupların, müziğin, kusursuzluğun dışına düşen. Hataların ardı arkası kesilmiyor. Bu hataları düzeltmeme yardım edemezsin. Diyelim ki kendimizi yabancı bir ülkede, yabancı bir

otelde bulduk... Bir otel odasında yalnızsın. Eh, ne var bunda? İnip barmenle konuşursun ya da bir bardak bira alıp gazeteni okursun. Bu kadar basit. Ancak ben bir otel odasında yalnız kalırsam, bana bir şeyler olur; ışıklar söndürüldüğü zaman çocuklara olan şeyin benzeri. Hayvanlara ve çocuklara. Ama hayvanlar yalnızlıklarını uluyarak kovar, çocuklarsa anababalarını ve ışığı çağırabilirler. Oysa ben...

"Cevap vermen ne kadar uzun sürdü böyle," dedi dans ustası.

"Yeteri kadar güçlü değilim," dedi Djuna.

"Seni ilk gördüğümde, ben de aynı şeyi düşündüm. Bir dansçının yaşamının gerektirdiği disiplini kaldıramaz, dedim. Ama işin aslı böyle değil. Tamam kırılgan filan görünüyorsun, fakat sağlıklısın. Sağlıklı kadınları tenlerinden anlarım. Senin cildin parlak, duru. Yo, sana at kadar güçlüsün demiyorum, sen bizim *'une petite nature'** dediklerimizdensin. Öte yandan, enerjin de var, cesaretin de. Yolculukları biraz ağırdan alırız, olur biter."

Atlıkarınca bir müzik parçasının ortasında, ansızın durverdi. Motora bir şey olmuştu! Atlar yavaşladı. Çocuklar mahzunlaştı. Patron kaygılı görünüyordu; çağrılan makine ustası, bir doktor gibi, elinde çantasıyla geldi.

Lunapark fırıl fırıl dönen taşkınlığını yitirdi.

Müzik susunca, amatör avcıların kof, boğuk kurşunları, karton duvarın ardına devrilen seramik güvercinlerin şıngırtısı duyuldu.

Djuna'nın yetimhanedeyken, içinde var olabileceği tek ağmış gibi dokumaya başladığı rüyaları; onun, katlanılmaz olayların erişemeyeceği bir yere sıçramasını sağlayan düşleri; duygularının kabullenemediği olaylara koşut, kendi olayları-

* (Fr.) Küçük bir model. (ç.n.)

nı yaratan, dünyalar içinde dünyalar yaratan geceleri uykuda başlayıp gündüzleri de süren, bir fon müziği gibi, bütün eylemlerine eşlik eden rüyaları... Ancak Djuna, zamanla daha da şiddetlenen bu savunma mekanizmasının, onun eylemlerine en küçük bir yarar, bir katkı sağlamadığını yeni yeni anlıyordu.

Çünkü düşlerinde ansızın beliren kişilikler, kentler uzak, yabancıydı; gerçeklikle hiçbir benzerlikleri yoktu. Bunlar, Djuna'nın zihnini yüksek ateşin pusu, buharıyla dolduran imgelerdi – onu soğuğa, açlığa ve yorgunluğa karşı duyarsızlaştıran, uyuşturucu etkisi yapan bir olaylar panoraması.

Annesinin ölmek üzere hastaneye götürüldüğü gün; erkek kardeşinin sokakta oynarken yaralanıp zararsız bir deliliğe sürüklendiği gün; yetimhanede, oradaki tek erkeğin zorbalığına boyun eğdiği gün... Bunlar Djuna'nın, öteki, düşsel dünyasının güçlendiğini, yoğunlaştığını ayrımsadığı günlerdi.

Bazı acı olaylar karşısında hâlâ ağlayabiliyordu, ancak bazı insanların narkozun etkisine girmek üzereyken ağlamaları gibi. Narkoz etkisini göstermeye başlayınca, bir ses, "Hâlâ acıyor," diye fısıldar; oysa insan hiçliğe yuvarlanmadan hemen önce acı körelmeye başlamıştır ve beden otomatik olarak, aslında acıdan değil, onun anısından yakınmaktadır.

Djuna ağlamayı sanata dönüştürmeyi bile başarmıştı.

Öksüzler yurdunda ayna yasaktı, kızlar da küçük camlardan birinin arkasına siyah kâğıt koyarak kendilerine bir ayna yapmışlardı. Haftada bir kere aynayı hazırlıyor, sırayla kendilerine bakıyorlardı.

Djuna genç kız yüzünü ilk kez bu siyah aynada gördü; cildinin temiz, duru renginde belli belirsiz bir yas, bir keder vardı; bir kuyunun dibinden yansırmış gibi.

Bu ilk izlenimi, kara, durgun sulara resmedilmiş yüzünün imgesini silmekte çok zorlandı.

Ama bir şey keşfetti: Ağlarken aynaya bakarsa, gözyaşları kesiliveriyordu. O artık onun ağlayışı olmuyordu. Bir başkasının gözyaşlarıydı.

Bundan böyle bir güce sahipti: İster sevinç olsun isterse hüzün, ne zaman bir duygu onu ele geçirse, Djuna onu bir aynanın karşısına dikiyor, kendisinden ayırıyordu. Böylece, kedere bile hükmetmenin bir yolu bulunduğunu anladı.

Onun yaşlarında bir oğlan vardı; her gün Djuna'nın penceresinin altından geçiyor, kızı heyecanlandırıyordu. Zayıf, arzulu bir yüz; şefkatten erimiş gibi görünen gözler; hareketleri, jestleri yumuşak, tatlıydı.

Geçişinde, Djuna'yı mutlu ya da mutsuz etme, ısıtma ya da üşütme, kendini zengin ya da yoksul hissettirme gücü vardı. İster yolun bu tarafından, isterse karşı kaldırımdan dalgın dalgın ilerlesin, ister başını kaldırıp onun penceresine baksın, isterse bakmayı unutsun, kızın o günkü ruh halini saptıyordu.

Oğlanın hali tavrı Djuna'ya ona tam anlamıyla güvenebileceği duygusunu veriyordu; gelip kapıyı çalsa, düş peşime dese, Djuna bir an duraksamazdı.

Geceleri, rüyalarında oğlanın karşısında eriyor, ona karışıp kayboluyordu. Ona olan duyguları, kökenini bilmediği ama sürekli içinde taşıdığı o kesintisiz, ısrarcı ve sancılı gerginliğin tam karşıtıydı.

Ne yazık ki bir erkekle ilk tanışması, kendini hiç tanımadığı bu oğlanın yumuşaklığına, sevecenliğine bırakışıyla, bu mutlak boyun eğişle taban tabana zıt oldu: direnerek, korkuyla, düşmanca.

Kızların Bekçi dediği adam kırk yaşlarındaydı, Djuna ise

on altı. Sınırsız bir gücü vardı, çünkü Müdire Hanım'ın âşığıydı. Başlıca özelliği, gücüydü. Yetimhanedeki tek erkekti ve kızlara ayrıcalıklar, armağanlar bağışlamak, geceleri dışarı çıkma izni vermek onun elindeydi.

Bu benzersiz rolü ona büyük bir saygınlık kazandırıyordu. Kibar, kendinden emindi; yansız, renksiz yakışıklılığı sayesinde yetim kızlar onu gönüllerince biçimlendirebiliyor, yüzüne arzu ettikleri imgeyi geçirebiliyorlardı.

Uzun boylu erkek olabilirdi, kumral, sarışın erkek de...azıcık iteklemeyle, çingene falcıların bütün tariflerine uyuyordu.

Herkesin bildiği bir şey, yani topluca nefret edilen Müdire'nin gözdesi olması, adama fazladan bir çekicilik kazandırıyordu. Bekçi'nin gözüne girmek demek, kadının otoritesine dolaylı bir darbe indirmek, haşinliğinden okkalı bir intikam almak demekti.

Kızlara göre adam, Müdire'den çok daha büyük bir güce sahipti, çünkü o zorba, dikbaşlı kadının, bu adamın eleştirileri karşısında sık sık boyun büktüğünü görmüşlerdi.

Adamın seçtiği kız bir anda sivrildiğini, öteki kızlardan çok daha çarpıcı bir güzellik ve çekicilikle, olağanüstü bir güçle donatıldığını hissederdi. Erkek atanmış bir hakem, bir uzman, bir madalya dağıtıcısıydı.

Bekçi tarafından seçilmenin anlamı, korunaklı bir dünyaya adım atmaktı. Hiçbir kız buna direnemezdi.

Djuna onun ayak seslerini çok uzaktan ayırt edebiliyordu. Bu adam, tanıdığı herkesten daha ritmik, daha kesintisiz yürüyordu sanki; düzenli, hiç duraksamadan, temposunu bozmadan. Koridorlarda yılmadan, amansızca ilerlerdi. Bir başkasını durdurabilir ya da savuşturabilirdiniz. Oysa bunun adımlarında mutlak bir yetke vardı.

Djuna'nın bu koridordan tek başına, tam olarak saat kaçta geçeceğini bilirdi. Her seferinde kıza yaklaşır, bir metre uzağına değil, hemen karşısına dikilirdi.

Gözlerini kızın göğüs hizasına indirir, aynı anda iki şey yapardı: Yüzüne bile bakmaksızın ona bir armağan uzatır (sanki armağanı göğüslerine sunuyordu) ve fısıldardı: "Bana iyi davranırsan, bu gece dışarı çıkmana izin veririm."

Djuna ise penceresinin altından geçen oğlanı düşünür, onunla dışarıda buluşma ya da konuşma olasılığı yüreğini deli gibi çarptırırdı; oğlana, gözlerindeki o ılık, sıvı şefkate duyduğu özlem öylesine yoğundu ki, hiçbir özveri ona aşırı görünmezdi – özlem, bir de, 'bu sahneye tanık olsaydı, beni kurtarırdı' duygusu. Ancak ona kavuşmanın, ona ulaşmak için otoriteyi alt etmenin tek yolu da bu otoriteye boyun eğmekten geçiyordu.

Bu alışverişte isyan söz konusu bile değildi. Bekçi'nin duruşu, talep etme, istediği şeyi eliyle gösterme biçimi, hepsi de Djuna'nın sorgulamaya bile kalkışmadığı bir iradenin parçalarıydı: babanın iradesinin bir devamı. Bu isteyen, talep eden bir erkekti, Djuna'nın hiç mi hiç güvenmediği bir erkek; dışarıdaki ise hiçbir şey istemeyen, oysa Djuna'nın her şeyini vermeye hazır olduğu, suskunluğuna, yürüyüş biçimine bile bütün yüreğiyle güvendiği delikanlı.

*Droit du seigneur.**

Sofu, pamuklu elbisesinin yenini sıvazlayıp, Bekçi'nin verdiği bileziği bileğine geçirirken, adam şöyle dedi: "Elbise ne kadar zavallıysa, cildin de o kadar nefis görünüyor, Djuna."

Yıllar sonra, Djuna dış çizgileri çoktan yitip gitmiş adamı her düşünüşünde, o ağır, tok adımlarının yankısını duydu ve

---

* (Fr.) Efendinin, "patronun" hakkı; ortaçağda derebeylerin genç kızların bekâretini alma hakkı. (ç.n.)

içi, bir kez daha, onun karşısındayken defalarca kapıldığı duygularla doldu.

Artık bir çocuk değildi, ama yine de, sık sık, kendisininkinden çok daha güçlü, baskın bir iradenin altında ezilme korkusuna kapılıyordu; kıskıvrak yakalanacak, kendini bir türlü kurtaramayacak, tepesindeki erkeğin taleplerinden asla kaçamayacaktı sanki.

İlk erkeğin, babanın karşısındaki ilk yenilgisi onu, zorbalık karşısında çaresiz kaldığına öyle bir inandırmıştı ki, artık hiç de çaresiz biri olmadığını bildiği halde, bu umarsızlığın güçlü yankısını, uğultusunu duyup ürperiyor, kendisinden daha yaşlı erkeklerin sahipleniciliğinden, hükmediciliğinden ödü kopuyordu. Onlar da onun bu zaafından, geçmişe dönüşünden yararlanıyorlardı; kendi güçsüzlüğünü böyle peşin peşin kabullenmesi, bu inanç, erkeklere onun gücünü zayıflatma, tepeleme imkânı veriyordu.

Olgunlaşma bir türlü tamamlanamamış da, arada ufak atlamalar olmuştu – bir gemideki şu hava geçirmez, küçük bölmeler gibi. Benliğinin bir parçası olgunlaşırken (örneğin sezgileri, kavrama ya da algı yeteneği), bir başka parçası çocukken edindiği inancı sıkı sıkı korumuştu: Olaylar, erkekler ve otorite, kadının başa çıkamayacağı kadar güçlüdür ve kadın ona biçilen desene, uygun görülen şablona yazgılıdır, onun kurbanıdır.

Djuna bu inancının, yani başkalarının ondan daha yüce bir güce sahip olduğu varsayımının giderek yazgının kendisi olup çıktığını ve yenilgilerin tek nedeni olduğunu zamanla keşfetti elbette.

Ama güçlü erkeklerin elinde oyuncak olduğu, yenildiği duygusundan yıllarca kurtulamadı ve hep oğlanın, o güvendiği, tatlı, iyi huylu delikanlının gelip onu zulümden, baskıdan kurtarmasını bekledi.

Djuna, Lillian'ın konserinde, camın dışındaki bahçeyi gördüğü günden beri, tıpkı onun gibi bir bahçe istiyordu.

Sonunda bir bahçesi ve Paris'in hemen girişinde, kentle parkın arasında, çok eski bir evi oldu.

Ama bir eve, bir bahçeye sahip olmak, içinde dolaşmak, oturmak yeterli değildir. İnsan onun içinde yaşamayı da başarmalıdır.

Ve Djuna o bahçede yaşayamadığını fark etti.

İçindeki ateş, duygusal hareketliliği, huzursuzluğu bahçedeki yaşamını yiyip bitiriyordu.

Uzun, rahat bir şezlongda otururken, rahat değildi.

Çimen birbirini izleyen olaylar, tezcanlı ayaklar tarafından çiğnenmeyi bekleyen bir halıdan farksızdı. Otların büyüme ritmi çok yavaş, yaprak dökümü fazla dingindi.

Mutluluk demek, hummanın, hararetin yokluğu demekti. Bu dingin bahçe de işte ateşten, Djuna'nın gerginliklerine uyacak gerilimden yoksundu. Djuna bitkilerle, bu durgunluk, bu huzurla özdeşleşemiyor, söyleşemiyordu. Bütün bunlar onun içsel nabzıyla taban tabana zıttı. Bahçede, onun delice dövülen bir davulun gümbürtüsünü andıran ruhsal çarpıntılarına karşılık verecek tek bir zonklama yoktu.

Djuna'nın içindeki yapraklar güzü beklemez, beklenmedik kederler tarafından, vaktinden çok önce, bir çekişte koparılırdı. Onun yaprakları filizlenmek için ilkbaharı beklemez, âni sera taşkınlıklarıyla tomurcuklanırdı. Onun içinde, bahçenin uyuşukluğuna karşıt fırtınalar, doğada bir benzeri olmayan yıkımlar hüküm sürüyordu.

Huzur, diyordu bahçe, huzur.

Gün daima, araba lastiklerinin ezdiği çakıl taşlarının sesiyle başlardı.

Fransız uşak panjurları açar, gün içeriye dalardı.

Ezilen ilk çakıl taşlarının gıcırtısını, polis köpeğinin havlaması ve kilise çanlarının farklı melodileri izlerdi.

Arabalar, uşak tarafından törensel bir edayla açılan, yeşil demirden yapılma, dev boyutlu kapıdan geçerdi.

Yayalarsa, ötekinin yavrusuymuş gibi duran, yarısını sarmaşık bürümüş, küçük, yeşil kapıdan... Sarmaşık, baba kapıya tırmanmaya kalkışmamıştı.

Djuna'nın penceresinden baktığı büyük kapı, bir an gözüne bir hapishane girişi gibi göründü. Haksız bir duyguydu, çünkü istediği an buradan çıkabileceğini biliyordu: Bir nesneye ya da kişiye bağımlı kılınan insanlar engellendiklerini hissederken, asıl engelin insanın içinde olduğunu Djuna'dan iyi kimse bilemezdi.

Bu bilgiye karşın, sık sık pencerenin önünde dikilip uzun uzun o geniş, kapalı kapıya bakıyordu... bu tefekkür yoluyla, açık, engin bir yaşamın önünü kesen içsel engellerinin bir yansısını görmeyi umar gibi.

Kendini önemseyen, koca kapıyla dalga geçti: Hey, gövdende küstah bir çatlak var! Paslı sesi uyumsuz, kulak tırmalayıcı cilvelerle doluydu. Ne kadar yağlansa da, romatizması hafiflemiyordu, çünkü kendi pasıyla tarihsel bir gurur duymaktaydı: tam yüz yıllık bir kapıydı o.

Oysa küçük kapının, koşan bir çocuğun alnına dökülen, karman çorman perçemleri andıran sarmaşığıyla uykulu ama kurnaz bir hali vardı; hep yarı aralıkmış, asla bütün bütüne kilitlenemezmiş gibi bir hava.

Djuna'nın bu evi seçmesinin pek çok nedeni vardı: Bina asırlık bahçeye öyle derinden gömülmüştü ki, topraktan fışkıran bir ağaca benziyordu. Bodrumu yoktu, odalar doğruca toprağa oturuyordu. Djuna halının altından, toprağı hissediyordu. İnsan buraya kök salabilir, evle, bahçeyle bütünleşti-

ğini duyumsayıp, tıpkı bahçedeki bitkiler gibi bu topraktan beslenebilirdi.

Djuna'nın burayı seçmesinin bir nedeni de, sarmaşık bürümüş kafes işiyle kaplı, on iki pencereli, simetrik dış cephesiydi. Bu kepenklerden biri kapalıydı ve herhangi bir odaya açılmıyordu. Evin geçirdiği dönüşümlerin birinde, önüne duvar örülmüştü.

İşte Djuna evi bu odasız pencere için satın almıştı; bu erişilemez odaya bir gün, bir giriş yolu bulmayı umuyordu.

Evin önünde doldurulmuş bir havuzcukla ağzı kapatılmış bir kuyu vardı. Havuzcuğu onarmak için hemen işe koyuldu, eski çeşmeyi kazıp çıkardı, kuyuyu da yeniden açtı.

O zaman evin canlandığı, yaşama döndüğü duygusuna kapıldı; kan dolaşımı yeniden başlamıştı.

Çeşme neşeli, fıkırdaktı; kuyuysa derin.

Bahçenin ön yarısı, çoğu Fransız bahçesi gibi güzelce kırpılmış, biçimlendirilmişti, ama arka tarafı, eski sahipleri tarafından başıboş bırakıldığı için, küçük, vahşi bir cengele dönüşmüştü. Aşırı boy atmış bitkiler dereyi neredeyse gözlerden gizliyor, derinin üstündeki küçük köprüyse, cam bir fanustaki bir Japon köprüsünü andırıyordu.

Djuna'nın adını bilmediği, dev boyutlu bir ağaç vardı; siyah, zehirli tanecikleri yüzünden ona Mürekkep Ağacı diyordu.

Bir yaz gecesi avluda durdu. Evin bütün camları aydınlıktı.

Pencereleri (bir tanesi hariç) ışıl ışıl parlayan ev, bir an, kendi imgesiymiş, sayısız hücreye bölünmüş benliğiymiş gibi göründü gözüne. Önce bir odada, sonra ötekinde görülen hareketlilik, Djuna'nın benliğinin bir parçasında, sonra bir başka bölümünde yaşanan deneyimin bir kopyasıydı.

Yüreğin Çin kırmızısı, vermikli odası; zihnin uçuk yeşil ya da felsefe kahverengisi salonu; bedenin, deniz kabuğu pem-

besi odası; belleğin amberçiçeği kokulu, çok eski dolaplarla dolu tavan arası.

Bu yaz gecesinde bütün evi alev alev yanarken gördü; özün her bir hücresinin aynı anda aydınlandığı o müthiş, delice tutku anları, çarpıcı, yoğun deneyimlerin, ancak rüyalarda tadılabilen bir doygunluğun yaşandığı anlar gibiydi. İşte Djuna, evdeki bütün odaları ve kendisini aynı anda tutuşturacak bu duygunun açlığını çekiyordu!

Djuna'nın içinde de kepenkleri örtük bir pencere vardı.

Bu eski, güzelim evde bir türlü deliksiz bir uyku uyuyamıyordu.

Huzursuzdu.

Karanlıkta sesler duyuyordu. Doğrudur; en küçük fısıltının bile duyulabildiği, duru günlerde, insan içeriden gelen ve birbiriyle çelişen, sayısız dil konuşan sesler duyar. Geçmişten, bugünden söz etmektedirler... bunlar bilincin mırıltıları, benlikle yapılan diyaloglardır ve yaşamda atılan her adıma damgasını vururlar.

Örneğin, içindeki çocuğun sesi...henüz gömülmemiştir ve uzun zaman önce tutturduğu nakaratı yinelemektedir: Sadece olağanüstüyü istiyorum!

Sonra, insan Djuna'nın alçak, yalın sesi: Aşkı istiyorum!

Ve sanatçı Djuna'nın sesi: Olağanüstüyü yaratacağım!

Böylesi istekler birbiriyle çelişmek ya da birbirini yok etmek zorunda mıdır?

Sabahları 'insan Djuna' şöminenin karşısına, halının üzerine oturur, çoraplarını onarır, tek tek katlayıp küçük, bölmeli kutulara yerleştirirdi; yepyeni, kusursuz bir çifti de, lüks hayatı için ayırırdı. Aynı şekilde, olayları da kafasındaki küçük, çekmeceli kutulara koyuyor, bölüyor, paylaştırıyor (yıkıcı kederlere karşı en büyük silahlarından biriydi) ve tek sözcükten oluşan bir başlığın altında, yeniden düzenliyordu: sürekli

akan, devinen, her kalıba giren; çok yönlü, çok katmanlı görüntüleriyle, bataklık kumlarından farksız Evren.

Şu güçlü, abartılı duygu, örneğin: yaklaşan aşka hazırlık, tentelerin açıldığı, kırmızı halılarının serildiği bir karşılama töreni; aşkın ancak alabildiğine zarif, kusursuz bir ortamda boy gösterebileceği inancı.

Sanki Djuna öncelikle, aşkı buyur edebileceği, yerleştirebileceği muhteşem bir dünya yaratmak zorundaydı... Bu onur konuğunu ancak ondan sonra karşılayabilirdi.

Biraz fazla Doğulu işi değil mi, dedi alaycı, karşı çıkan bir ses. Bütün bu gösterişli, cafcaflı şölenler, kostümler... Aşk zahmetli, kaprisli bir misafirmiş gibi?

Çeyizini hazırlayan ebedi bir gelindi Djuna: Öteki kadınlar nasıl diker, işler, süslerse, o da içsel kentlerini süslüyor, donatıyor, boyuyor, döşüyordu; olağanüstü bir aşk için olağanüstü bir mizansen hazırlıyordu.

İşte krallığında, evinde, böyle bir ruh haliyle dolanmakta, sürekli hazırlık yapmaktaydı; rutubetten lekelenmiş bir duvarı boyamak, bir lambayı Bali tiyatrosuna özgü gölgeler düşürebileceği bir yere asmak, kütükleri şöminelere düzgünce yerleştirmek, donuk görünen bir mobilyayı parlayıncaya kadar ovmak. Tıpkı çeşitli borularından çeşitli sesler çıkaran bir orgu çalmak, geniş bir duygu yelpazesini açıvermek gibi, her odada farklı bir renk elde etmek – hiddet için parlak kırmızı, mahremiyet için gri; kapıları, koridorları ve farklı seviyeleriyle, her türlü ruh durumuna uygun bir ev, bir duygular şatosu.

Djuna bir türlü tatmin olmadı; ta ki ev, salt Hollanda resimlerindeki ev içlerine özgü, lekesiz, dört dörtlük ışıltıya değil, Jay'i altın tozu hakkında saatlerce konuşturan Floransa resimlerindeki o parıltıya da kavuşuncaya kadar.

Bazen tam anlamıyla kıpırtısız, dilsiz durur, dinlerdi:

Evim benim yerime konuşacak. Evim onlara sıcak ve zengin olduğumu söyleyecek. Ev, içimde etten ve Çin lakesinden yapılma odalar, deniz yeşili koridorlar olduğunu, yanan mumlar, canlı ateşler, gölgeler, boşluklar, açık kapılar, sığınaklar ve hava akımları bulunduğunu anlatacak. İçim rengârenk, sıcacık.

Ev benim adıma konuşacak.

İnsanlar geldi, onun büyüsüne teslim oldu; ancak bütün büyüler gibi şaşırtıcı ve uzaktı. Sıcak ve yakın değil. Bu evi, diye düşündüler, bir insan yaratmış olamaz; burada bir insan yaşamamış. Aşırı kırılgan, fazlasıyla yabancı; kesinlikle alışılmadık. Djuna'nın ellerinde toz yoktu; ne kırık bir tırnak, ne bir yorgunluk belirtisi, ne de gözyaşı.

Bu, bir efsanenin eviydi.

Dostlarının hissettikleri, tattıkları, kokladıkları şey, bir ritüeldi. Kendi evlerindeki tatlardan, kokulardan büsbütün farklı. Ev onları bugünün dışına çıkarıyordu. Kendilerini gelip geçici konuklar gibi hissettiler. Ne tanıdık bir manzara, ne de 'rahatınıza bakın, burası sizin de yuvanız' diyen bir tabela.

Hepsi de buradan yalnızca geçtiklerini, burada kalamayacaklarını anlamışlardı. Onlar yabancı diyarları gezen turistlerdi. Bu bir yolculuktu, sığınılan bir liman değil.

Banyodaki raflarda, üzeri etiketli, ne olduğu belli ilaç şişeleri, karbonat, hintyağı, cilt kremi yoktu. Djuna her şeyi simyager şişelerine doldurmuştu; gösterişsiz, çirkin şişeler gizli bir aşk iksiri içeriyordu sanki.

Bu bir rüyaydı, Djuna ise yalnızca bir rehber.

Kimse fazla yaklaşamıyordu.

Kişinin yalıtımını, erkeğin takibinden kaçan dağ gelinciğinin kazdığı tüneller kadar iyi sağlayan evler, giysiler vardır.

Gönül çelmek için yapılmışa benzeyen, oysa gerçekte,

mesafe oluşturmakta son derece etkin birer araç olan odalar, kostümler vardır.

Djuna gerçek arzularının ne olduğuna henüz karar verememişti; insanları ne kadar yaklaştırmak istediğine de. Görünüşte onları çağırıyordu, ama fazla yaklaşmaları, onu ele geçirmeleri, ona hükmetmeleri ya da sahip olmaları konusundaki karmaşık duyguları, korkuları yüzünden, oldukça temkinli bir seslenişti bu: içindeki insanı, o yalın, sıcak canlıyı işgalden koruyacak biçimde, dikkatle. İnsanları çekecek, cazip bir sahne hazırlarken, bir yandan da her türlü işgale karşı gizli, sinsi bir duvar örmekteydi.

Hiçbiri fazla yaklaşmadı. Djuna da onlar gittikten sonra tek başına, yapayalnız oturdu – hiç gelmemişlerdi sanki.

Yalnızdı; herkesin, her sabah, her rüyadan sonra olduğu kadar yalnız.

Kostümünün, evinin içinde acı acı ağlayan, büyülerden bile daha küçük, daha basit olan şey neydi?

Neden aç bırakıldığını anlamıyordu.

Rüya gerçekleşti. Her şey rüyanın kusursuzluğuna katkıda bulundu, sessizlik bile; çünkü Djuna söyleyecek anlamlı bir şeyi yoksa, hiç ağzını açmazdı (tıpkı rüyalarda, kaçınılmaz olaylarla kaçınılmaz sözler arasındaki o suskunluk gibi. Rüyalarda tek bir boş, saçma sözcük sarf edilmez!)

Ertesi sabah, hiç farkında olmadan, sil baştan başladı.

Çirkin şişelerdeki ilaçları simyager şişelerine boşalttı; ufak, önemsiz gizemler, değişimler yarattı.

Uykusuzluk. Geceler uzundu.

Kim gelip, 'Bu *benim* rüyam, ilmeğin ucunu tut ve bütün yanıtları bul,' der?

Yoksa bütün rüyalar yalnız mı yaratılır?

Uykusuzluğun sıcak çarşaflarında yatarken, rüya tarafından aldatılan biri vardır.

Uykusuzluk, kulağı kirişte olanlar, önemli bir ziyaretçi bekleyenler içindir.

Djuna'ya kalırsa, herkes dansçıyı salt ayakları uçuşurken görüyor, onun sendelediği, düştüğü ânı bir kişi bile yakalayamıyordu. Onun yaşadığı güçlükleri algılayabilen, paylaşabilen yoktu – sevmenin, dans etmenin, inanmanın o temel, teknik zorluklarını.

Düştüğünde, yalnız düşüyordu; tıpkı buluğ çağındaki gibi.

Bu duyguya, genç kızken de kapıldığını anımsadı; bütün ergenlik dönemi bir sarkaç gibi, zayıflıklarla dayanıklılıklar arasındaki salınımlarla ilerlemişti. Şimdi de, ne zaman gerçekten ciddi bir güçlüğe saplanıp kalsa, hızla gençlik durumuna gerilediğini görüyordu. Olgunluğun o geniş dünyasında, önündeki engel olduğundan da büyük ve korkunç göründüğünde, âdeta küçülüyor, yeniden o genç kızın bedenine büzüşüyordu: ilk kez baktığında dünyayı, onu geri çekilmeye zorlayan, şiddet dolu ve tehlikeli bir yer olarak gören, geri adım atınca da yeniden ufalan o kızın.

Ergenlik yıllarının, aşka güvenme diye haykıran çöllerine geri dönmüştü.

Kan yararak ilerler, gereksindiği kişiliği yaratmasını sağlayamayan, modası geçmiş bir asa gibi taşıdığı kürk manşonuyla yürürken, bir kar çölünde yürüdüğü duygusuna kapıldı.

Kürklerin bastırdığı bedeni, tıpkı ayak sesleri gibi boğuklaşmış yüreği, en kalın halılara gömülmüş, boğulmuş gibi görünen yaşama acısı; kara saçılmış ayak izleriymişçesine her yana, sağa, sola uzanan, belleğinin kuvvetle çektiği, çekiştirdiği Ariadne ipliği.* Djuna bu ipi -mucize günleri için ipek,

---

* (Mit.) Minos'la Parisphe'nin kızı Ariadne, sevdiği erkeğin bin bir dehlizli Labyrinthos mağarasında kaybolmaması için ona bir yumak iplik verir. Theseus da bu karışık, karanlık dehlizlerde ilerlerken, yumağı açar, ipliği yere bırakır. Dönüş yolunu da bu sayede bulur. (ç.n.)

sıradan günler için de pamuklu- sicimi tuttu, bir makaraya dolar gibi çekmeye başladı; boş, tahta makaranın farklı evlerin farklı zeminlerine çarparken çıkardığı takırtıyı duyabiliyordu.

İpek ya da pamuklu ip, parmaklarını kesti; onunla bu kadar çok uğraşmak mı kanatmıştı ellerini, yoksa Ariadne siciminin ucu bir yaraya mı uzanıyordu?

İşte, kanlı sicim parmaklarının arasından kaymaya başlamıştı; kar da artık beyaz değildi.

Sımsıkı sarılmış anıların çözülmesiyle boşalan makarada birikmiş, yığılmış kar. Erkeklerin arzusu, Djuna'nın benliğini açmanın sihirli bir yolunu bulamadığı için, Djuna'nın ergenlik yıllarını kuşatan kalın, sert kar tabakası.

Onun benliğini açabilen sözcükler, şairlerin insanlar tarafından çok seyrek yinelenen, boğuk dizeleriydi. Bir tek onlar, giriş kapılarındaki dikenli nöbetçileri uyandırmaksızın Djuna'nın içine sızabiliyordu; güvensizlik zırhını kuşanmış, gümüş kirpi kılığına bürünmüş bekçiler, kadının düşüncelerinin, duygularının gizli oyuklarına açılan geçidi tıkıyorlardı.

On altı yaşındayken, Djuna'nın benliği çoğu kişinin, çoğu yerin, çoğu durumun, çoğu sözcüğün karşısında sımsıkı kapandı, suskunluğa gömüldü. Bundan böyle, nöbetçiler dikenlerini kabartacaktı: Yaklaşan var! Ve aynı anda, kadının özüne ulaşan bütün geçitler kapanıverecekti.

Bugün olgun bir kadın olarak, bu bekçilerin onu savunmakla yetinmediğini, bu tatlı utangaçlık maskesinin altına gerçek, somut bir hisar diktiklerini görebiliyordu: korkudan dökülmüş topları saklayan, maskeli mazgallarla dolu surlar.

Kar her gece onun genç bedeninin çevresinde birikiyordu.

Mavi, çatırdayan, karda mahsur kalmış gençlik günleri.

O dönemde ona yaklaşmayı deneyen, ılık gözlerinin çekimine kapılan genç erkekler böylesine haşin bir direnişle karşılaşınca afallıyordu.

Israrı, kovalamacayı davet eden bir cilve oyunu değildi bu. Karla kaplı bir kaleydi (kardan geçit vermez, donmuş panayırlardaki rüya-yutucu). Erimesi olanaksız bir utangaçlık suru.

Öte yandan, ne zaman böyle sarılıp sarmalanmış, korunmuş bir halde yürüyüşe çıksa, ona hep yürüyen iki kadın varmış gibi geliyordu: biri, işgale karşı tuzaklar, kapanlar kurmayı sürdüren; öteki, birinin giriş kapısını bulmasını ve onu yalnızlıktan kurtarmasını dileyen.

Michael'a gelince; erkeğin adımları, sözcükleri öyle tatlı, zarifti ki, Djuna onun gelişini duymamıştı. Avcının, savaşçı erkeğin ilerleyişi ya da sözleri değildi; daha olgun erkeklerin o kararlı dalışı, babanın mütehakkim, ağabeyin bildik yürüyüşü de değildi – Djuna'nın tanıdığı erkeklerin hiçbirine benzemiyordu.

Djuna'dan yalnızca bir yaş büyüktü; kızın mavi-beyaz iklimine öyle hafif adımlarla girdi ki, nöbetçiler onu duymadı!

Odaya süzülüşü narin, ürkekti; değerli, nadide bir halının üzerinde dikkatle, yumuşacık ilerler gibi. Otları ezmedi; tek bir çakıl taşı onun ayaklarından yakınmadı, tek bir bitki boynunu bükmedi, kopmadı.

Danstan farksızdı; dans eşinin ruh haline uygun, duygulu bir menüet;* adımları öyle hafifti ki, havada, boşlukta, sessizlikte usulcacık kayıyordu: her bir ritmi yansılayan, yaprak yeşili gözleri, armoniye duyarlı bedeniyle, en küçük bir uyumsuzluktan, yanlış bir adımdan korkarak, partnerinin amacını her an kollayarak.

Adımlarının, sözcüklerinin açtığı patika, kızın güvensizlik

* Üç tempolu, ağır ve eski bir dans; bu dansın müziği. (ç.n.)

dikenlerini araladı, mucizevi bir biçimde içeriye kayıverdi; kız daha onun yaklaştığını ayrımsayamadan, oğlan olanca yumuşaklığıyla o mavi-beyaz iklime dalmıştı bile.

Girişi, gençliğin pus perdesini bırakın yırtmayı, hafifçe kıpırdatmamıştı bile.

Delikanlı şiirlerle, tapınmayla, çiçekçiden almayıp okulunun yakınındaki ormandan, kendi eliyle topladığı çiçeklerle geldi.

Talan etmeye, el koymaya, ezmeye gelmemişti. Djuna'nın varlığının konuksever yörelerine, içsel manzarasının huzurlu, dingin çayırlarına doğru olağanüstü bir zarafetle ilerledi: Botticelli'nin bahar resimlerindeki, yemyeşil bir fonun daha da belirginleştirdiği, beyaz çiçeklerle dolu kırlara.

O girerken, Djuna'nın başının duruşu değişmedi; hafifçe sağa eğik, yalnızmış, derin düşüncelere dalıp gitmiş gibi; oysa başka zaman, bir yabancının en küçük yaklaşma girişiminde bu baş, tehlikeyi karşılamak üzere derhal, gergince dikilirdi.

Michael bu yolla, kibarlık hendeklerini kolayca aştı, surların gerisindeki çiçekli bölgeye ulaştı.

Sarı saçları oğlana, efsanevi figürlere yakıştırılan o yaldız haleyi, altın parıltıyı veriyordu.

Djuna hiç anlayamadı: Delikanlıdan yayılan bu güneş ışığı, doğruca benliğinden mi fışkırıyordu, yoksa kendi rüyasının oğlana verdiği bir parıltı mıydı? Çünkü daha sonra gözlemlediği gibi, bu ışığın geri çekildiği an Djuna'nın da sevgisi bitiyordu – ışığını yitirenleri artık sevmiyordu. Bir türlü çözememişti: Duygu iplikleriyle, birlikte dokunmuş, bir yankı gibi birbirini yanıtlayan iki kişi, karanlıkta fosfor gibi ışıyarak birleşmenin kimyasal kıvılcımlarını mı saçıyordu, yoksa biri ötekinin üzerine içsel rüyasının ışıldağını mı tutuyordu?

Geçici ya da kalıcı, içsel ya da dışsal, özel ya da büyülü; işte ikisinin üzerine dökülen bir ışık vardı ve birbirlerini bir tek, gözlerini kamaştıran, onları dünyanın geri kalanından ayıran bu bağlayıcı ışık çemberinde görebiliyorlardı.

Çevresine ördüğü utangaçlık kozası yüzünden Djuna'nın sesi zar zor duyulabiliyordu, yine de erkek bu sesteki her bir tınıyı algılıyor, kulak labirentinin en ücra girintisine sinse bile, tek bir ayırtısını kaçırmıyordu.

Dünyayla ilişkisinde ketum, suskun olan Djuna, kendini bu mahrem ışık halkasının içinde bulunca canlandı, güçlendi.

İkisini kuşatan bu ışık Djuna için öyle tanıdık, öyle doğaldı ki.

Genç oldukları ve hâlâ kendi arzularının etrafında, körlemesine dolanıp durdukları için, birlikte yaptıkları dans, birinin ötekini tekeline aldığı bir dans türü değil bir tür minüet idi: amacı el koymak, yakalamak, dokunmak *olmayan*, iki karaltı arasında maksimum boşluğun ve mesafenin akışına izin veren. Çarpışmalardan, birleşmelerden kaçınarak, uyum içinde devinmek. Birbirinin çevresinde dönmek, secde etmek, aynı saçmalıklara gülmek, kendileriyle dalga geçmek, duvarlara asla birleşmeyecek ikiz gölgeler düşürmek. Bu tehlikenin etrafında dans etmek: bir olma tehlikesinin! Dans boyunca, eşinin kendi kulvarında kalmasına özen göstererek. Omuz omuza, yan yana salınmaya izin var, ama kendini ötekine adamak, onun içinde eriyip gitmek yok. Bir evcilik oyunu; adım adım, birlikte aynı kitabı okuyarak, şehvetin hemen sınırında bir sakınma, kaçınma dansını sürdürmek; ışıl ışıl parlayan çemberin dışına çıkmayarak, ama çemberi tutuşturacak olan nüveye asla değmeyerek.

Ustalıklı, hünerli bir "el koymama" dansı.

Bir partide tanıştılar, birbirlerine ilk fiziksel izlenimin silinmez damgasını vurdular: Djuna onun uzun boyunu, rahat tavırlarını, kolayca, gürül gürül akan kahkahasını gördü. Hepsini gördü: tenin fildişi rengini; saçın altın, madeni parıltısını; koşmak, yarışmak, sıçramak için titizce, tutumluca yontulmuş, sırım gibi bedeni; nesnelere, dünyanın kendisi kırılgan bir şeymiş gibi dokunan, duyarlı parmakları; kötücül ya da alaycı olmayan sesteki sevecen tınıları; haşin bir söz karşısında hemen gözleri örtmeye hazır kirpikleri.

Erkek de onun siyah, uzun, savrulan saçlarını, bir an dinlenmeyen mavi gözlerini, hafif alaycı, tıpkı onunkiler gibi, kepenklerini indirmeye hazır, ama hemencecik de gülen, nedense çok aç görünen, bir ayna gibi yalayıp yutan gözlerini zihnine kazıdı. Evet, kız gözbebeklerinin imgeleri kaydetmesine izin veriyordu, fakat insan bunların bir aynada olduğu gibi, yitip gitmediğini hissediyordu: Susamış bir varlık yansıları içiyor, sözcükleri ve yüzleri yalayıp yutarken onlarla derin bir bütünleşme yaşıyordu sanki.

Djuna sözcük sanatına, konuşma sanatına hiç yüz vermedi. Hep Michael'ın onu ilk gördüğü halini korudu: su perisi saçlarıyla, kanatlı kirpikleriyle, eğik başıyla, akıcı beli ve kıvrak ayaklarıyla konuşan bir kadın.

Asla şöyle demedi: Acım var. Onun yerine, kollarını çaprazlayıp ağrıyan yerine bastırdı; isyankâr bir çocuğu yatıştırmaya, bu öfkeli sinir ucunu sallayıp tıpışlamaya çalışırcasına. Bir kez olsun, korkuyorum, demedi. Ama bir odaya hep parmak uçlarında, gözleriyle pusuları tarayarak girdi.

Daha şimdiden, ileride olacağı şeydi o: Bedeniyle güzel, etkili bir biçimde konuşan bir dansçı.

Bir kez karşılaştılar ve Michael koleje döner dönmez ona yazmaya başladı.

Mektuplarında onu İsis ve Arethusa, İseult ve Yedi Esin Perisi yaptı.

Djuna, bütün kadınların yüzünü taşıyan kadın oldu.

Ama tuhaf bir eksiklik vardı: Oğlan ne Osiris'ti ne de Tristram; kadına tutulan, onu kovalayan âşıklardan hiçbiri değildi.

Kız *onu* efsanevi figürlerin kılığına sokmaya kalkıştığı zaman, huzursuz oldu.

Tatillerde Djuna'yı görmeye geliyor, birbirlerine asla dokunmuyorlardı; tokalaşma bile yoktu. Tarihsel kişilikler, edebi sevdalar sayesinde, birbirleriyle iletişim kurmanın en karmaşık, en muğlak yolunu bulmuşlardı da, en küçük bir temas, parmak uçlarının değmesi bile bu düşsel dünyayı havaya uçurabilirdi sanki.

Birbirlerine yükledikleri her yeni kişilikle, insani benliklerinin arasındaki mesafeyi artırdılar.

Djuna endişelenmedi. Duruma kadınsı gözlerle bakıyordu: Michael böyle bir dünya yaratmakla, mitolojik bir ağaçta devasa, yüce, muhteşem bir yuva kurmaktaydı ve bir gün kızı o yuvaya davet edecek, sırtında fantezisinin süslü püslü kostümleri, onu kucağına alacak, eşikten geçirirken fısıldayacaktı: İşte, yuvamız!

Djuna için bütün bunlar, sıradışı bir kur yapma yöntemiydi; bu hayranlığın hedefinden de, ulaşacağı doruk noktasından da en küçük bir kuşkusu yoktu; çünkü bu oyunda en kurnaz kadınlar bile az ya da çok yalınlaşır; mitolojiyi, simgeciliği, doğanın ulaştığı zirveler olarak değil, yalnızca gerekli süslemeler olarak görür!

Gençliğe özgü bu pus; erkeğin kızı kazanma çabalarının uzayıp yayılması, bu cilveleşme oyununun ince ince işlenmesi. Michael'ın bitmek bilmez virajlar, dolambaçlar yaratmayı sürdüren hayal gücü. Kendi aşklarına odaklanabilmek için,

önce tarihin ve edebiyatın bütün aşklarını yaşamak zorundaydılar sanki.

Öte yandan, bu yosun yeşili gözlerdeki huzur Djuna'yı rahatsız ediyordu, çünkü kendi gözleri alev alev yanmaya başlamıştı. Göğüsleri geceleri sancıyordu... sütle dolup taşarmışçasına.

Delikanlının gözleri hep en uzak noktalara yönelirken, kızınkiler yakındakine, şu andakine dikiliydi. Djuna onun yüzündeki bir ayrıntıya takılıp kalabiliyordu. Kulaklarına, örneğin. Konuşurken kıpırdayan dudaklarına. Bu dudakları, dış çizgilerini dikkatle, doğrudan kendi teninde kayıyorlarmış gibi, duygularıyla izlediği için erkeğin bazı sözcüklerini kaçırıyor, duymuyordu.

Carmen'in ağzındaki karanfilin nedenini ilk kez anlıyordu. Carmen aşkın ağaç fulünü yiyordu: ısırdığı beyaz tomurcuklar, erkeğin teniydi. Dudakları, arzu fulünün taçyapraklarını ezmekteydi.

Djuna'nın içindeki kale hendekleri yok oldu; şimdi oğlanın yanı başında duruyordu: tehlikeye açık bir biçimde; kendi, doğal ısısından ışıldayarak. Michael'ın paylaşmadığı, berrak, duru günler. Onun pusulası hâlâ uzağı, bilinmeyeni göstermekteydi.

Djuna düşlenen bir kadındı.

Oysa kendisi rüya görmeyi kesmişti: o arzunun fulünü tatmıştı.

Zonklayan göğüsleriyle ısınan, yaklaşan Djuna için asıl şaşırtıcı olansa, Michael'ın gözlerindeki yosun yeşili dinginliğin, cinsel istekte bir an bile duraklamaksızın doğruca kıskançlığa geçmesi ve orada eriyip gitmesi oldu.

Djuna'yı dansa götürdü. Arkadaşları kızı hevesle aralarına aldılar. Dansçılarla dolu salonun karşı tarafından bakınca, ilk kez, kızın gözlerini değil ağzını gördü – tıpkı kızın da olan-

ca canlılığıyla salt onun ağzını gördüğü gibi. Öyle açık seçik, öyle yakındı ki, ağzında bu ağzın tadını hissetti.

Genç erkeklerin kollarında, dans ederek ondan uzaklaşan kızı seyrederken, ilk kez, içinde yüzüp durdukları, kulaçladıkları o müthiş boşluğu ölçtü; gezegenler arasındaki uzaklığı ölçen bir bilim adamı gibi.

Kendisiyle Djuna arasına koyduğu boşluk kaç kilometreydi? Böylesine bir enginliği, bir tek göz denen deniz fenerleri aşabilirdi!

Aynı anda, boşluktaki bütün o ince işlemeleri, aralarına yerleştirdikleri karaltıları, İseult'un beyaz yüzünü, Catherine'in yanan yüzünü, kısacası kızdan aldığı keyfin uzantıları, tamamlayıcıları olarak yorumladığı her şeyi, ansızın süslemeler olarak değil, kıza sahip olmasını engelleyen setler olarak gördü.

Kızı kaybetmişti. Başka delikanlılar tarafından uzaklaştırılmıştı; onlarla birlikte dönüp duruyordu. Djuna'nın belini, kendisinin asla yapmadığı bir biçimde, sımsıkı sarmışlardı; dansın figürlerine uyarak onu eğiyor, büküyorlardı, o da karşılık veriyor, katılıyordu: dansta çiftleşiyorlardı.

Yanından geçmekte olan kıza seslendi, adını şiddetle, sitemle haykırdı ve Djuna bu gözlerdeki yeşilin kıskançlıktan eflatuna döndüğünü gördü.

"Djuna! Hadi, seni evine götüreyim."

İlk kez kararlı, talepkârdı; kızın hoşuna gitti.

"Djuna!" diye seslendi Michael yeniden – kızgın, gözleri öfkeden kararmış.

Djuna durmak zorunda kaldı. "Beni başkalarıyla paylaşmak istemiyor," diye düşündü, tatlılıkla erkeğe yaklaşırken; ona teslim olmaktan mutluydu.

Boyu kızdan az uzundu, ama sırtını dimdik tutuyordu – buyurgan.

Eve dönüş yolunda, suskundu.

Kızın ağzının biçimi yeniden yok oldu; şimdi, bu ağza gerçekten yaklaşınca, bu ağza yaptığı yolculuk sona ermişti. Sanki bu ağzı kuşatan duvar aşılamayacak kadar yüksekken, delikanlı onunla birleşmek için hamle yapabiliyor, buna cüret edebiliyordu, ama engel ortadan kaldırılıp kız onun koluna girdiği zaman, o boşluk, o mesafe bir kez daha gelip aralarına yerleşmiş, Michael da yalnızca kızın gözleriyle birleşebilmişti.

Kapıda en küçük bir sevecenlik göstermeden kızdan ayrıldı; gözlerinde kıskançlığın sitemle, sinsice dolanan son eflatun gölgeleri. Hepsi o kadar.

Djuna bu anlaşılmaz, gizemli kıskançlığın, öfkenin, uzaklığın karşısında, bütün gece hıçkırdı.

Onu sorgulamadı. Michael da hiçbir şey açıklamadı. Aradaki bütün iletişim yollarını kapamışlardı. Erkek ona, o dans sırasında, bütün kadın suretlerinin silindiği bir diyar, bir 'ara dünya' keşfettiğini anlatmadı: Tıpkı kendisi gibi, kadından, anneden, kız kardeşten, eş ya da metresten kaçan oğlanlarla dolu bir dünya.

Djuna'nın ise o günkü masumluğu ve cahilliğiyle, şu büyük kehanette bulunması olanaksızdı: Michael ondan kaçmakla, arzusunu, tutkusunu ele veriyordu.

Gençliğe özgü körlükleriyle, birbirlerini yaraladılar. Delikanlı ona karşı soğukluğunu şöyle açıkladı: "Çok sıskasın. Ben tombul kadınlardan hoşlanırım," ya da, "Fazla zekisin. Aptal kadınları yeğlerim." Bir başka sefer de: "Fevriliğin beni korkutuyor."

Djuna öyle saftı ki, suçlamayı kabullendi.

Aralarında garip sahneler yaşandı. Kız zekâsını bastırdı, onu hoşnut etmek için edilgenleşti. Fakat bu bir oyundu ve bunu her ikisi de biliyordu. Djuna'nın coşkusu, taşkınlığı bu sessizlik maskesinin altından sırıtıyordu.

Şişmanlamak için sayısız hap yuttu, ama yalnızca bir-iki kilo alabildi. Gururla değişikliği fark edip etmediğini sorunca, Michael gözlerini kaçırdı.

Bir gün şöyle dedi: "O zeki kafanın sürekli beni gözlediğini hissediyorum; başarısız olduğum an beni küçümseyeceksin."

Başarısız?

Djuna anlayamıyordu.

Zamanla, bir başkasıyla yaptığı evlilik, onu başka ülkelere götüren dansı, Michael'ın imgesini sildi.

Ama dünyadaki öteki Michael'larla ilişki kurmayı sürdürdü. Benliğinin bir parçası hep o yumuşaklığı, anlaşılmazlığı, gizemi aramaya devam etti.

Michael farklı bedenlerde, kılıklarda tekrar tekrar ortaya çıktı ve Djuna ona her seferinde kucak açtı; her seferinde biraz daha fazlasını keşfedip sonunda bulmacanın tamamını çözmeyi başardı.

Ama bu küçük dans, bu kısa, küstah vals her yinelenişinde, erkek ona şöyle dedi: "Ben tek başıma dans ederim; bir kadın bana asla sahip olamaz."

Oysa dans kadına belletilmiş bir baştan çıkarma geleneğidir; bir tahrik, saldırganlığı kışkırtma ayinidir! Ancak kadının karşısında, erkeğin yaptığı bu tek kişilik dans, kadını eli boş bırakır; çünkü bu dansa bir karşılık, bir katılım beklenmez.

Yıllar sonra Paris'te, bir kafede Michael ile Donald'ın arasında oturdu.

Neden Michael'le Donald'ın arasına oturmak zorunda kalmıştı?

Neden kendisi evlendiği, Michael da kendini bir Donaldlar silsilesine adadığı zaman, Michael'la arasındaki bağı koparıp atmamıştı?

Paris'te yeniden karşılaştıklarında, erkek bir 'üçlü' yarat-

ma ihtiyacı hissetmişti: Onu hem Djuna'ya, hem de bütün o değişen, gelip geçen Donaldlara birleştiren bir hat oluşturmak.

Sanki Donald'la ilişkisinde eksik olan bir unsur vardı.

Donald'ın, Mısırlı bir oğlan kadar ince, uzun bedeni. Koşan bir çocuğun saçlarını çağrıştıran, karman çorman, siyah saçları. Bazen, jestlerindeki aşırı yumuşaklık onu ufak tefekmiş gibi gösterir, bazen de, dik, çalımlı, havalı durduğunda, uzun boylu ve kendinden emin görünürdü.

Gözleri iri, etkileyiciydi; konuşmasıysa bir medyum kadar akıcı, sürükleyici. Gözlerini gölgeleyen, bir kadınınki kadar uzun kirpikleri; gözlerini örten ağır gözkapakları. Küçük, düz bir burun, küçük kulaklar ve güçlü, oğlansı eller.

Michael sigara almak için uzaklaşınca, Djuna'yla Donald bakıştılar ve aynı anda Donald bütün o kadınsı tavırları kesiverdi. Sırtını dikleştirdi, gözlerini Djuna'ya kenetledi.

Kadına gücünü kanıtlamaya çalışıyordu. Güçlülüğünü kışkırtan şey, Djuna'nın kadın olması mıydı? Donald şimdi erkek olma aşamasındaki ciddi bir oğlan çocuğundan farksızdı.

Bir işbirlikçinin tebessümüyle, "Michael bana kadınmışım ya da çocukmuşum gibi davranıyor," dedi. "Çalışmamı istemiyor, ona bağımlı olmamı istiyor. Güneye yerleşmekten, bir tür cennet kurmaktan söz ediyor."

"Sen ne istiyorsun, peki?"

"Michael'a âşık olup olmadığımdan emin değilim..."

Djuna'nın duymak istediği şey, tam da buydu. Bu yarım kalmışlık, tamamlanmamışlık itirafı. Hep kaçan biri ya da üçü birlikteyken, sürekli yakınan... belki de ötekinden daha az seven biri.

Bütün bunlara, Djuna'nın daha önce hiç dinlemediği, alabildiğine karmaşık bir dışavurumlar armonisi eşlik etmekteydi. Donald'ın gözleri, ağzı, uyuşturucu bağımlılarına özgü

bir telaşı yansıtıyordu, ancak ondaki bu coşku yapay bir uyarıcıdan değil, güçlüklerden, yaşadığı aşkların labirentlerinden, dolambaçlı yollarından ve hüsranlarından derlediği tuhaf, yabancı bir lezzetten kaynaklanıyordu.

Donald'ın gözleri, boşa gitmiş gece nöbetlerinin, entrikaların, yasak olanın peşine düşmenin, sıradan canlının hiç bilmediği ritimleri, duygulanımları kovalamanın ateşiyle parlıyordu. Yasak olan cazipti, çekiciydi; işte onun peşinde olduğu tat da buydu... Bir de, bilinmeyenin, tabunun üzerine vuran o garip, göz alıcı ışık. Bütün bunlar ona çocukluğunun gizli anlarını, tam da ana-babasının kesinkes yasakladığı deneyimlerin ardında koştuğu anları hatırlatıyordu.

Ama iş ne zaman birini seçmeye, benliğini tek bir kişiye, açık seçik bir yalınlığa ve bütünleşmeye adamaya gelse, gizemli bir dürtü başını kaldırıyor, ilişkiyi mahvediyordu: sürekliliğe, evliliği çağrıştıran her şeye karşı derin bir nefret.

Donald, Michael'ın cennetinden, peşinde olduğu o hem acı hem tatlı, yoğun lezzeti yok edecek bir şeymiş gibi söz ediyordu.

Djuna'ya doğru biraz daha eğildi; şimdi bir suikastçı gibi fısıldamaktaydı. Yalınlığa, Michael'in onunla birlikte sürmeyi arzuladığı sakin yaşama yönelik bir komploydu bu.

"Ah, ilk seferin tadını bir bilebilsen, Djuna! Dünyanın bir anda görüntüsünü değiştireceğini, bambaşka bir şeye dönüşeceğini sandım; altüst olacağını. Odanın, deprem geçirmiş gibi yan yatmasını, kapının artık bir sahanlığa değil uzaya açılmasını, pencerelerin de doğruca denize bakmasını bekledim. İşte böylesi bir heyecan, böylesi bir dehşetti... Bir de, bütünlüğe ulaşamama, tamamlanamama korkusu. Bazen de, bir hapishaneden kaçtığım duygusuna kapılır, yeniden yakalanıp cezalandırılmaktan korkardım. Bir kafede, kendim gibi birine pas verdiğimde, haberleşmek için güçbela, gizli bir şif-

re bulmuş iki tutuklu olduğumuzu düşünürüm. Bütün mesajlarımız, tehlikenin o çarpıcı renklerine boyanmıştır. Bu çetin, sapa yolda bulduğum şeyin, başka hiçbir şeyin açıkça, asla sahip olamayacağı bir lezzeti var. Çocukluğumuzun o loş, kuytu öğleden sonralarının, müthiş bir korkuyla ve cezalandırılma dehşetiyle, yasaklanmış davranışlarda bulunduğumuz akşamüstlerinin tadı gibi. Ah, tehlikenin ayartıcılığı... artık ona alıştım – pişmanlığın insanın içini kavuran ateşine. Beni lanetleyen bu toplum... ondan öcümü nasıl aldığımı biliyor musun? Üyelerini yavaş yavaş, teker teker baştan çıkararak..."

Usulca, övünürcesine konuşuyordu; en ipeksi sözcükleri seçerek, ama bazı davranışları, aşkın bazı biçimlerini yasaklama küstahlığını gösterenleri ezme, yenme hayalini saklamaksızın.

Michael'dan söz ederken yüzünü, kadınların bir erkeği baştan çıkardıkları zaman yüzlerinde beliren ifade kaplamıştı; mağrur, kibirli bir sevinç – zaferin, gücün dolu dizgin kutlanışı. Donald, Michael'ı kendine deli divane âşık etmesini sağlayan o kadınsı oyunları, hileleri, cilveleri kutluyordu.

Djuna'ya kalırsa, Michael'ın kadından kaçış serüveni, sonunda kadınların bütün o küçük, sıradan kusurlarını barındıran birinde son bulmuştu.

Donald susuverince, sesindeki kadınsı tonlamalar, asla derinleşmeyen o tekdüze tınılar havada asılı kaldı.

Michael dönmüştü; aralarına oturdu, sigara tuttu.

O döndüğü an, Donald'ın nasıl değiştiği, nasıl yeniden kadın oluverdiği Djuna'nın gözünden kaçmamıştı – kuyruk sallayan, kışkırtıcı. Vücudu kadınsı dalgalanmalarla kabarıyor, yüzü çırılçıplak soyunuyordu. Yüzünde, yatakta sahip olunan bir kadının yüzündeki çözülmenin, erimenin aynısı. Her şey açığa vuruluyordu: neşe, haset, kendini beğenmişlik, çocuk-

suluk. Hareketleri, çiçek buketini alırken, bir yatak örtüsünün kıvrılmış kenarını ya da bir jüponun dantelle çevrilmiş etek ucunu andıran o yarı örtük, takma kirpiklerini işveyle kırpıştıran, ikinci sınıf bir oyuncunun jestleriydi.

Sahne kuşunun hızlı, kesik baş hareketleri, küçük, uyanık sekişi; varlığı zedelemeyen, ufak öpücükler için büzülmüş ağzın hırçınlığı; ödüllü kuşların kanat çırpışı ve hoppalığı; tepeden tırnağa gösteriş ve değişim; havada uçuşan, bir görünüp bir yiten davet oklarının alaycı taklitleri; sıradan kadınların yaptığı o uyarı ve vaat dolu, hafif devinimler.

"Siz birbirinize benziyorsunuz," dedi Michael. "Donald'ın takım elbiselerinin sana çok yakışacağından eminim, Djuna."

"Ama Donald daha dürüst," dedi, adamın ona açılışını, Michael'a âşık olmadığını itiraf edişini düşünen Djuna; oysa kendisine kalsaydı, bu gerçeği yumuşatmak için bin dereden su getirirdi.

"Donald daha dürüst, çünkü daha az seviyor," dedi Michael.

Hava ılımıştı. Bahar yapraklarının titreme nedeni üşüme değil, mutlak işvebazlıktı. Şimdi aşk üçünün arasında akıyor, paylaşılıyor, iletiliyordu; bulaşıcıydı, sonunda Michael özgür kalmıştı sanki: Djuna'yı bir oğlan suretinde sevebilir, doğrudan bir türlü dokunamadığı kadına Donald'ın bedeni aracılığıyla ulaşabilirdi artık. Aynı şekilde Djuna da, yine Donald'ın gövdesiyle Michael'a ulaşabilecekti; aşklarının eksik olan boyutu, iki yarım erkeğin arasında oturan ve 'üçüncü' ayağı oluşturan kadın tarafından tamamlanıvermişti... Uzun uğraşlardan sonra, nihayet, bir anda çözülen bir cebir problemi, soyut bir drama gibi.

Djuna, Donald'ın özenle tasarımlanmış bedenine, ince beline, geniş omuzlarına, abartılı ama zarif devinimlerine, yü-

zünü kaplayan anlama Michael'ın gözleriyle bakabiliyordu.

Donald'ın gerçek benliğini Michael'a açmadığını görebiliyordu. Ona kadının küçük kaprislerinin, hırçınlıklarının bir karikatürünü oynuyordu. Bir içki ısmarlıyor, sonra fikir değiştiriyor, içki gelince de aslında içmek istemediğini söylüyordu.

Djuna düşündü: "Bu, olağanüstü gizemler barındıran bir rahmi olmayan bir kadın. Hiç gerçekleşmeyecek bir evliliğin parodisi."

Donald kalktı, karşılarında küçük bir selamlama, bir veda dansı sergiledi; Michael'ın yalvaran gözlerini görmezden gelerek, derin bir reverans yaptı, af dilercesine, gülünç, acayip bir el hareketinin ardından döndü, uzaklaştı.

Bu küçük dans Djuna'ya, on altı yaşındayken, Michael'la kapının önündeki vedalaşmalarını anımsatmıştı.

Ve birden, bütün devinimler, kendisinin Michael'la, Michael'ın Donald'la yaptığı figürler gözünün önünde belirdi: gerçekdışı bir dışlama, uzaklaştırma balesi.

"En yüce eylem biçimi, kaçıştır!" dedi, Michael'a.

Debussy'nin *Ile Joyeuse*'ü için tasarımladıkları dansı anımsadı: Bütün adımlar, sahiplenme duygusundan zarifçe, vakurca uzaklaşmaya yönelikti.

(Bir kuşlar diyarındaymış gibi uçuşan, insanların çoğundan biraz daha hızlı, daha çevik olan, insanlığın hep biraz önünde ya da gerisinde kalan, insanoğlundan duyduğu büyük korku yüzünden sürekli kaçan, duvarlardan, çitlerden bıkmış usanmış, durmaksızın engin, açık düzlükleri arayan, özgürlüğe susamış, dört bir yandan yağan uyarılar, eleştiriler yüzünden titreyen, her an, her yerde tehlike sezen... bu ürkek, uçucu, genç adamları sevmeyi ne zaman keseceğim?)

"Kuşlar," demişti araştırmacı bir bilim adamı, "hayatlarını da tıpkı parlak renkleri, canlı cıvıltıları kadar aşırı, yoğun

yaşarlar – soluk soluğa. Vücut ısıları sık sık, 41-42 derecelere çıkar; bir kuşu yakından gözlemleyen biri, o şiddetli, körüklü yürek atışlarının bu minik bedeni nasıl tepeden tırnağa titrettiğini rahatça görebilir. Bazı motorlar ancak tazyikli hava verilen yakıt kazanlarıyla çalışabilir, işte bir kuş da aynen bunu yapar: İçine çektiği soluk salt ciğerlerini doldurmakla kalmaz, sayısız minik tüpten geçerek kuşun –yaşamsal organları dışında– bedenindeki her boşluğu dolduran hava kesecikllerine ulaşır. Dahası, hava kesecikleri kuşun pek çok kemiğiyle de bağlantılıdır; bu kemiklerin içi diğer hayvanlarınki gibi ilikle dolu değildir, boştur. İşte bu yedek hava depoları kuşun yoğun, çırpıntılı yaşamı için gereken yakıtı sağlar, aynı zamanda da uçuşuna canlılık, hız katar."

Paul şafakla birlikte geldi; sisli, kararsız. Güneş, o gülümseyinceye kadar saklanmıştı. O geniş, parlak gülümseme, her şeyi aydınlatıverdi: gözlerinin mavisi, gözlerinin altındaki gölgeler, uykulu gözkapakları. Pus, çiy, çırpıntılı, güvensiz salınımlar bu dolgun, biçimli ağız, güçlü, düzgün dişler tarafından dağıtıldı.

Ama tebessüm yeniden silindi; geldiği kadar hızlı gitti. Djuna'nın odasına, güneşe ya da dolunaya değil de aradaki bölgelere ait olan, gençliğe özgü iklimi getirmişti.

Gözlerinin altındaki gölgeler, Djuna'nın gözünden kaçmadı; gözbebeklerinin derin mavisini vurgulayan eflatun, soluk haleler.

Erkek utangaçlık zırhını kuşanmıştı, gözkapaklarıysa fazla hayal kurmaktan ağırlaşmış gibiydi. Hayaller, gözkapaklarının kıyısına derin bir uyku gibi çöreklenmişti. İnsan bu gözlerin her an, ancak uyuşturucunun kışkırtabileceği, alabildiğine gizemli bir içsel fantezinin etkisiyle dalıp gitmesini, kapanmasını bekliyordu.

Bulutlanmayla aydınlanma arasındaki bu gelgit, birkaç saniyede olup bitti. Paul bir an tam anlamıyla kıpırtısız, külçe gibi dururken, bir an sonra aşırı bir neşeye ve hafifliğe sıçrayıverirdi. Sonra yüzü bir kez daha sımsıkı, hava geçirmeyecek biçimde kapanırdı.

Cümleden cümleye de aynı hızla geçerdi; şaşırtıcı olgunluktaki bir yorumdan ansızın toy, ham bir patavatsızlığa.

On yedi yaşında olduğunu anımsamak zordu.

Bu alışılmadık, yabancı deneyimi nasıl yaşayacağına henüz karar verememişti de, harıl harıl düşünüyordu sanki: Onu içselleştirsem mi yoksa yalnızca tadına mı baksam?

Emin olamaması, kararsızlığı, şu andan aldığı keyfi bozuyordu, ama Djuna onun, hazinelerini belleğin gizli odalarına taşıyacak, onları oraya tıpkı bir afyon çekme seansına hazırlanırcasına (afyon çubuğu, ateş, diğer gerekli malzemeler...), güzelce yerleştirecek biri olduğunun farkındaydı; bu hazineler yaşamın bildik huzursuzluklarının tehdidinden kurtarılmıştı, onlar artık erkeğin geçmişiydi – Paul o odada onlara dokunacak, her sözcüğü, her imgeyi okşayacak, onları kendi malı yapacaktı.

Ve bu yalnızlıkta, bu anımsama sürecinde Paul'ün gerçek yaşamı başlayacaktı. Şu anda olup biten her şey, erkeğin ıssızlığını çoğaltmak için havaya sarmal dumanlar püskürtecek olan afyon çubuğunun hazırlanışıydı yalnızca; sonra çubuğu yakacak, tehlikeden ve yabansılıktan uzak, güvenle uzanacak, yattığı yerde, endişelerin, korkuların olanca cürufundan arınmış bir deneyimin tadını çıkaracaktı.

O uzanacak ve artık hiç kimse bu hayalciden hiçbir şey talep etmeyecekti; ondan katılması, konuşması, hareket etmesi, karar vermesi beklenmeyecekti. O kafası dumanlı, boylu boyunca yatarken imgeler, hayaller uçucu, düşsel ziyaretlerine başlayacaklar ve şu anda, dışarıda gerçekleşen, korkuların,

kaygıların lekelediği masaldan kat kat üstün, kıyaslanamayacak kadar muhteşem bir masal yaratacaklardı.

Rüyasını önceden hazırlayan ve gerçekliğin yıkımından korumaya çalışan bir rüyacıya (Paul'e), yaşamdaki her hareket, her eylem olduğundan da güç, çetin gelir; hatalardan, kusurlardan duyduğu korku, afyonlu hayallere dalmış birinin gürültüden ya da gün ışığından duyduğu korkuya benzer.

Çabucak dağılıverecek, uçucu bir esansmış gibi, sıkı sıkı korumaya çalıştığı tek şey, Djuna'ya ilişkin hayali değildi; daha da tehlikelisi, kendi hayalini korumaya çalışıyordu: Djuna'nın ondan beklediği (daha doğrusu Paul'ün, Djuna benden bunu bekliyor, dediği) *imge*. Delikanlının sırtına ağır bir yük gibi binen bir talep; hiç farkında olmasa da, bizzat kendisi tarafından kendisine dayatılan, idealleştirilen zorunluluklar. İşte bunlar, her eyleminde ya da her sözünde Paul'ün işini zorlaştırıyor, onu yokuşa sürüyorlardı; oysa işin aslı, yapması gereken tek şey, çocukluğunda prova edilmiş sahneleri yeniden canlandırmaktı... Ne yazık ki çocuk oyuncunun doğallığı her seferinde yenilmiş, başarısızlığa uğramıştı, nedeniyse onu sürekli eleştiren, söylediği, yaptığı hiçbir şeyin, karşısına dikilen (olanaksız!) ölçütlere uymadığını, ulaşamadığını hissettiren ana-babasının katılığı, hoşgörüsüzlüğüydü. Çinlilerin, kız çocuklarının ayaklarını bağlamasından, doğal büyümeyi durdurmak için metrelerce bezle, sıkı sıkı sarmasından daha korkunç bir baskı. Böyle zorba, zalim bir kumaş, çözülmeden, kesilmeden çok uzun süre kullanılırsa, sonunda kişiyi bir mumyaya çevirir...

Djuna, Paul'ün anlattığı öyküde onu bağlayan, kundaklayan anneyi gördü: Bir zamanlar, evde beslediği ve çok sevdiği bir kobay faresi varmış. Annesi onu hayvanı öldürmeye zorlamış.

Delikanlı, "Okulda tuttuğum günlüğü yırtıp attım," deyince, Djuna sargıları açık seçik görebildi.

"Neden?"

"Bu sefer evde bir ay kalacağım; annemle babam okuyabilir."

Cezalar bu kadar mı büyüktü... özünün yaşayan parçalarını, çok sevdiği bir hayvanı, iç dünyasını yansıtan bir günlüğü yok ettirecek kadar?

"Kişiliğimizin, ebeveynimize gösteremeyeceğimiz ne çok yönü var."

"Evet." Paul'ün yüzünü korku kapladı. Ana-babasının haşinliği, oğlanın her davranışına damgasını vurmuştu; oturuşunda, kalkışında, sesindeki teslimiyette bile belirgindi: "Yakında gitmem gerekiyor."

Djuna ona baktı; bir tutuklu gördü: okulun, ana-babanın tutsağı.

"Ama önünde tam bir aylık özgürlük var."

"Evet," dedi Paul, ama özgürlük sözcüğü benliğinde hiç bir yankı yapmıyordu.

"Bu özgürlüğü nasıl kullanmayı düşünüyorsun?"

Oğlan gülümsedi. "Pek bir şey yapamam. Ailem dansçılarla görüşmemi istemiyor."

"Benimle görüştüğünü söyledin demek?"

"Evet."

"Senin de dansçı olmak istediğini biliyorlar mı?"

"Ah, hayır." Yeniden gülümsedi; gergin bir tebessümdü, sonra gözleri o dolaysız, açık dürüstlüğü yitirdiler; sendelemeye başladılar – delikanlı ansızın yolunu yitirmişti.

Bu onun en sık takındığı ifadeydi: insanları, nesneleri bir yana itiveren, puslu bir bakış.

Kendini dış dünyada buluveren bir çocuğun korkularını taşıyordu; ama bir yandan da, daha geniş bir dünyada yaşıyor

izlenimi bırakıyordu. Bu çocuk, diye düşündü Djuna şefkatle, kaybolmuş. Ama daha büyük bir dünyada kaybolmuş. Hayalleri muğlak, sonsuz, biçimden yoksun. Kendini onlara kaptırıyor, onlarda yitip gidiyor. Neyi düşlediğini ya da düşündüğünü kimse bilmiyor. Kendisi de bilmiyor, anlatamıyor, fakat hiç de basit bir dünya değil bu. Bilmekten çok sezdiği bu daha büyük dünya, onun algı gücünün sınırlarını aşıyor, onu korkutuyor. Güvenemiyor, kendini veremiyor. Fazlasıyla, acımasızca suçlanmış olmalı.

Konuşmadan otururlarken, Djuna'nın gözlerinden yayılan sevecenlik dalgaları oğlana doğru aktı. Yüzündeki bulut yok olmuştu. Kızın aklından geçenleri sezmiş miydi?

Tam kalkmış gitmeye hazırlanıyordu ki, soluk soluğa Lawrence göründü; Djuna'yı coşkuyla kucakladı, dans adımlarıyla, hoplaya zıplaya stüdyoya daldı, gidip radyoyu açtı.

Paul'le yaşıttı, ama onun gibi, kişiliğinin çevresinde küçük bir salyangoz kabuğu taşımıyordu – içine çekilebileceği, gözden yitebileceği bir odacık. Lawrence açık, dolaysızdı; uyanık, cin gibi gözleriyle, gülümseyerek, kucak açarak; hevesli, olabilecek her şeye hazır. Salt dürtülerin güdümünde, hızla devinen, asla hareketsiz kalamayan.

Kucağındaki kafesi salonun ortasına, yere bıraktı. Üzerindeki çizgili bir tenteyi andıran minik örtüyü kaldırdı.

Djuna kafesin içini görmek için kilimin üzerine çöktü; bir krakeri hırsla dişleyen mavi fareyi görünce güldü.

"Turkuvaz rengi bir fareyi nerden buldun kuzum?"

"Onu boyadım," dedi Lawrence. "Ama birkaç günde yalaya yalaya çıkardı, yeniden beyazlaştı; onun için bu sefer, hemen boyar boyamaz getirdim."

Mavi fare iştahla kemirmekteydi. Müzik çalıyordu. Kilimin üzerine oturdular. Oda ışıldamaya, parıldamaya başladı.

Paul hayretle onlara bakıyordu.

(Bu hayvancığın, diyordu gözleri, öldürülmesi gerekmiyor! Burada hiçbir şey yasak değil.)

Lawrence karanlıkta parlaması için kafesi fosforlu bir boyayla boyamaya koyuldu.

"Böylece geceleri onu yalnız bıraktığımda korkmayacak!"

Boya kururken, Lawrence dans etmeye başladı.

Djuna, uzun saçlarının arkasından kahkahalarla gülüyordu.

Paul özlemle ona baktı, sonra donuk bir sesle şöyle dedi: "Artık gitmeliyim." Ve telaşla çıkıp gitti.

"Bu güzelim oğlan da kim?" diye sordu Lawrence.

"Bir dansçıyla görüşmesinden fena halde kaygı duyan, zorba bir karı-kocanın oğlu."

"Yine gelecek mi?"

"Söz vermedi. Kaçabilirse, gelir."

"O zaman biz onu ziyarete gidelim."

Djuna sırıttı. Lawrence'ı, mavi fareli bir kafesle Paul'ün o resmi, ciddi evine girerken görebiliyordu...ve avaz avaz haykıran anneyi: "Çıkarın şu hayvanı buradan!"

Ya da, bir avizenin ucuna dokunmak için bir bale sıçrayışı yapan ya da açık saçık bir şarkı söyleyen Lawrencei.

"*C'est une jeune fille en fleur,*"* dedi oğlan, Djuna'nın Michael'ın yankılarından, ardıllarından asla kurtulamama korkusunu, inanılmaz bir öngörüyle sezerek.

Lawrence omuzlarını silkti. Sonra, o kırmızılı-sarılı gözleriyle, kırmızılı-sarılı saçlarının altından ona baktı. Kıza bakışı bulaşıcıydı: herkese ve her şeye aşkla dikilen, en yoğun karamsarlığı bile dağıtıveren o istekli, ateşli gözler.

Hiçbir hüzün onun her gün, bol keseden dağıttığı bu sevgi ziyafetine, bu delice karnavala direnemezdi; her sabah, ilk

---

* (Fr.) Çiçeğe durmuş, çiçek açmış bir genç kız bu. (ç.n.)

kahvesini yudumlamanın, yeni bir günün keyfiyle başlayan, karşısına çıkan ilk kişiye, ânında yönelttiği sevgiyle süren, erkek, kadın, çocuk ya da hayvan, herhangi bir canlıdan gelen en küçük bir işaretle alevlenen bir tutku, bir yaşama sevinci. Şanssızlıklar, dertler, güçlüklerle toslaştığı zaman bile sarsılmayan, hiç azalmayan bir yaşama coşkusu.

Lawrence her şeyi gülümseyerek karşılardı. Cebinde metelik yokken, yardıma koşardı. Aşka, arzuya da aynı cömert taşkınlıkla atılırdı; sevmek, vermek, el koymak, kaybetmek, acı çekmek: herkesin her gün tattığı o küçük, sayısız ölümü tatmak için. Ölüşü, ağlaması, acı çekişi, yitirişi bile coşkun, şevk doluydu. Yoksulluğun savurganıydı; altına ve güneşe eşdeğer, görünmez bir kimyasal maddenin zengini.

Her olay onu hoplayıp zıplamaya, zarifçe sıçramaya iterdi: bir konser, bir oyun, bir bale, bir insan. Evet, evet, evet diye haykırıyordu o genç, diri bedeni her sabah. Vazgeçmek yok, duraksamak yok, korku, tedbir, tasarruf yok. Tek bir daveti geri çevirmek yok.

Neşesinin, yaşama sevincinin kaynağı harekette, onaylama, kabullenme, yayılmadaydı.

Her gelişinde Djuna'yı bir girdaba sokuyordu. Üzgünken bile, bakışır, birbirlerine gülümserlerdi; açılmış gözleri, büyümüş yürekleriyle hüzne yayılır, genişlerlerdi.

"Bütün endişeleri fırlatıp at ve dans et!"

Dans ederek yaralarını sararlardı; dans aşkında, ateşinde kusursuzca birleşerek birbirlerini sağaltıyorlardı.

Lawrence'ı ileriye taşıyan dalgalar onu bir kez olsun kayalara çarptırmadı. Oğlan her seferinde, gülümseyerek döndü: "Ah, Djuna; Hila'yı hatırladın mı? Ona deli oluyordum. Ne yaptı, biliyor musun? Bana kalp para kazıklamaya çalıştı. Evet, o güzelim gözleri, tavırları, olanca hassaslığıyla geldi, sıcacık bir sesle sordu: Şu on dolarlık banknotu bozar mısın?

Sahteydi, tabii. Sonra da odama uyuşturucu saklamaya kalkıştı; suçlu bulunayım diye. Az kaldı kapsi boyluyordum. Daktilomu, boya kutumu rehine bıraktı. Sonunda da odama el koydu; geceyi parkta, bir bankta geçirmek zorunda kaldım."

Ama ertesi sabah, içi yine inançla, aşkla, güvenle, anlık dürtülerle dolup taşardı.

Dans ederek, inanarak.

Onun yanındayken Djuna da yeniden inanmaya hazırdı.

Paul'ün gözlerine, onlardaki derinliğe, gizeme inanmak; sırrı henüz çözülmemiş, uçsuz bucaksız bir hayalin bu gözlere kıvrılmış yattığını hissetmek.

Lawrence'ın fosforlu boyayla işi bitmişti. Perdeleri kapadı, kafes karanlıkta parladı. Bunun üzerine, salondaki boyanabilecek her şeyi fosfora bulamaya karar verdi.

Ertesi gün, kocaman bir boya kutusuyla göründü; bir değnekle boyayı karıştırıyordu ki, Paul aradı: "Bir süreliğine kaçabileceğim. Geleyim mi?"

"Ah, gel, hemen gel," dedi Djuna.

"Ama çok kalamam..." Sesi boğuktu, hasta birininki gibi. Bu seste, Djuna'nın yüreğinin açıkça duyduğu bir sızlanma vardı.

"Tutukluya bir saatlik özgürlük tanınmış," dedi Lawrence'a.

Paul gelince, Lawrence onun eline bir fırça tutuşturdu; sessizce işe koyuldular, boyanabilecek her şeyi boyamaya başladılar. Sonra ışıkları söndürdüler. Ortaya yepyeni bir oda çıktı.

Duvarlarda ışık iplikleriyle dokunmuş, aydınlık, parlak yüzler, yeni çiçekler, yeni mücevherler, yeni şatolar, yeni ormanlar, yeni hayvanlar belirdi.

Bu üç gencin hesapsız sözcüklerine, içgüdüsel hareketlerine, dileklerine, coşkularına benzeyen gizemli, anlaşılmaz

bir yarı-saydamlık. Karanlığı dünyalarından kovmuşlardı – inanç yitiminin karanlığını. Bu artık zifiri karanlıkta bile süren bir parıltının, aralıksız bir ışıltının egemen olduğu bir odaydı.

(Benim için yeni bir dünya yaratıyorlar, diye düşündü Djuna; çok daha aydınlık bir dünya. Belki de bu bir rüya ve kalmama izin verilmeyecek. Bana kendilerinden biri gibi davranıyorlar, çünkü onların inandıklarına inanıyor, onların hissettiklerini hissediyorum. Babadan, otoriteden, iktidardan, zenginlerden, bütün zorbalıklardan, her türlü yetkeden, bütün taşlaşmalardan nefret ediyorum. Duygularım Lawrence ile, Paul ile aynı: Dışarıda acımasız, tehlikeli, yoz bir dünya var; orada insan şirinliğini, çekiciliğini, şakacılığını gözden çıkarıyor ve disiplinden, görevler, sözleşmeler, banka hesaplarından oluşan, kaskatı bir dünyaya adım atıyor. Fosforsuz, kalın, mat bir dünya. Sonsuza kadar bu odada kalmak istiyorum; babayla değil oğulla; boyayarak, oyarak, dans ederek, hayal kurarak ve hep baştan başlayarak; her sabah yeniden doğarak; asla yaşlanmadan, inancını, güdülerini yitirmeden, şu sallantılı nesneler, rüzgâr çanları gibi her esintide fırıl fırıl dönerek, yön değiştirerek. Akmayı, inanmayı, hissetmeyi kesenleri sevemem... artık eriyemeyen, kendinden geçemeyenleri; aldatılmaya, kandırılmaya göz yumamayan, kayıplara gülemeyen, eli kolu bağlanmış, donup kalmış olanları sevemem!)

Elini bir tür minnetle Lawrence'ın başına koydu.

(Burada, Lawrence ve Paul'la birlikteyken hissettiği gökkuşağı, havadaki yanardöner parıltı başka hiçbir yerde yoktu; sertleşme, billurlaşma tehdidinden bu kadar uzak başka bir yer bulunamazdı. Burada her şey akıyordu...)

Djuna parmaklarıyla, uzun, dalgın darbelerle saçlarını taradı; Lawrence yeniden baş gösteren o büyük sorundan, bir

iş bulup çalışmaktan söz ediyordu. Defalarca denemişti. Rengini, şevkini, kişisel değerlerini, bağımsızlığını yitirmeden nasıl çalışmalı? Mısır'a özgü, yanardöner ışıltısını gündelik alışkanlıklarda, sorumluluklarda, tekdüzelikte yitirmekten korkan şu kutsal, narin bokböceğine öyle çok benziyordu ki. İş bir insanı öldürebilir ya da sakatlayabilirdi; onu bir robota, donuk, tatsız tuzsuz birine, müstakbel bir mezar kazıcıya dönüştürebilirdi... ya da eklemleri guttan şişmiş, inanç damarları tıkanmış, güç sahibi birine.

Lawrence şimdilik, vitrin malzemeleri yapan bir şirkette çalışmaktaydı. Geceleri çalışmayı seviyordu; mankenlerin, sıkıştırılmış kağıttan yapılma atların eşliğinde ilginç, garip keşiflere çıkmak, minyatür sahnelerde yaşayıp cengeller, deniz manzaraları, göz alıcı, düşsel hayvanlar yaratmak. Kollarını birer eldiven kadar kolayca çıkaran, başlarını alıp yere koyan, şapkalarıyla birlikte peruklarını da fırlatıp atan, çıplak mankenlerle haşır neşir olmak. Lawrence kadın sökme uzmanı olup çıkmıştı!

O renkleri yaşayan, renkleri soluyan biriydi; onun can sıkıntısından, renksizlikten ölme tehlikesi yoktu, çünkü kazalar bile onun başına gelirken canlı, cıvıl cıvıl renklere bürünürdü: başından aşağı dökülen bir kova *gouache** onun gözleri için bir renk şöleniydi.

Djuna'ya armağan olarak kilden yapılma takılar getirirdi; kostümlü bir oyunun aksesuarları gibi çabucak kırılıveren tasma kolyeler, saç süsleri, küpeler.

Djuna dayanıksız nesnelerden oldu bitti hoşlanmıştı. Sağlam, kunt şeyler onda süreklilik, kalıcılık duygusu uyandırıyordu. Hiçbir zaman sağlam bir ev, dayanıklı mobilyalar istememişti. Bütün bunlar birer tuzaktı. Onlara sonsuza kadar

---

* (Fr.) Zamklı suluboya, guvaş. (ç.n.)

bağlanabilirdin. O, yerinden kolayca oynatabileceği, en küçük bir pişmanlık duymaksızın içeri ya da dışarı sürebileceği dekorları, sahne donanımlarını yeğlerdi. Az sonra dağılıp giderler, sen de herhangi bir şeyi yitirmiş olmazsın. Geride kalan, yaşamayı sürdüren tek şey canlılık, parlaklıktır.

Bir keresinde, koltukların artık yirmi yıl bile dayanmadığından yakınan bir kadına, şöyle demişti: "İyi ama, bir koltuğu yirmi yıl boyunca sevemem ki!"

Kısacası onun gönlü değişimden, gökkuşağı benzeri dönüşümlerden yanaydı: Lawrence'ın kısa ömürlü armağanlarında, renklendirilmiş pudrası, kristal boncukları dökülen hediyelerinde (kelebeklerin, kusursuz bir çekiciliğe ulaştıktan sonra solmaya, donuklaşmaya başlayan kanatlarında).

Paul bir bakır parçasını oyuyor, üzerine makasla ince yivler açıyordu; sonunda, ince uzun parmaklarının altında, her bir teli belirgin tüylerini kabartmış bir kuş belirdi.

Masanın üzerine çıktı, kuşu bir sicimle tavana astı. En hafif bir soluk bile kuşun ağır ağır dönmesine yetiyordu.

Paul'ün teni, yeryüzüne ait hiçbir şeyin henüz dokunmadığı bir çocuk teniydi; ne sabun, ne banyo süngeri, ne fırça, ne de bir insanın öpücüğü değmiş olabilirdi bu cilde! Asla ovulmamış, keselenmemiş, kaşınmamış ya da yastık yüzünden kırışmamış. Ergenliğin henüz donuklaştıramadığı o saydamlık. Çocuklar neyle besleniyor da ciltleri böyle şeffaflaşıyor? Tenlerini, daha sonra yedikleri şeyler mi matlaştırıyor?

Onları öpen anneler ışığı emip alıyor.

Çocukluğun büyülü dünyasından yayılan bir fosfor var.

Bu parıltı daha sonra nereye gidiyor? Bedenlerinden, tıpkı bir albatros gibi yaydıkları bu fosfor, bu ışıltı gerçekte inancın özü mü? Onu öldüren şey ne, peki?

Lawrence, Djuna'nın dolabında pantomim için kullanabileceği bir şeyler ararken, metal bir mezura buldu.

Sarılı mezura tamamen açılınca sere serpe uzanmış, uzun, çelik bir yılan oldu; dik tutulduğu zaman bir kılıç, hafifçe sallandığında ucu gümüş bir dalgacık ya da çakan bir şimşek.

Lawrence ile Paul bir ışık ve çelik düellosu için, iki usta eskrimci gibi karşı karşıya durdular.

Çelik şerit aralarında uzanan bir köprü gibi hafifçe yaylandı, sonra sertleşti; birinin öne doğru yaptığı her hamlede kılıç karşıdaki bedene saplanıyordu.

Bazen de eğilip bükülüyor, korkmuş bir yılan gibi kıvrılıyordu; bir keresinde öyle zavallı, öyle saçma göründü ki, kahkahaları koyuverdiler.

Ama az sonra onu bükmemeyi, titretmemeyi öğrendiler, o da ellerinde tuttukları bir yıldırım oldu. Paul cüretle saldırdı, Lawrence da hamleyi çevikçe savuşturdu.

Gece yarısı Paul huzursuzlaştı. Parlaklığı gölgelendi, o tutuk tavrına döndü. Salonun merkezini işgal etmekten vazgeçti, ışığın ve kahkahanın odağından ayrıldı. Bir uyurgezer gibi, neşeden uzaklaştı.

Djuna onu kapıya kadar geçirdi. "Annemler buraya gelmemi yasakladılar," dedi Paul.

"Ama burada mutlusun, öyle değil mi?"

"Evet, mutluyum."

"Ait olduğun yer, burası."

"Neden buraya ait olduğumu düşünüyorsun?"

"Çünkü dansa yeteneğin var; resimle yazıya da. Hem bu senin özgürlük ayın!"

"Evet, biliyorum. Yalnızca... ben... keşke özgür olabilseydim."

"Eğer bunu gerçekten istiyorsan, bir yolunu bulursun."

"Alıp başımı gitmek istiyorum, ama hiç param yok."

"Kaçarsan, biz hep birlikte sana bakarız."

"Neden?"

"Çünkü sana inanıyoruz, çünkü yardıma değersin."

"Gidecek yerim yok."

"Sana bir yerde bir oda buluruz, seni evlat ediniriz. Sen de bu bir ayı, hayatının ayını doyasıya yaşarsın."

"Hayatımın..." diye yineledi uysalca.

"Ama kendini hazır hissetmiyorsan, özgürlüğü her şeyden vazgeçecek kadar çok arzulamıyorsan, bunu yapmanı istemem. Yalnızca sana, bize güvenebileceğini hatırlatıyorum, onun dışında, bu tamamen senin kararın olmalı, aksi halde hiçbir anlam taşımaz."

"Teşekkür ederim." Bu sefer kızın elini kavramadı, kendi elini onun avuçlarının arasına soktu; fildişi pürüzsüzlüğüyle, tatlılıkla oraya yuvalanır, sığınır gibi – bir güven göstergesi.

Sonra, kapıdan çıkmadan önce salona, o sarıp sarmalayan ılıklığını beynine kazırcasına, bir kez daha baktı. Bir ara o kadar çok gülmüştü ki, iskemlesinden düşmüştü. Onu Djuna güldürmüştü. O an, zincirlerinden çoğunu kırmış olmalıydı, çünkü zincirleri hiçbir şey bir kahkaha kadar kolay kıramaz. Djuna hayatı boyunca bundan, özgür bırakılmış bir tutsak gibi gülen Paul'den daha mutluluk verici bir görüntüye tanık olmadığını düşündü.

İki gün sonra Paul elinde valizi, Djuna'nın kapısını çaldı.

Djuna onu neşeyle karşıladı, bu bir tatilin başlangıcıymış gibi; bileğindeki kadife kurdeleleri bağlamasını istedi, sonra da onu arabayla Lawrence'in ana-babasıyla yaşadığı, fazladan bir odası bulunan eve götürdü.

Onu kendi evine almak isterdi, ama oğlanın ailesi çıkıp gelebilirdi.

Paul onlara bir mektup yazdı. Hindistan'a, babasının onun için ayarladığı resmi göreve gitmeden önce, kendine

ait, özgürce geçirebileceği yalnızca bir ayı olduğunu, bu süreyi de kendine yakın bulduğu herhangi bir arkadaşıyla geçirmeye hakkı olduğunu anımsattı. Paylaşacak çok şeyi olan dostlar bulduğunu, ana-babasının taleplerinde aşırıya kaçtığını, arkadaşlarıyla görüşmesini bile yasakladıklarını, buna karşılık, kendisinin de bu kısıtlı özgürlüğe aynı aşırılıkla sahip çıkmaya kararlı olduğunu. Onun için kaygılanmalarına gerek yoktu; bu bir ayın sonunda, babasının onun için hazırladığı planı uygulayacaktı.

Odasında oyalanmadı. Yemeklerini Djuna'nın evinde yemesi kararlaştırılmıştı. Valizini Lawrence'ların evindeki odaya bıraktıktan bir saat sonra, yeniden Djuna'nın yanına dönmüştü bile.

Djuna onunlayken kendini olgun bir kadın gibi duyumsamıyordu; yine on yedi yaşında, hayatının eşiğindeki bir kızdı sanki. Henüz deneyimlerce mahvedilmemiş, feleğin çemberinden geçmemiş, gencecik bir kız – jeolojik bir oluşumun daha alttaki katmanlarından biri gibi; tamam, yeni katmanlar tarafından aşağıya doğru itilmiş ama yok edilmemiş.

(Paul'ün hem insan sıcaklığına acıkmış, susamış hem de bundan korkar bir hali var. Bizi birbirimize aynı duygu bağlıyor: kaçınmak, bağlanmamak. İlk kim kaçacak bakalım? Telaşa kapılır acele edersek, korku yüzeye çıkıp bizi ayıracaktır. Masumluğu beni korkutuyor; benim görmüş geçirmişliğim de onu. Ancak ikimiz de, ötekinin ne istediğini bilmiyoruz; ikimiz de acı çekmekten öylesine korkuyoruz ki, her an tüymeye hazırız.)

Eğer delikanlıya yeterince yaklaşırsa, onun bedeninden yayılan bir titreşimi algılayacakmış gibi geliyordu Djuna'ya. Kendi vücudu pusların arasından, karşılamak üzere Paul'e doğru ilerleyince, devinimleri oğlanın içinde bir yankı yarattı.

Elini kadının avuçlarına bıraktı, "Herkes benim için sefer-

ber oldu," dedi. "Ne dersin, büyüdüğüm zaman aynı şeyleri bir başkası için ben de yapabilecek miyim?"

"Elbette yapacaksın." 'Büyüdüğüm zaman' derken sesi öylesine tatlıydı ki, Djuna onu ansızın küçük bir oğlan çocuğu gibi gördü ve eli kendiliğinden, gözlerinin üstüne düşen oğlansı saçlarına gitti; perçemi geriye doğru sıvazladı.

Bunu yarı ürkmüş bir kahkahayla yapmıştı; oğlanı da aynı hareketi yapması için yüreklendiriyordu, böylece kendini kadının yanında daha rahat hissederdi belki.

O da, misilleme olarak bir karate hareketiyle kadının kolunu büker gibi yaptı; sonunda Djuna dayanamadı: "Canımı acıtıyorsun." Bunun üzerine Paul durdu, ama bu kemiklerin, aynı numarayı denediği oğlanlarınki kadar güçlü olmadığını keşfetmesi, kendini güçlü hissetmesini sağlamıştı. Evet, bu kadınla başa çıkmak için gereken güce fazlasıyla sahipti. Onun canını kolayca yakabilirdi, dolayısıyla onun yüzü kendi yüzüne yaklaşınca, gözleri irileşip daha da parlayınca artık korkmayacaktı; ya da dans ederken, savrulan saçları kazara, ipek bir kamçı gibi yüzüne indiğinde, ya da bir Arap gibi çömeldiği yerden telefonda konuşur ve Paul'ü onun varlığından yoksun bırakabilecek davetleri yanıtlarken. Kim ararsa arasın, Djuna her seferinde geri çevirdi, evde kalıp Paul'le sohbet etmeyi yeğledi.

Paul'ün korkusunun ansızın dağılması odayı aydınlattı; yoğun bir ışığa battılar.

Delikanlı oturup eskiz çizecek, okuyacak, resim yapacak ve susacak kadar rahatladı. Çevrelerindeki ışık giderek ısındı, loşlaştı, mahremleşti.

Djuna onun yanındayken, aralarında mesafe oluşturan yılların on tanesini fırlatıp atınca, saflıkla, inançla dolu, daha küçük bir eve giriyormuş duygusuna kapıldı; fırlatıp attığı şey yalnızca bir roldü sanki: O bir kadın rolü oynamış, bu da bir

işkence olmuştu; bir kadınmış gibi numara yapmış ama bu rolde bir türlü rahat edememişti. Şimdi, Paul'le birlikteyken dönüşüyor, hem kalıp hem de özdek olarak aslına, gerçek Djuna'ya yaklaşıyordu.

Paul'ün yanında, içtenlikten uzak, yapmacık bir olgunluktan sıyrılıp daha kırılgan, daha savunmasız bir dünyaya geçiyor, o zor rolden, acı çeken kadın rolünden kaçıp daha küçük, daha samimi bir odaya sığınıyordu.

Paul'le oturmuş, César Franck'in D minör senfonisini dinlerken, bir an, oğlanın gözlerinden geçip aynanın arkasına, inancın ipek kaplı odacığına girmesine izin verilmişti.

Sanatta, tarihte insan korkularıyla savaşır, sonsuza kadar yaşamak ister, ölümden korkar, başka insanlarla çalışmak ister, ölümsüzlük ister. Ölümden korkan bir çocuktan farksızdır. Çocuk ölümden, karanlıktan, yalnızlıktan korkar. Bütün o özenli, gösterişli yapıların ardında işte böylesine yalın korkular yatar. Işığa, sıcaklığa, aşka duyulan açlık; basit kaygılar. Sanatın bütün incelikli, göz alıcı yapılarının ardına sinmiş, sıradan korkular. Bunları bir delikanlının gözlerinden, sessizce, telaşsızca incelemek. Hep yalnızlık çeken, ürperen, yolunu yitirmiş, aklı karışmış biri vardır. Bağımlılığını, gereksinimlerini gizlemeye, örtbas etmeye çalışan, 'Ben fazlasıyla engin ve fazlasıyla karmaşık bir dünyanın ortasındaki, basit bir canlıyım,' demeye utanan. Çünkü bir yaprak hakkında öğrendiğimiz bunca şeyden sonra, o hâlâ, yalnızca bir yapraktır. Bir parktaki, bir ağaçtaki yaprakla, o yalın yaprakla özdeşleşebilir miyiz...yeşil, parlak, güneşe batmış ya da yaklaşan fırtına yüzünden rengi ağarmış yaprakla? Ona bir ilkelin, bir yabaninin gözleriyle bakalım: yağmurdan ıslanmış, güneşte ışıldıyor, fırtına korkusu rengini soldurmuş, siste gümüşsü, aşırı sıcakta mahmur, sonbaharda döküldü, kuruyor, ama her yıl yeni baştan doğuyor. Yapraktan öğrenmek: ya-

lınlığı. Yaprağa ilişkin bütün bilgilerimizden sonra...damar yapısı lifli kısımların arasını dolduran hücresel dokusu papiller özekdoku stomalı damar düzeni... İnsanca bir ilişkiyi sürdürmek – yaprak, erkek, kadın, çocuk. Şefkatle. Dünya ne kadar uçsuz bucaksız, hesaplı kitaplı, çelişkili olursa olsun, erkek, kadın, çocuk ve yaprak her zaman var olacaktır. İnsancılık, şefkat her şeyi ısıtır, yalınlaştırır. Merhamet. Bırakın sevgi ırmakları çağıldasın, soyut kentte, soyut sanatta gönlünce aksın –kayaları çatlatan, buzdağlarını eriten, iniltili dereler gibi. Tavandan sarkan boş kafeslerdeki donmuş dünyalar; içlerinde, ampullerdeki teller gibi göz önüne serilen, sergilenen yürekler: Bırakın, bir yaprağın müşfik temasıyla patlasınlar.

Ertesi sabah Djuna yatakta kahvaltı ederken, Lawrence çıkageldi.

"Meteliksizim ve seninle kahvaltı etmek istiyorum."

Kızarmış ekmeğini yemeye başlamıştı ki, hizmetçi göründü: "Kapıda bir beyefendi var, ama adını vermiyor."

"Ne istiyormuş, öğren. Kalkıp giyinmek istemiyorum."

Ama ziyaretçi hizmetçinin peşinden gelmiş, yatak odasının kapısında duruyordu.

Herhangi birinin itiraz etmesine kalmadan, kaba saba bir taşra aksanıyla şöyle dedi: "Ha, ha, kahvaltı ediliyor demek?"

"Kimsiniz? Buraya girmeye ne hakkınız var?" dedi Djuna.

"Her hakkım var: Ben bir dedektifim."

"Dedektif mi!"

Lawrence'ın gözleri keyifle parladı.

Adam ona döndü: "Peki, sen burada ne yapıyorsun, genç adam?"

"Kahvaltı ediyorum." Lawrence bunu alabildiğine neşeli, doğal bir tavırla söylemişti; kahvesini yudumladı, tereyağı

sürdüğü bir dilim ekmeği Djuna'ya uzattı.

"Harika!" dedi polis. "İşte yakalandın. Kahvaltı, ha? Ailen ortadan kayboldun diye endişeden deliye dönmüşken? Sen burda karnını doyur bakalım! Henüz on sekizinde değilsin; isterlerse seni zorla eve döndürür, bir daha da sokağa bırakmazlar." Djuna'ya bakıp ekledi: "Sizin bu delikanlıyla ilişkiniz nedir, peki?"

Bunun üzerine, Djuna'yla Lawrence makaraları koyuverdiler.

"Üstelik, tek değilim," dedi Lawrence.

Dedektifin yüzünde, işi bu kadar kolay halletmeyi beklemediğini gösteren bir ifade belirdi – böyle bir işbirliğinin karşısında, neredeyse minnet.

"Tek sen değilsin, öyle mi?"

Djuna gülmeyi kesti. "Meteliksiz kalan herkes burada kahvaltı edebilir, demek istiyor."

"Bir fincan kahve ister misiniz?" diye sordu Lawrence, edepsiz bir gülümsemeyle.

"Bu kadar gevezelik yeter," diye söylendi dedektif. "Hadi bakalım, Paul, benimle geliyorsun."

"İyi ama ben Paul değilim ki."

"Kimsin, peki?"

"Adım Lawrence."

"Paul'ü tanıyor musun? Son zamanlarda gördün mü onu?"

"Dün gece buradaydı; partide."

"Parti mi? Sonra nereye gitti?"

"Bilmem... Ben ailesiyle kaldığını sanıyordum."

Polis bastırdı: "Nasıl bir partiymiş bu?"

Ama Djuna gülmeyi kesmiş, sinirlenmeye başlamıştı. "Derhal çıkın evimden," dedi.

Adam cebinden bir fotoğraf çıkardı, Lawrence'ın suratıy-

la kıyasladı, hiçbir benzerlik bulamayınca yeniden Djuna'ya baktı; bu yüzdeki öfkeyi algılayınca da çıkıp gitti.

O gider gitmez hava yumuşadı; yeniden gülmeye başladılar. Ama birden, Djuna'nın şakacılığı yerini kaygıya bıraktı. "İyi de, bu iş ciddileşebilir, Lawrence. Belki de Paul buraya gelmemeli. Düşünsene, ya kahvaltıya gelen o olsaydı?"

Sonra, durumun bir başka yönü dank etti, yüzü kederlendi. "Paul'ün ana-babası ne biçim insanlar ki, onu eve döndürmek için zor kullanmaya bile kalkışabiliyorlar?"

Ahizeyi kaldırdı, Paul'ü aradı. Delikanlının ne kadar sarsıldığı sesinden belliydi: "Beni eve zorla götüremezler!"

"Yasayı bilmiyorum, Paul. Bence en iyisi, benim evden uzak dur. Kanunları öğrenene kadar, seninle başka bir yerde buluşuruz... Mesela, bale okulunda filan."

Birkaç gün konserlerde, sanat galerilerinde, balelerde bir araya geldiler. Ama göründüğü kadarıyla, onları izleyen yoktu.

Djuna sürekli korku içindeydi; oğlanı uzaklaştırabilirlerdi, bir daha onu göremeyebilirdi. Her buluşma huzursuzca, üst üste yinelenen vedalaşmalarla son buluyordu. Uzun uzun bakışıyorlardı; birbirlerini son görüşleriymiş gibi.

Djuna onu kaybetme endişesiyle, oğlanın yüzünü, bu yüzün her bir zerresini, her mimiğini, sesindeki en küçük dalgalanmayı dikkatle incelemeye başladı; onu derinliklerine gömmek, içine depolamak istercesine – bu imge kadına gittikçe daha çok, daha derinlemesine nüfuz etti; kadın onun silinip gitmemesi için çırpındıkça, imge de o kadar derine, ta iliklerine işledi.

Djuna, böylesine canlı bir biçimde gördüğü kişinin salt bugünkü değil, aynı zamanda da gelecekteki Paul olduğunu hissediyordu. Bu yüzdeki her anlamı, oğlanı bekleyen gücün,

sağduyunun, tamamlanmanın bir işareti olarak yorumlayabiliyordu. Ve ilerideki Paul'e ilişkin bu hayal, bu görüngü şimdiyi, şu ânı aydınlatıyordu. Başkalarının gördüğü şey, ilk sarhoşluğunu tadan, dünyadaki ilk adımlarını atan, yalpalayan ya da kendi kendisiyle çelişen genç bir adamdı. Oysa Djuna kimsenin göremediği bir Paul'le, gelecekteki "erkekle" yaşıyordu – yüreğinde, ara ara kendini gösteren bir güç taşıyan, inatçı, kararlı bir erkekle.

Buluğ çağının sisleri, bulutları dağıldığı zaman, sahip olduğu bu duyarlılık ve zekâ karışımıyla sezgileri güçlü, seçimlerini yönlendiren, onu yüzeysellikten kurtaran, sıradanlığa düşmesini kesinkes engelleyen, onu hep olağandışı olana yönelten içgüdüsüyle, bütünlenmiş, dopdolu bir erkek çıkacaktı ortaya.

Onu alıp zorla eve getirmesi için bir polis yollamaları, annesiyle babasının, gelecekteki Paul'den, dokunulmayacak kadar derine gömülü olan, oysa Djuna'nın apaçık görebildiği o sevecenlik, şefkat madeninden ne kadar habersiz olduklarını kanıtlıyordu.

Djuna henüz kimsenin tanımadığı bir Paul'le birlikte yaşamaktaydı: en zeki dedektiflerin bile erişemeyeceği, dünyadaki hiç kimsenin uzanamayacağı, gizli bir ilişkide.

Bu örtük sesin altına gizlenmiş coşkuyu, tereddütlerin ardındaki gücü, korkuların gerisinde yatan, ölçülmesi de gerçekleştirilmesi de hayli güç görünen, dev boyutlu hayali hissedebiliyordu.

Oğlanla geçirdiği bir öğle sonrasının ardından, tek başına yatağına uzandı; Paul'ün oyduğu metal kuş odanın ortasında hafif hafif dönerken, yaşlar gözlerine öyle usulca doldu ki, Djuna onları ancak yanaklarından yuvarlanmaya başladığı zaman ayrımsayabildi.

Gözyaşları yüreğindeki, bedenindeki katlanılmaz bir eri-

menin sonucuydu – Paul'ün yüzü, sessizce konuşan vücudu, acıkmasındaki, uzanışındaki, 'ucundan' tutuşundaki çekingenlik; usulca, aşama aşama kaçan, kapıdan kapıya, odadan odaya, koridordan koridora geçerek ışığa doğru sürünen bu tutuklu tavrın karşısında Djuna tepeden tırnağa eriyordu. Delikanlının çevresine örülen hapishane, karanlıktan yapılmıştı; onu, ihtiyaçlarını, gerçek doğasını kaplayan bir karanlıktan.

Ana-babası tarafından yaratılan, tek kişilik bir hücre.

Oğlan kendisi, gerçek benliği hakkında hiçbir şey, hiçbir şey bilmiyordu. Böylesi bir körleştirme, onu zincire vurmaktan bile daha iyiydi. Ebeveyni, öğretmenleri ona, kendilerince doğru bildikleri sahte bir benlik yüklemişlerdi.

Hiç tanımadıkları bu çocuğa.

Ama bu erime...olmamalıydı. Djuna bu suretten uzaklaşmak istercesine, yüzünü yana, sağ tarafa çevirdi, mırıldandı: "Ona âşık olmamalıyım, olmamalıyım."

Zil çaldı. Doğrulup oturmasına kalmadan, Paul içeriye girdi.

"Ah, Paul, bu yaptığın çok tehlikeli!"

"Gelmek zorundaydım."

Kadına doğru ilerlerken, birden durdu. Bedeni bir mesaj iletmeye çalışıyordu. Oğlanın bedeni ne diyordu? Gözleri ne anlatıyordu?

Çok yaklaşmıştı; bu gözler tarafından ele geçiriliyormuş duygusuna kapılan Djuna yataktan fırladı; çay yapmak, aralarına bir tepsi, yiyecek bir şeyler sokmak: Tıpkı çocukken diktikleri, denizin bir hamlede alıp götürdüğü, kumdan yapılma, narin bir kale gibi!

Djuna konuşuyor ama Paul dinlemiyordu; işin aslı, kendisi de ağzından çıkanları duymuyordu, çünkü oğlanın tebessümü içine işliyordu ve Djuna ondan kaçmak, uzaklaşmak istiyordu.

"Bilmek istediğim..." diye başladı Paul, sonra cümlesini yarım bıraktı.

Fazla yakın oturuyordu. Djuna o dayanılmaz erimeyi hissetti...kendini yitirdiğini. Bunun üzerine, bu yüze bir kapı kapamak için kendini zorladı. "Ona âşık olmamam gerekiyor, ona âşık olmamalıyım!"

Hafifçe uzaklaştı, ama Paul'ün saçları eline öyle yakındı ki, parmaklarını bir mıknatıs gibi çekiyordu; bu saçlara hafifçe, şakacı bir tavırla dokundu.

"Bilmek istediğin nedir?"

Kadının titremesini fark etmiş miydi? Soruyu yanıtlamadı. Hızla eğildi, kadının ağzını ağzının içine aldı; içindeki tamamlanmış erkek, tek ve kararlı bir hamleyle dışarı fırlamıştı – ne istediğini bilen, istekli, aç. Tek bir öpücükle kadını almış, kendine mal etmişti.

Elini Djuna'nın teninde duraksayarak gezdirdi. Onun için her şey yeniydi; bir kadının boynu, omzu, bir kadının kopçaları, düğmeleri.

Keşif yolculukları sırasında, anlık güvensizlikler, kuşkular yaşadı; ama sonra, zevk kıvılcımları erkeğin elini yönlendirmeye başladı.

Bu elin gezindiği yerlerde daha önce hiçbir el dolaşmamıştı. Duyarlı parmakların altında yepyeni hücreler uyandı, ilk kez şu sözcükleri fısıldadı: Bunlar senin.

İlk kez okşanan bir göğüs, daha önce hiç dokunulmamış bir göğüstür.

O derin, mavi gözleriyle, hiç ağlamamış gözleriyle kadına baktı; kadının gözleriyse ıslak, parlak ve duruydu; bu gözler daha önce ağladıklarını unutmuştu.

Paul bir tanesi bile dökülmemiş olan kirpiklerini, Djuna'nın gözyaşlarına kapılıp giden, ama sonra yenilenen kirpiklerine değdirdi.

Hırçın yastıkların ezmediği, kâbusların düğümlemediği saçları kadının saçlarına dolandı, onun karışık saçlarını açtı.

Hüznün derin mağaralar oyduğu yerleri, sonsuz ısı kaynakları yaratan taptaze tazyiklerle doldurdu.

Ancak bedenin son gizeminin karşısına gelince durabildi. Hamlesini yapmış, girmişti; şimdi durabilirdi.

İnsan, bir kadının en gizli yerinde kıpırtısız, huzur içinde yatabilir mi?

Uzandılar; mutlak bir sessizliğe gömüldüler.

Erkeğin içinde yükselen ateş, kabaran özsu; bir şiddet gereksinimiyle gerilen bedenler.

Djuna'nın yaptığı hafif bir dalgalanma hareketi, erkeğin kilidini açtı, onu bir arzu girdabına sürükledi: zevkin gümüş ustura ağzında dönen bir derviş.

Girdikleri vecit halinden çıkınca birbirlerine gülümsediler, ama oğlan kıpırdamadı. Zayıf vücutları birleşmiş, kaynaşmıştı – yapışık ikizler gibi, bacak bacağa, kalça kalçaya.

Sessizliğin peçesi çevrelerine indi; bedenlerini yumuşacık bir yorgan gibi örttü.

Onları önüne katıp sürükleyen büyük ateş dalgası, onları getirip kıyıya, küçük köpük halkalarının arasına bıraktı şefkatle.

Masanın üzerinde içi lale dolu, kocaman bir vazo. Djuna vazoya yaklaştı; dokunacak bir şey aranıyordu; mutluluğunu, içindeki esrimeyi aktarabileceği bir şey.

Oğlanın elleri tarafından açılan vücudu, her bir hücresi, şimdi bütün dünyayı da açma, kendi ruh durumuna uydurma arzusuyla kıvranıyordu.

Sımsıkı kapanmış olan lalelere baktı – gizemli şiirler gibi, etin gizleri gibi. Laleleri, gündelik yaşamın sıradan lalelerini eline aldı, sırayla, yavaşça açtı; taçyapraklarını tek tek, örselemeden, sevgiyle araladı.

Basit çiçekler egzotik çiçeklere dönüştü; sırların örtüsü kalktı, tomurcuklar patladı.

Sonra, Paul'ün sesini duydu: "Yapma!"

Ses kaygı yüklüydü. Tekrarladı: "Yapma bunu!"

Djuna'nın yüreği ağzına geliverdi. Erkek neden huzursuzdu böyle?

Çiçeklere baktı. Sonra da Paul'ün yastıktaki endişeli yüzüne. İçini korku kapladı. Çok erken. Erkeği aşka çok erken açmıştı. Paul henüz hazır değildi.

Sevecen, narin, duyarlı parmaklarla, hatta aşkların en yücesiyle de olsa, çok acele etmişti! Zamanı zorlamıştı, tıpkı çiçekleri sıradanlıktan sıradışılığa zorladığı gibi. Paul hazır değildi!

Kendi tereddütlerinin, erkekten kaçma dürtüsünün nedenini şimdi çok iyi anlıyordu. Tamam, ilk hareketi oğlan yapmıştı, ancak kendisinin, daha bilgili olanın, onu kapıldığı bu korkudan kurtarması gerekirdi.

(Paul açılmış lalelere bakıyor, onlarda başka bir şeyi görüyordu; kendisini değil Djuna'yı, Djuna'nın açılan bedenini: Benim onu açtığım şekilde, onun da çiçekleri açmasına izin vermemeliyim. Bu dev boyutlu suskunluk dalgasında, ellerin, tenin, zevkin ipnozunda hafif bir inilti duymuş ama kadının yüzünde yalnızca sevinç görmüştü. Onun içine girerken, canını mı acıtmıştı yoksa? Bu güçlü istek – birini bıçaklamaktan farksızdı.)

"Giyineceğim," dedi Djuna gelişigüzel bir tavırla. Laleleri yeniden kapatamazdı, fakat kendisi giyinebilirdi. Kendini kapatabilir, oğlanın da yeniden kapanmasına izin verebilirdi.

Paul onu seyrederken, içinin bir kez daha âni, saldırgan bir güçle dolduğunu hissetti; korkularından bile baskın bir güçle. "Giyinme," dedi.

Djuna'nın yüzünde, en şen anlarında bile görmediği bir

gülümseme gördü; bunun üzerine gizemi kabullendi, kendini, kendi mutluluğuna bıraktı.

Kadının yanında yatar, onu almaya hazırlanırken yüreği, panikle ve sevinçle, deli gibi çarpıyor. Djuna'nın yanı başında, sonra kendi yüreğinin üzerinde doludizgin atan bu yürek; sonra, ritmik, inişsiz çıkışsız, körleştirici birleşme ve en küçük bir gedik bırakmayacak biçimde kenetlenen bedenleri.

Fırtınanın ardından Paul onun bedeninin üzerine serildi, kıpırtısız, sessiz, hülyalı yattı; sonunda cenneti bulmuş gibi. Tükenmiş, kendini kaybetmiş, esrimiş. Kadın onun ağırlığını zevkle taşıdı, ancak bir süre sonra uyuşan, ağırlaşan beden canını acıttı. Hafifçe kıpırdandı, bunun üzerine erkek sordu: "Seni eziyor muyum?"

"Pestilimi çıkardın," dedi Djuna gülümseyerek, "şu incecik gofretlere döndüm." Paul sırıttı, sonra kahkahalarla güldü.

"O zaman seni hemen yemeliyim, tatlım."

Kadını zevkle mideye indirmeye hazırlanırcasına, iştahla öptü.

Sonra kalktı, halının üzerinde çevik, zafer dolu bir takla attı.

Djuna sırtüstü yatmış, odanın ortasında hafif hafif dönen bakır kuşu seyrediyordu.

Birden, neşesi bir sel gibi çağıldayan Paul havada keyifli bir sıçramayla yeniden onun yanına döndü:

"Babamı arayacağım!"

Djuna anlayamıyordu. Erkek onun üstünden uzandı, bir eliyle onun göğsünü tutarken, öteki eliyle babasının numarasını çevirdi.

O zaman Djuna onun yüzünde, babasını neden aradığını, ona söylemek istediklerini gördü. Babasını arayacak, ona söylenmemesi gerekeni, ama bedeninin avaz avaz haykırdığı şe-

yi söyleyecekti: Bir kadına sahip oldum! Benim bir kadınım oldu. Artık seninle eşitiz, baba! Ben bir erkeğim!

Babası telefona cevap verince, Paul bir oğlun babasına söyleyebileceği, bildik sözleri sıraladı, ama bu sıradan sözcükler ağzından övüngen bir kibirle dökülüyordu, sanki babası Djuna'nın vücudundaki elini görebiliyormuş gibi. "Buradayım, baba."

"Nerdesin?" diye sordu adam sertçe. "Eve dönmeni bekliyoruz. Arkadaşlarınla görüşmeye devam edebilirsin, ama anneni mutlu etmek istiyorsan eve dönmek zorundasın. Annen sırf senin için bir sürü yemek hazırladı!"

Paul güldü; eliyle almacı kapattı, daha önce hiç gülmediği kadar içten güldü.

Böyle bir günde onu yemeğe bekliyorlardı!

Bir mucizeyi göremeyecek kadar kördüler. Babası telefonda, onun artık bir kadını olduğunu duyamıyor, göremiyor muydu? Yanında yatan, gülümseyen bir kadını.

Babası şu anda ne cüretle ona buyruk yağdırabiliyordu... Oğlunun, bu yeni erkeğin yeni sesini duymuyor muydu?

Paul telefonu kapadı.

Saçları o hevesli, istekli gözlerinin üstüne döküldü. Djuna onun saçlarını geriye sıvazladı. Paul onu durdurdu. "Artık bunu yapamazsın, yo, hayır." Sonra dişlerini kadının boynunun en yumuşak yerine gömdü.

"Büyük bir âşık olmak için dişlerini biliyorsun," dedi Djuna.

Ne zaman cinsel isteği kabarsa, yüreği güm güm vurmaya başlıyordu; işgalin, saldırının öncesinde hep o yürek çarpıntısı, neredeyse panik duygusu. Kadını öpmek için gözlerini kapamadan, kendini ona bırakmadan önce, mutlaka kepenkleri, camları, kapıları kapatıyordu özenle.

Bu gizli bir eylemdi ve dünyanın gözlerini üzerinde hisse-

dip korkuyordu. Dünya bir çift göz kesilmiş onun hareketlerini izliyordu – eleştiren, onaylamayan gözlerle.

Çocukluğundan kalma, gizli bir korkuydu: ana-babasının gözlerini kınamayla dolduran düşler, istekler, davranışlar, zevkler. Tek bir onaylayan bakış anımsamıyordu; ya da sevgi, hayranlık, hoşnutluk yansıtan. Kendini bildi bileli gizliliğe zorlanmıştı, çünkü dışavurduğu her şey kınamayı, cezayı getirmişti.

1001 Gece Masalları'nı gizlice okumuş, sigarayı gizlice içmiş, hayallerini gizlice kurmuştu.

Ebeveyni onu sadece daha sonra suçlamak için sorgulamıştı.

O da panjurları, perdeleri, camları örttü, kadına döndü; birbirlerini okşarken, ikisinin de gözleri kapalıydı.

Kanepenin üzerinde Paul'ün çok sevdiği, el örgüsü bir battaniye vardı. Bir çadırmış gibi, onun altına girmeye bayılıyordu. Örgülerin delikleri arasından Djuna'yı, odayı görebiliyordu; Doğuya özgü bir kafes işinin arkasından bakarmışçasına. Tek elini örtünün altından çıkarır, serçeparmağını kadınınkine dolardı.

Bu iki parmağın dokunuşu, birbirine dolanışı (tıpkı afyonlu rüyalardaki gibi) müthiş derin ve anlamlı bir devinime dönüşüyor, ilişkilerinin kırılgan köprüsü olup çıkıyordu. Kadının serçeparmağını tatlılıkla, yumuşacık çeken bu küçük parmakla, kadının bütün varoluşunu sahipleniyordu... Hem de bugüne kadar kimsenin başaramadığı kadar mutlak bir biçimde.

Kadını işte böyle, rüyalara özgü bir tavırla, olağanüstü bir güce sahip, şiddetten bile daha güçlü olan minicik bir jestle örtünün altına çekti.

Oraya sığınınca, kendilerini bütün dünyaya karşı güvende hissettiler; tehditlerden, babadan, dedektiften, dünyanın

dört bir yanına sırf âşıkları ayırmak için dikilen tabulardan uzakta.

Lawrence, Paul'ün babasının arabayla mahalleye doğru gelmekte olduğunu haber vermek için, telaşla çıkageldi.

Paul'le Djuna kahvaltı etmişler, bale dersine gitmeye hazırlanıyorlardı.

Paul, Djuna'nın saçlarına takması için tüylü bir kuş resmi yapmıştı; Lawrence onları uyarmak için geldiğinde, Djuna onu saçına takmaktaydı.

Paul hafifçe sarardı, zoraki gülümsedi: "Gofretim, babam çıkıp gelebilir; acaba bu kadar güzel görünmemen mümkün mü?"

Djuna banyoya gidip yüzündeki makyajı yıkadı, sonra saçındaki tüylü, şen tokayı çıkardı; hep birlikte oturup babayı beklemeye koyuldular.

"Size Caspar Hauser'in öyküsünü anlatacağım," diye başladı Djuna. "Olay yıllarca önce, Avusturya'da geçmiş. Caspar Hauser yolunu yitiren, şaşkın bir gezgin olarak kentte boy gösterdiğinde, on yedi yaşındaymış. Çocukluğundan beri karanlık bir odada hapis tutuluyormuş. Ne gerçek kökeni biliniyormuş ne de hapsedilmesinin nedeni. Bir tür saray entrikasından kuşkulanmışlar... Onun yerini almak isteyen bir yöneticinin emriyle kapatıldığından ya da kraliçenin gayri meşru çocuğu olabileceğinden. Oğlan, gardiyanın öldüğünü, böylece özgürlüğüne kavuştuğunu anlatmış. O karanlık odada, tek başına erkekliğe geçerken, çocuk ruhunu korumuş. Bugüne kadar gördüğü tek bir rüya varmış, onu bir anı olarak kabul ediyormuş. Bu rüyaya göre, bir zamanlar bir şatoda yaşıyormuş. Onu annesini görmesi için bir odaya götürmüşler. Annesi bir kapının arkasında duruyormuş. Ama oğlan ona bir türlü erişememiş. Bu bir düş müydü yoksa bir anı mı? Şimdi

tek arzusu, o şatoyu ve annesini bulmaktı. Kent halkı ona kucak açtı – ilginç bir oyuncakmış gibi. Dürüstlüğü, dobralığı, insanlara ilişkin fevri, çocuksu içgüdüleri onlarda hem kızgınlık hem de merak uyandırıyordu. Onunla oynuyorlardı. Ona kendi inançlarını aşılamak, onu eğitmek, ona el koymak istiyorlardı. Fakat oğlan onların sahteliklerini, hainliklerini, bencilliklerini sezdi. O, kendi rüyasına aitti. Bütün inancını, onu yuvasına ve annesine geri götürme sözü veren bir adama bağlamıştı. Ama adam ona ihanet etti, onu doğruca düşmanlarına götürdü. Delikanlı ölümünden az önce bir kadınla tanışmıştı, bu kadın çok genç olduğunu öne sürerek onu sevmeyi göze alamamış, duygularını boğmuştu. Bunu yapabilseydi, belki de oğlanı yazgısından kurtarabilirdi."

"Kadın neden cesaret edememiş?" diye sordu Paul.

"Çünkü yalnızca engeli görmüş," dedi Djuna. "İnsanların çoğu sadece engeli görür ve zınk diye durur."

(Artık sana hiçbir şey zarar veremez, Paul; başına hiçbir felaket gelemez. Sen özgürleştin. İyi bir başlangıç yaptın. Arzuladığın ilk kadın tarafından sevildin. İlk cinsel isteğin karşılık buldu. Oysa ben öyle berbat bir başlangıç yaptım ki! Ben kapalı bir kapıyla başladım. Buysa bana zarar verdi; oysa sen, en azından muradına ermiş bir halde yola çıkıyorsun. İncinmedin. Geri çevrilmedin. Tehlikede olan benim. Sana verebileceğim şey de işte bu kadar: iyi bir başlangıç. Daha fazlasını vermeme izin yok; artık seni teslim etmek zorundayım.)

Oturup babayı beklediler.

Lawrence ayrıldı. Bu belirsiz bekleyiş onu huzursuz ediyordu.

Paul, Djuna'ya pilavın Çin işi çubuklarla nasıl yeneceğini gösterdi; sonra da çubukları özenle temizledi. Şimdi, konuşurken onları elinde tutuyordu; ikisinin de dile getirmeyi gö-

ze alamadığı düşünceleri sergileyen, Bali gölge tiyatrosuna özgü kuklalarmış gibi.

Babayı beklediler.

Paul çubukları iki arsız kukla gibi tutuyor, konuşurken sallıyordu; sonra, onların yardımıyla, şakacı bir tavırla kadının bluzunun ilk düğmesini çözdü; bunu öyle büyük bir beceriyle yapmıştı ki, kahkahalarla güldüler.

"Bale vakti geldi," dedi Djuna. "Anlaşılan baban gelmeyecek, aksi halde çoktan burada olurdu."

Oğlanın yüzüne vuran şehvet parıltısını gördü.

"Bekle, Djuna." İkinci düğmeyi açtı, sonra da üçüncüyü.

Sonra başını onun göğsüne yasladı: "Bu gece hiçbir yere gitmeyelim, evde kalalım."

Paul küçük, içi boş dalgalardan nefret ederdi. Çünkü kendisi, sınırsız hayallerine yaraşan bir enginliğe doğru sürüklenmekteydi. O, dünyaya görkemli bir biçimde sahip olmalı, büyük bir krallığa hükmetmeli, mutlak liderliği ele geçirmeliydi.

Nasıl bir çocuk kendini kral sanırsa, o da kendini basit insanların bilmediği imparatorluklara hükmeden bir padişah gibi hissediyordu. Sıradan olana, bilinene razı olamazdı. Onu sadece bitimsiz olan, hiç görülmemiş olan tatmin edebilirdi.

Djuna, Paul'ün tam anlamıyla keşfetmeyi bir türlü başaramadığı, dipsiz bir geçmişin yankılarıyla dolu bir kadındı. Djuna'nın tadına baktığı zaman, ağzına keskin kokulu bir acılık dolmuştu – daha da derin oyuklar açan bir rayiha. Deneyimin karanlık ormanlarını, adsız ırmaklarını, gizemli dağlarını, yerin altındaki zengin madenleri, gizli bilgilerin suyla dolu mağaralarını seziyordu. Cesur serüvenci için engin, uçsuz bucaksız bir araziydi bu.

Hepsinden önemlisi, kadına da yazdığı gibi, Djuna onun "okyanusu" idi. "Bir erkek bir kadına sahip olduğu zaman, denize el koymuş demektir."

Dalgalar; bir kadının aşkının devasa dalgaları!

Djuna zaman zaman kabaran tutkularıyla, erkeğin yüzleşmeyi beceremediği kadar büyük, dev dalgalar oluşturabilen bir denizdi!

Oğlan tehlikeye, bilinmeyene, enginliğe bayılmakla birlikte, kaçabilmek, boğulmamak için okyanusla arasına mesafe, boşluk koyma gereksinimi de duyuyordu!

Kaçış: sessizliğe, bir tür görünmezliğe: burada, yerde otururken, bir yandan da burada değilmiş izlenimi yaratmak; bir kitaba, bir çizime, dinlediği müziğe karışıp yok olmak.

Djuna onun serçeparmağına baktı; bu parmaktaki olağanüstü kırılganlık, duyarlılık karşısında hayretler içinde kaldı.

(Bu, saydam bir çocuk!)

Büyük bir işçilikle yontulmuş, incelikle biçimlendirilip kemiklendirilmiş olan, nesnelere uçucu, büyülü bir havayla konan bu şeffaf parmak, ondaki mucize, insanda bıraktığı geçicilik, kısa ömürlülük duygusu, Djuna'nın içinde bir tutku dalgası yaratıyordu; tıpkı tek amacı yuvarlanmak, kıyıya ulaşmak olan, yüzücüyü bir köpük patlamasıyla kaplayan, ama onu dibe çekmek gibi bir niyeti olmayan, yalnızca bir kucaklama, içine alma ritmiyle devinen bir okyanus dalgası gibi.

Paul ise yüzmeyi yeni öğrenmiş birinin içgüdüsüyle, kendini dalganın içbükey karnına güvenle bırakabileceği anlar olduğunu hissediyordu; onunla yükselip esrimek, sonra da onun tarafından, sağ salim kıyıya taşınmak... Ama bazı anlarda da, bu orak biçimindeki, görkemli kıvrımın ters bir dip akıntısı gizlediğini anlıyordu; işte o zaman, gücünü ölçüp biçiyor ve kıyıya ulaşmasına yetmeyeceğini anlıyordu delikanlı.

Bunun üzerine, çocukluğunun daha hafif oyunlarına, kısa zaman önce vazgeçtiği eğlencelerine döndü.

Djuna onu ciddi bir yüzle bir çizimin üstüne eğilmiş bir halde buldu; uzaklaştığını, yabancılaştığını ele veren, yaptığı iş değil oturuş biçimiydi: açılması olanaksız görünen kapağıyla, gizli bir Çin kutusu gibi, kendini dünyaya kapamıştı.

Çocukların sıkça yaptığı gibi kendini o özel, tek kişilik dünyasına hapsetmiş, çevresine manyetik bir kayıtsızlık duvarı örmüştü.

İşte o zaman, nesnellik, yansızlık denen o yüce alışkanlığı da olgun erkekler kadar ustaca uygular oldu: Erkeklerin bütün kişisel güçlüklerden paçayı sıyırmak için başvurdukları o uzaklaşma, uzaktan bakma yeteneği. Kendini şu andan ve özel olandan soyutlayıp, satranç oyunlarının içinden çıkılması en zoruna, en karmaşığına girdi, kadına açıklamaya girişti: Darwin'in, gözü bir mikroskopla kıyaslarken, *pleuronectidate* ya da kalkan balığı hakkında nutuk atarken ne demek istediğini Djuna anlayabiliyor muydu? İşte, onların asimetrik bedenleri de böylesine ilginç, böylesine şaşırtıcıydı.

Djuna bilim, kimya, yerbilim diyarlarına yapılan bu safaride onu izledi; zihinsel tembellikten değil, Paul'ün serçeparmağını uzun uzun seyretmenin yarattığı o içsel ihtiras dalgasını dizginlemenin güçlüğünden kaynaklanan bir tutukluk, bir beceriksizlikle... Çünkü bu görüntünün Djuna'da uyandırdığı hayret, o bir mucizeye tanık oluyormuş duygusu, kâşiflerin yeni bir dağ zirvesinin karşısında, bilim adamlarının yeni bir buluşun karşısında kapıldıkları duygular kadar yoğundu.

Erkekleri hayatlarının böylesi anlarında nasıl bir heyecanın ateşlediğini bilirdi, oysa kendisi, uçakla bulutların üstünde uçmanın güzelliğiyle, Paul'ün serçeparmağını incelerken kat

ettiği, ergenliğe özgü o rengârenk, değişken manzaralar arasında hiçbir fark göremiyordu.

Peru'da yapılan antropolojik kazılar Djuna için, Paul'ün puslu sözcüklerinden sabırla kazıp çıkardığı o yarım yamalak hayallerinden, yalnızca önsözünü kavrayabildiği hülyalarından daha şaşırtıcı değildi; değerli ağaçlarla dolup taşan hiçbir orman, erkeğin savunmasız, yaralanmaya açık, aşırı duyarlılığındaki gelgitler kadar bol çeşit barındıramazdı – onu örtünmeye, duygularını gizlemeye, büyük bir gözüpeklikle sinsi bir acı çekme korkusu arasında mekik dokumaya zorlayan bir duyarlılıktı bu.

Djuna için Paul'deki bilinçlenme, uyanış en az kimyasal buluşlar kadar mucizeviydi; vücut ısısındaki değişimler, nedensiz öfkeleri, âni durgunlukları, uzak iklimlerdeki araştırmalardan daha değersiz değildi.

Ama fazlasıyla büyük bir dalgayla, olağanüstü biçimli ellerini kaplayan, esritici köpüklerden çok daha fazlasını haykıran, içbükey karnı (yalnızca bir anlığına, bir orgazm süresince sığınabileceği), geçici bir rahimden çok daha anlamlı görünen bir dalgayla karşılaştığında, Çin işi, açılması olanaksız bir giz kutusu gibi kapanıyor, sevecenliğin ya da tutku selinin içeriye sızmasına izin vermiyordu. O zaman, Djuna'nın tuhaf, yabancı bir acıyla çatlayan büyük dürtüsü, tepesi delişmen güneş-payetleriyle kaplı, sayısız dalgacığa bölünüyor, Djuna aradaki vahşi orantısızlıktan içten içe utanıyordu: Bu genç adam sahip olduğu her şeyi cömertçe sunmaktaydı; aralıklı, kesintili erkekliğini, en sınırsız hayallerini, kendi genişlemelerinden kapıldığı ürküntüyü, olgunlaşmasını, ama onu çocukluk bahçelerinin dışına süren bu olgunluktan duyduğu korkuyu da.

İri dalga küçük dalgacıklara bölünüp de Paul dibe çekilme tehlikesini atlattığında, bir başka deyişle, bütün ergenliğinin

başlıca sırrı olan o 'sahip olma' korkusundan kurtulunca...kaçınarak, geri çekilerek gücünü yeniden kazanınca, işte o zaman, geri döndü: kadının sıcaklığını mıncıklayıp kurcalayarak yeniden harekete geçirmek için; kendini onun dengi, eşiti hissettiği an onun içine atlamak, kendini ona bırakmak, denizi fetheden erkeğin sarhoşluğunu hissetmek için...

Sonra, kadına kıvançla yazacaktı: Sen denizsin...

Ama Djuna erkeğin içinde mayalanan, gelecek için güç toplayan dalgacıkları görebiliyordu; kuşatan, içine alan, büyük dalga olacağı ânı hazırlanan.

O an geldiğinde, hülyalı jestleri olan narin delikanlı silinecek, ortaya, onu bekleyen hükümdarlık rolüne hazır, hırslı, tutkulu bir erkek çıkacaktı.

Kentin gri sokaklarından geçerken, boynuna beyaz bir atkı dolardı; beyaz bir dokunulmazlık fuları. Fuların kıvrımlarından yükselen başı, kenti arşınlayan bir uyurgezerin başıydı; seçtiği ak bir büyü sayesinde salt ruhsal gereksinimlerine uygun olanı görerek, duyarak, biriktirerek; herkesin er geç yaptığı gibi, elinin altındaki, en azından seçme özgürlüğünün tanındığı malzemeden yavaşça, tuğla tuğla, kendi dünyasını kurarak.

Beyaz atkı, ona dokunamayan sayısız şeyi simgeliyordu: kurumuş ağaçlar, kırık camlar, sakatlar, duvarlara yazılmış müstehcen sözler, sarhoşların şehvetli sesleri, kentteki zehirli mikroplar, çürüme.

Onları görmüyor, duymuyordu.

Boş sokakları, içsel rüyasına gömülmüş bir halde geride bıraktıktan sonra, ansızın gözüne bir laternacıyla maymunu ilişirdi.

Eve bir kez daha, erkeklerin sıradanlığı aşmak için başvurdukları nesnelerden biriyle dönerdi: bir kitap, bir resim, bir

müzik parçası; dünyaya bakışını değiştirecek, genişletip derinleştirecek bir şey.

Beyaz fular yalan söylemezdi.

O, Paul'ün yolculuklarına en uygun bayraktı.

Fuların beyaz büklümlerine güzelce yerleşmiş olan başın lekelere, kirlere karşı bağışıklığı vardı. Dikimhanelerden, hastanelerden, hapishanelerden geçip gidebilir, hiçbirinin kokusu onun üzerine sinmezdi. Geri döndüğünde paltosu, soluğu, saçları, hâlâ buram buram onun hayallerinin rayihasını saçardı.

Bu, insanoğlunun bildiği el değmemiş tek ormandı: bu saf, katıksız seçme özgürlüğü.

Paul beyaz fularıyla, ışıl ışıl eve döndüğünde, fuların kat yerlerinde parlayanlar, onun reddettiği, geri çevirdiği şeylerdi.

Yaşlı insanlardan gördüğü ilgi onu oldu bitti şaşırtırdı.

Kendisinde, onların isteyebileceği ne bulunabilirdi ki?

Bu insanların onun karşısındayken, bir anda, paldır küldür o ilk hayallerine döndüklerinden habersizdi.

Çünkü Paul labirentin ağzında duruyordu, yüreğinde değil; böylece herkesin yolunu yitirdiği dönemeci hatırlamasına, görmesine neden oluyordu. Bu girift, dolambaçlı dehlizin girişinde duran delikanlıyı görünce, kendi yolculuklarının başlangıcına dönüyor, ilk niyetlerini, ilk hayallerini, ilk arzularını anımsıyorlardı.

Onun beyaz atkısını kendi boyunlarına dolayıp, her şeye sil baştan başlayabilirlerdi sanki.

Ancak Djuna'nın bugün duyumsadığı saflığın türü daha farklıydı; insanın kendini adayışından kaynaklanan, daha yüce bir arılıktı bu. Djuna kendini verdiği zaman kendini arınmış hissediyordu... Paul ise kendini çektiği zaman.

***

Annesinin gözyaşları, babasının güzelce gemlenmiş haşinliği Paul'ü bir kez daha eve döndürdü.

On sekizinci doğum günü gelmişti, ama onu Djuna'yla birlikte kutlayamayacaktı, çünkü bu ana-babasının da bildiği, resmi doğum günüydü. Oysa Djuna'yla baş başa, oğulları hakkındaki sınırlı bilgileri yüzünden, ebeveyninin kesinlikle ayrımsayamadığı, gözlemleyemediği öyle çok yaş günü kutlamışlardı ki.

Onlar, oğullarının erkekliğe adım attığı doğum gününe katılamamışlardı; çapkın, komik benliğine geçişine, ilk sarhoşluğuna, bir partideki ilk başarısına, şiir, resim ya da müziğe ilişkin ilk güzel, etkileyici sözlerine tanık olamadılar. Hayal gücünün, fantezilerinin, hayata, insana dair yeni bilgeliğinin, yeni savlarının doğumuna, içindeki bilinmeyen güçleri keşfedişine de.

Evden ayrılmasıyla başlayan ve birbirini izleyen bu doğum günleri, Djuna'nın bugüne kadar katıldığı en ilginç, en uçuk şenliklerdi: beklenmedik tomurcukların patladığı, Paul'ün kişiliğini kaplayan kabukların çatladığı, "erkeğin" ortaya çıktığı, müthiş bir seyirlik.

Ama gerçek doğum gününü baş başa kutlayamayacaklardı.

Annesinin onun için pişirdiği yemekleri yedi; babasıyla satranç oynadı – onu daha az seven, yasaklarla elini kolunu bağlayıp onu boğan, erkekliğe geçişini geciktirenlerle.

Annesi bir doğum günü pastası yapmış, üzerini yayılmaya, genişlemeye karşı uyarılarla, yeni arkadaşlara ilişkin öğütlerle süslemiş, kenarına da kremadan, şu resmi bahçelerdeki çitleri andıran bir bant çekmişti; serüveni engellemek, alt etmek için gereken bütün töreleri, kuralları vurgulamak istercesine.

Babası satrancı sessizce oynuyordu; özenle hesaplanmış,

ölçülüp biçilmiş hamleleri, yüreğin her türlü aykırı, dik başlı dansını, bedenin kaprislerini nasıl şiddetle kınadığını dile getirmekteydi: Öncelikle de, Paul'ün şu an, şurada olmasını sağlayan o temel dürtüyü; sofralarını paylaşan bu göz alıcı, ışıl ışıl delikanlıyı dünyaya getiren o birleşme eylemini!

Ona yedirdikleri şey, uyarı pastasıydı: Bütün insanlardan kork; Toplumsal Rehber'de adı bulunmayan bütün erkek ve kadınların niyetlerinden kuşkulan.

Mumlar, onun yaklaşan özgürlüğünü kutlamak için değil, şu gerçeği bir kez daha hatırlatmak, başına kakmak için yakılmıştı: Bir tek bu mumların aydınlattığı çember içinde, yalnızca anneyle babanın yörüngesinde tam anlamıyla güvende olabilirsin!

Küçük bir çember. Bu çemberin dışı: kötülük.

Böylece, annesinin eliyle yaptığı ve içine aşkı, genişlemeyi ve özgürlüğü köreltecek en güçlü büyüleri, iksirleri kattığı pastayı yedi.

Çocuğun erkek olmasını önleyen, engelleyen bir pasta!

Birlikte geçirilen gecelere son; oysa gündoğumunu birlikte karşılamak, âşıklara tanınan tek düğün törenidir.

Yine de Paul bir gün çıkıp geldi; içi kirli çamaşırlarıyla dolu valizi elindeydi. Eve dönerken, yıkanması için kirlilerini toplayıp götürmüştü. Annesi şöyle dedi: "Getirdiğin yere götür! Kimlerle kirlettiysen, onlar temizlesin."

O da hiç sesini çıkarmamış, gerisin geri Djuna'ya getirmişti; onun giysileriyle seve seve ilgilenmeye hazır olan, daha yüce aşkına – yeter ki bunlar, oğlanın çıktığı özgürlük serüveninde kirlenmiş giysiler olsun.

Paul'ün gömleklerinin ne kadar küçük olduğunu fark edince, içi acıdı; oğlana yönelik, Djuna'nın ortadan kaldıramayacağı bir tehlikeyi haykırıyorlardı sanki. Paul hâlâ zorbalığa maruz kalacak kadar genç ve güçsüzdü.

César Franck'ın D minör senfonisini dinliyorlar.

Ve aynı anda, böylesi müzik kavşaklarında hep olduğu gibi, Djuna'nın çelişen, çatışan benlikleri birleşiyor, eriyip tek bir ruh haline dönüşüyor.

Senfoninin teması, sevecenlik.

Onu ilk kez on altı yaşındayken, yağmurlu bir akşamüstü dinlemiş ve ilk aşkıyla, Michael'la tattığı, doruğa ulaşamayan aşkla özdeşleştirmişti. Bu müziği mutlak, sonsuz bir şefkatle dolu aşkı ilk kavrayışına, bu aşkın doğasını ilk algılayışına eklemlemiş, birbirine dokumuştu.

César Franck'ın senfonisinde o kaçınılmaz esrime vardı; duygulara kapılıp erime, şiddetten kaçınma. Duyguların bu ezgisel tırmanışında, kişi infilaka ulaşmadan önce, bu ateş merdivenini defalarca, tekrar tekrar tırmanıyor ve yine, defalarca iniyordu.

Minör temalara takıntılı bir dönüş, yaratılan sonsuz dinginlik; on altısındaki Djuna bu uysalca, tatlılıkla akan uyuşturucunun, narin sarmalların, müziğin perde perde alçalan tınısıyla titreşimlerinin, aşk denen deneyimi bütünüyle, kesinkes kapsadığına inandı.

César Franck şefkat ve güven iletileri taşıyarak geldi, Paul'ün jestlerine, tavırlarına eşlik etti; işte Djuna'nın oğlana güvenmesinin nedeni de buydu: Paul'ünkü, yıkıcı fırtınalar içermeyen bir ihtirastı.

Djuna hep böyle puslu manzaralar, teşhir etmeyen ama sarhoşlatan, baş döndüren sarmallar istemişti: uyuşturucuyu.

Akan, öte yandan akmayan senfoniyi (çünkü müzik, onun evindeki şu duvar örülü, suskun bir gizem taşıyan odaya fena halde benzeyen, durağan bir çatlağa hapsolmuştu) dinlerken, gözünün önünde Concorde Meydanı'ndaki Dikilitaş belirdi; zarafetle devinen, bahçeleri, çeşmeleri ve otomobil ırmaklarını birleştiren alanın tam ortasına yerleştirilmiş, ok biçimin-

deki taş. Geceyi, sisi, yağmuru, güneşi delen, doğruca bulutları hedefleyen, sivri uçlu bir mızrak.

Ve Matilda adındaki şu ufak tefek, deli kadın... Herkesin tanıdığı bu kadın her sabah gelip nehir kıyısındaki tahta sıralardan birine oturur, bütün gün de ayrılmazdı; gelip geçenleri seyreder, bir kesekâğıdındaki ufalanmış, gizemli bir yiyeceği idareli, ufak ufak yerdi – güvercinler gibi. Concorde Meydanı'nın polisleri, turistleri, daimi sakinleri için öyle tanıdık, bildik bir görüntüydü ki, asıl onu orda görmemek dikkat çekici, rahatsız edici olurdu; en az, bir gün Dikilitaş'ı, gökyüzüne çevrilmiş ışıldağı yerinde bulamamak kadar.

Matilda havaya hiç aldırmadan, yaz kış, inatla orada oturmasıyla ünlüydü; bir de, neden burada, sonsuzlukla randevusu varmışçasına, sabırla oturup pür dikkat insanları süzdüğünü soranlara verdiği muğlak yanıtlarla.

Ancak gün batarken kalkıp giderdi; bazen de polis tarafından tatlılıkla kışkışlanması gerekirdi.

Üstü başı fazla dökülmediği, sağlıksız da görünmediği için, onun bir evi olduğunu varsayıyor, onun için endişelenmiyorlardı.

Djuna bir keresinde gidip Matilda'nın yanına oturmuştu; kadın başta onunla konuşmamış, hep güvercinlere, dökülen güz yapraklarına seslenmişti...mırıldanarak, fısıldayarak, homurdanarak. Sonra, ansızın son derece yalın, duru bir sesle şöyle dedi: "Sevgilim beni burada otururken bıraktı, geri geleceğini söyledi."

(Polis, tam yirmi yıldır burada oturuyor, demişti.)

"Ne zamandır bekliyorsunuz?" diye sordu Djuna.

"Bilmem."

Güvercinlere attığı ekmek kırıntılarından atıştırıyordu. Yüzü kırışıktı ama ihtiyar değildi; kırışıkların arasından yaşlı-

lıkla ilgisi olmayan bir ifade ışıyordu; uyanık bir bekleyiş, bir tetiktelik, gençlere özgü bir beklenti.

"Geri dönecek," dedi; yüzünü ilk kez bir meydan okuma kaplamış, o seyirci donukluğunu silip süpürmüştü: kanın ritmini karıştıran, mahrem bir ilişki kuramayan bir münzevinin solukluğu; akıp giden kalabalığı seyreden ama tanıdık bir yüz göremeyenlerin suratındaki o camsı, perdahlı anlam.

"Elbette dönecek," dedi, kadının yüzündeki kaygının gölgesine bile katlanamayan Djuna.

Matilda'nın yüzü huzuruna, sabrına yeniden kavuştu.

"Bana burada oturup beklememi söyledi."

Ölümcül bir darbe kadının hayat akışını kesmiş ancak onu yerle bir edememişti. Yalnızca zaman duyusunu felç etmişti; o da oturup yitik aşkını bekleyecekti. Zamanın ölmüş hücresinin uyuşturduğu yıllar; ortadan kalkan zaman kavramı: beş dakika sonsuzluğa uzanıyor, Matilda'yı hayatta tutuyordu (hayaletimsi ama canlı); zaman hücresi, beynin içindeki gerçekliğin küçük saatiyse sonsuzcasına bozulmuştu. Elemi gösteren, kadranı olmayan bir saat. Zaman acıya kenetlendiği, onunla aynı hücreyi mesken tuttuğunda (komşular ve ikizler), zaman ve acı az ya da çok mahrem bir ilişki kurmuş olur.

Geride kalansa, soğuğa da sıcağa da bağışık, büyük bir kaybın hareketsizliğe ve zamansızlığa taşıdığı, uyuşturduğu bir kadının dış kabuğuydu.

Djuna orada, Matilda'nın yanında otururken, kırık hücrenin, kendi yüreğindeki küçük, tinsel sahnede çınlayan, son derece belirgin, çarpıcı yankılarını duydu ve merak etti: Babası, şiddete teslim olduğu anların birinde, evi temelli terk ederken Djuna'ya da benzeri bir zarar vermiş, Djuna'nın benliğinin bir parçasını köreltmiş olabilir miydi? İşte bu da, Djuna'nın kendini tam anlamıyla açmasını, yaşamdaki mutlak gelişimini tamamlamasını engelliyordu belki?

Babası firar ederek, Djuna'nın özündeki bir hücreyi öldürmüş, acımasız bir dünyadaki bu ihanet, kızı hem bütün babalara düşman olan, hem de hep babayı bekleyen birine dönüştürmüştü: Babasının, ona benzeyen erkekler kisvesinde, şiddet eylemini bir kez daha yinelemek üzere geri döneceği umudu, o ürkütücü beklenti hep sürmüştü.

Babanın bazı niteliklerini taşıyan, bir başka deyişle, güç sahibi herhangi bir erkek gördüğü an Djuna'nın benliği korkuyla dikiliyordu; aynı oyun ister istemez, yeniden sahnelenecekmiş gibi: tahakküm etmek, sevmek ve terk etmek; onu tıpkı Matilda gibi, bir sonu beklemek üzere bir banka oturtmak.

Geriye bakınca, bu akışta anlık bir kesinti görüyordu; sonra da akış yönünün, hızının değiştiğini.

Her otoriter adım, babanın ve tehlikenin dönüşünü duyuruyordu. Çünkü babanın son sözleri şunlardı: "Geri döneceğim."

Matilda'nın aldığı yara çok daha ağırdı: Onun yaşam akışı durmuştu. İlk imgeyi, beklemek zorunda olduğu algısını hep korumuş, âşığının söylediği son sözler bir sonsuzluk buyruğu olmuştu: Dönüşümü bekle!

Sanki bu sözcükler, onun yaşamla bütün iletişimini koparıp atan, uzman bir ipnotizmacı tarafından söylenmiş ve Matilda'yı, terk edilen öteki insanların şu avuntusundan bile mahrum bırakmıştı: verilen emri kulak arkası etmek, bu aşkı bir başkasına aktarmak ya da ilk aşkı unutup yeniden yaşama, başkalarına dönebilmek.

İyi ama, Matilda zamanın belli bir ânında dondurulmuş, acıya karşı uyuşturulmuştu en azından.

Oysa Djuna, hayır.

Djuna'nın içindeki yara açıktı, hâlâ işliyordu. Hayat bu yaraya ne zaman dokunsa, Djuna canının acısını yanlış yorumladı: Canlı olduğu, yaşadığı için acı çekiyordu; acı onu uyarı-

yor, onu erkekten/babadan çevirip oğlana/oğula yönlendiriyordu.

Benliğinin bütün hücrelerini açık seçik görebiliyordu, tıpkı evindeki çiçek açan, dolgunlaşan, gelişen, bütün deneyimleri aşıp daha da ötelere uzanan odalar gibi; ama aynı zamanda benliğinin, şu önüne duvar örülmüş odaya benzeyen hücresini de görebiliyordu – oda, şiddeti hapsetmişti sanki; tıpkı kendisinin de, felakete yol açar korkusuyla şiddeti içine kapaması, tutuklaması gibi.

Öte yandan, özünün küçük bir hücresi vardı ki, orada hâlâ bir çocuk yaşıyordu; bu çocuğu harekete geçiren şeyse, Djuna'nın 'babanın' karşısında kapıldığı, derin, gözü dönmüş öfkeydi; çünkü Djuna ne zaman onunla (babayla) ilişkiye girse, kazanılmış, edinilmiş bütün gücünü, özgüvenini yitiriyor, yeniden küçülüp o eski çaresiz, bağımlı haline dönüyordu.

İşte bu bağımlılığın trajik sonucunu bildiği için, içi babaya karşı düşmanlıkla doluyordu; güçlü erkeklerle arasındaki yol, bu husumetin dikenleriyle kaplıydı – zaten kepenkler de, şiddeti dışarıda bırakmak için, derhal inmeye hazırdı.

Paul ile Djuna sevecenlikle, güvenle dolu bu odada oturmuş César Franck'ın D minör senfonisini dinliyorlar; kendilerini aşk dünyasından gelecek şiddete kapadılar; yıkıma ve ihanete karşı bir afyon arayışındalar.

Evet, Djuna, babaya karşı oğulun yanında yer almış, onun müttefiki olmuştu. Baba yasaklama kararlılığıyla, bir hışım gelmiş, böylece arzuyu güçlendirip körüklemişti. Olanca iriliği, zalimliğiyle tepelerine dikilmiş, o narin, ürkek bağı tehdit etmişti; bu tavrıyla da ona vahim, olmazsa olmaz bir nitelik kazandırmış ve her buluşmayı ölümden, yıkımdan alınan bir öce, ölüme, yıkıma atılan bir çelmeye dönüştürmüştü.

Senfoninin ölçüleri de, Djuna'nın devinimleri de Paul'ünkülerle eşgüdümlü: salınımlar, titreşimler, dairesel girişler ve çıkışlarla, kuşların kanatlı bilgeliklerini yansılayan *pirouette*'lerle dolu, tehlike ânında görünmez olmalarını, şiddete ve gaddarlığa toslamadan kayıp gitmelerini sağlayacak biçimde tasarımlanmış figürlerle dolu bir bale.

Engellerden kurtulmak için, el ele, birlikte havaya sıçradılar.

Bölüm II

KAFE

Kafeler hazinelerle dolu kuyular, Ali Baba'nın mağaralarıydı.

Kafeler bütün yaşamın açıkta, uluorta sürdüğü, dünyanın olanca etkinliğinin dokunmanız, koklamanız için önünüze serildiği şu Doğu kentlerinden bile daha zengindi. Orada, ayakkabılarınızın yapılışını seyredebilirsiniz; hayvanın derisinin yüzülmesinden deriye son cilanın vuruluşuna kadar. Kumaşın dokunuşunu, renk renk boyayla dolu bidonlara batırılışını görebilirsiniz. Okuması yazması olmayanlar için mektup yazan arzuhalcileri, derin düşüncelere dalmış filozofları, çömeldiği yerde dua okuyan din adamlarını, gözlerinizin önünde, elinizin uzanabileceği kadar yakında çözülüp dağılan dilencileri.

İşte aynı şekilde, bir kafede bir franklık bir kadeh şarap, daha da ucuz bir fincan kahve karşılığında, pampalardan* gelme hikâyeleri dinleyebilir, Afrika kara büyülerine ortak olabilir, yazılmakta olan bir kitabın bir sayfasını okuyabilir, bir şiire, ölümden sızlanan bir aristokrata, bir devrimcinin yaşamöyküsüne kulak verebilirdiniz. Bir senfoninin mırıl mırıl söylenen temasını duyabilir, bir caz davulcusunun masayı döven parmaklarını izleyebilir, sizi hayvanat bahçesine götürüp günlük besinlerini (beyaz fareler) yiyen yılanları seyretmeyi öneren bir ressamın davetini kabul eder, büyülü sokaklarda keşfe çıkmış, gizemli bir Hindu'ya akıl danışır ya da size, yelkenli teknesiyle dünyayı dolaşmayı öneren bir kâşifle tanışabilirdiniz.

Sonbahar serinliği kafedeki küçük kömür sobalarıyla, terasa eklenen cam bölmelerle kırılmıştı.

Yumuşacık bir yağmur kenti, sesleri boğan bir kapakla örtmüş, onu mahrem bir odaya dönüştürmüştü; çekilen bir perde gibi, gökyüzünü, güneşi dışarıda bırakarak, lambaların erkenden yakılmasını, şöminelerdeki ateşlerin tutuşturulmasını dayatarak, insanları tatlılıkla yüzeyin altında yaşamaya iterek...sözcük filizleri yeşertmeye, kendi etlerinden ışıl ışıl renkler saçmaya, bir ışık, alev, çiçek cümbüşüne, tropikal bir fiestaya dönüşmeye kışkırtarak.

Kafe seraydı; yasaklanan yağların ağır, yoğun parfümüne, kınanan misk kokularına bulanmış, kapalılık, ılıklık ve farklı cinslerin çapraz-aşılanması, melezleştirilmesi sayesinde iyice coşan göz alıcı tomurcukların patladığı bir limonluk.

Günbatımı yok, şafak yok; yalnızca sergilenen, hepsi de gösterişte, cafcafta birbiriyle yarışan tablolar. Sözcük ırmakları, heykel ormanları, dev boyutlu kişilik piramitleri. Bahçelere ihtiyaç yok.

---

* Güney Amerika'ya özgü geniş düzlükler, verimli otlaklar. (ç.n.)

Kentlerle kafeler, samimi bir oda gibi yakınlaşmış, içli dışlı olmuş; insanın içsel manzaralarına dalıp gidebilmesi, onlarla kolayca kaynaşabilmesi için halılarla, kapitone örtülerle kaplı bir odacık...kişiliğin çok yönlü, gizli arzuları, dirsekler değdikçe masadan masaya titreşiyor; garsonlar salt ağzına kadar dolu bardakları değil, sonu gelmez iletileri, sinyalleri de taşıyor – tıpkı eski Arap masallarındaki hizmetkârlar gibi.

Günle gece, akşam alacasında usulcacık çarpışıyor, etrafa erotik kıvılcımlar saçıyordu.

Günle gece bulvarlarda buluşuyordu.

Sabina ise hayatın biçimlendirip onun çevresine diktiği kalıpları yıkıyordu sürekli.

Hep sınırları aşarak, öteki yana geçerek, kimlik belgelerini silerek.

Daimi bir adresinin, verebileceği bir telefon numarasının olmasına katlanamazdı.

En büyük zevki kimsenin bilmediği bir yerde olmaktı; sapa bir kafede, adı duyulmamış bir otelin tercihen numarası silinmiş bir odasında.

Suçluların izlerini yok etmeleri gibi, habire adını değiştiriyordu.

Tespitten, teşhisten kurtarmaya çalıştığı şeyin ne olduğunu, hangi sırrı koruduğunu kendisi de bilmiyordu.

Yapıp ettiklerine ilişkin net, ayrıntılı sorulardan nefret ederdi. Hepsinden çok da, resmi dosyaların, evrakların birine kaydedilmekten. Doğum saatini, soyunu sopunu vermeye yanaşmazdı; pasaport görevlileriyle her karşılaşması bulanık, karman çorman bir anıydı.

Tam anlamıyla günü gününe yaşıyordu; bir tür fırsatçılık, daha doğrusu rüzgâra göre yön değiştirme. Bütün eylemlerini o anki durumun gerekleri saptardı. Cetvelleri, çizgileri

yok saymasının tek nedeni, kendini bir fanteziye, bir imgeye eksiksizce, dolu dolu sunabilmekti:

Kendini her türlü kimlikten uzak tutuyordu ki, bir yabancının onunla, Sabina'yla ilintili hayaline kolayca girebilsin, uyabilsin.

Bir erkek görünür görünmez, oyun başlıyordu.

Sabina sessiz kalmak, erkeğin ona, yüzüne bakmasını ve hayalini biçimlendirmesini beklemek zorundaydı. Erkeğe icadını, yaratısını geliştirmesi için gereken zamanı ve sessizliği tanımalıydı.

Onun bir imge oluşturmasına izin verdi. Erkeğin gözlerinde, imgenin biçimlendiğini gördü. İçinden geçeni söyleseydi, erkek onu sıradan bir kadın sanabilirdi! Ve sıradan *olmayan* bir kadın imgesi, şu anda erkeğin gözlerinde titreşen görüntü ansızın silinebilirdi.

Erkeğin hayallerini karşılamaktan, onları doğrulamaktan daha zor bir şey yoktur. Bir kadın için, erkeğin hayalini gerçekleştirmekten daha kırılgan, daha çetin bir çaba olamaz.

Sabina yanlış bir cümle söyleyebilir, yanlış bir hareket yapabilir ya da yanlış tebessümle gülümseyebilirdi; o zaman, erkeğin gözlerinin, yanılsamanın o buzsu parıltısıyla dolmadan hemen önce, bir anlığına, incinmiş, yaralanmış bir halde sendelediğini görürdü.

Erkeğin en imkânsız arzularını yerine getirmek istiyordu – bütün kalbiyle, umutsuzca. Erkek, 'Bana aykırı biri gibi geldin,' diyecek olsa, Sabina onun bu tanımına uyabilmek, dediği şey olup çıkabilmek için, terslik, aykırılık hakkında o âna kadar edindiği bütün bilgileri toparlamaya, bir araya getirmeye koyulurdu.

Buysa yaşamı zorlaştırıyordu. Onunki, uluslararası bir casusun gergin, yıpratıcı hayatıydı. Sabina, onun rollerini, sahteliklerini ortaya dökmeye kararlı düşmanların arasında ilerle-

mekteydi. İnsanlar yalanı, yapayı sezdikleri zaman bunu teşhir etmenin, örtüsünü kaldırmanın yollarını ararlar.

Sabina'nın keşfedilmekten ödü kopuyordu!

Üzerine sıradan, gündelik basitliklerin ışığının vurmasına katlanamazdı! Diğer kadınlar güneş ışığında irkilir, gözlerini kısardı, Sabina ise harcıâlem yaşamın sıradan yalınlıkları karşısında.

Dolayısıyla bu yarışa, bu koşuya asla ara verilemezdi. Kaçmak, koşmak; birinin alaylı gözlerinden bir başkasının okşayan ellerine, oradan da üçüncünün hüznüne.

Onun haşır neşir olduğu insanlar da kimliklerini yitiriyor, birer arzu nesnesi olup çıkıyorlardı: tüketilecek nesneler, şenlik ateşini besleyecek yakıt. Nitelikleri özetleniveriyordu: tutuşabilir, tutuşamaz. Önemli olan tek şey buydu. Sabina yaş, milliyet, sınıf, şans, konum, meslek ya da beceri gibi ayrımlar yapmazdı; bunlar onun için hiçbir önem taşımıyordu.

Arzusu bir anda, delice akmaya başlardı; geçmişsiz, geleceksiz. Şimdide, şu anda yanan, Sabina'nın herhangi bir sözleşmeyle, süreklilikle beslemediği bir ateş.

Göğüsleri her zaman ağır, doluydu. Birinden aldığı her şeyi bir başkasına taşıyan bir haberciye benziyor, ona söylenen sözleri, verilen kitabı, gezdiği ülkeyi, tattığı deneyimi göğüslerinde taşıyordu – durmaksızın dokunan, işlenen öyküler biçiminde.

Bir saat önce yaşanan bir olaycık, bir saat sonra bir başka tanışa, arkadaşa anlatılacak bir öyküydü. Odadan odaya geçen, akan şey, Sabina'nın polenle dolu bedeniydi.

Ne zaman biri ona, "Şimdi nereye? Kiminle buluşacaksın?" diye sorsa, yalan söylüyordu. Bir şeyler uyduruyordu, çünkü onu hep ileriye süren bu akıntı diğerlerine acı verir gibiydi.

Yolun karşısına geçerken, trafiği onun için durduran poli-

sin nazik, çapkın gülümsemesinden besleniyordu. Döner kapıyı onun geçmesi için tutan adamın cinsel isteğini devşiriyor, eczacının yüzündeki hayranlığı derliyordu: Hey, film yıldızı mısınız? Ona ayakkabı giydiren ayakkabı satıcısının buketini kucaklıyordu: Dansçısınız sanırım? Otobüste otururken, üzerine vuran güneş ışınları özel, mahrem bir ziyaretçiydi Sabina için. Anlık bir dürtüyle kendini yolun karşısına attığında, frenlere asılan ve bunu yaparken sırıtan kamyon sürücüsüyle şakacı bir suç ortaklığını paylaşıyordu.

Her an bir çağıltı, kesintisiz bir akma hali; ayartarak, baştan çıkartarak kurulan bu iletişim.

Öteki kadınlar eve paketler, torbalarla dönerdi, Sabina ise kucağı serüvenlerle dolu bir halde. Bedeni, onu besleyen şeyle dolgun, yüklüydü; o da bununla başkalarını besliyordu. Gün hep erkenden, vaktinden önce sona eriyordu...Sabina enerjisini, yerinde duramama dürtüsünü henüz tüketememişken.

Gündoğumunda pencereden sarkar, göğüslerini pervaza bastırıp gözleriyle etrafı tarardı: Hâlâ yakalayamadığı, ele geçiremediği bir şey kalmış mıydı acaba? Biten geceye, yoldan geçenlere dikkatle bakardı; limana ya da durağa bir türlü ulaşamayan bir gezginin o hevesli uyanıklığıyla; günün sonunda kendini sakin terminallere atan, molaları, soluklanmaları, dinlenmeleri, cennetleri minnetle kucaklayan sıradan insanların aksine, Sabina'nın bunları kabullenmesi mümkün değildi.

O yalnızca ateşe inanırdı. Yangına. Her ateşli infilakta, her tehlikenin eşiğinde bulunmak isterdi. Bir itfaiyeci gibi yaşıyordu; yangınların, âcil durumların gerginliğini her an hissederek. Sabina huzurlu yuvalar, sakin sokaklar için bir tehditti.

O kimliği bir türlü saptanamayan kundakçıydı.

Çünkü o, ateş merdivenlerinin aşka çıktığına inanıyordu.

Yakma, tutuşturma dürtüsünün kökeninde yatan itici güç, buydu. Ama Sabina sahip olduğu onca ateş merdivenine karşın, aşkı bulamıyordu.

Şafakta kendini bir kez daha küllerin ortasında buluyordu.

İşte bu yüzden, asla dinlenemez, uyuyamazdı.

Gün huzurla, olaysızca doğar doğmaz, Sabina siyah saten elbisesini sırtına geçirdi, tırnaklarını o anki ruh durumunu yansıtan bir renge boyadı, siyah pelerinini sırtına attı ve kafelerin yolunu tuttu.

Tan ağarınca, Jay yanında yatan Lillian'a döndü ve saçlarının oluşturduğu ağı aralayıp ilk öpücüğünü kondurdu.

Lillian'ın gözleri kapalı, sinirleri uykudaydı, ama erkeğin eli değince, bedeni bir kum tepesinden kaydı, üst üste binen, birbirini örten, Lillian'ın tenini gıdıklayan ılık dalgalara gömüldü.

Jay'in şehveti, duyusal tazyiki etin mahmur duvarlarını sarstı, uyandırdı; yalımlı diller sert kamçı darbelerine dönüştü; cıvanın çekirdeğini delen, damarlardaki alevli akışı kesen yumruklara. Bir vecit halinin alev alev yanan sıvısı delice çevrintilerle çağıldadı, setleri yıktı, nabız gibi atan, zonklamalı bir ırmağı özgür bıraktı.

Esrikliğin patlayan çekirdeği etrafa saçıldı, ritmik vuruşlara, darbelere sindi; ta ki erkeğin güçlü tazyikleri yanan sıvıyı etin duvarlarına püskürtüp bir yıldırım gibi rahmin içine düşünceye kadar.

Lillian'ın solukları sakinleşti, fakat yankılarla dolu vücudu sessizlikte seğirmeyi sürdürdü...bir böceğin duyargaları; emmiş, içmiş bitki sapları.

Erkek özgür biri olarak uyanmıştı, kadınsa tam tersine.

Erkeğin arzusu hedefine ulaşmıştı; ölümle değil zevkle oynaşan bir kılıcın açtığı temiz, kusursuz bir yara gibi.

Kadın döllendiğini hissetti.

Doğrulmakta, ayrılmakta, arkasını dönmekte zorlanıyordu. Bedeni anılarla, kalıntılarla, tortularla dolmuştu.

Jay ise uyanmış ve başka diyarlara geçmişti. Çevresini kuşatan girdapların arasında ne kadar çok kalırsa, enerjisi, yeniden eyleme geçme hevesi de o kadar artıyordu. Uyandı ve resimden söz etmeye başladı. Gülerek uyanmıştı: gözlerinin kısılmasına yol açan, yanaklarının kıyısında gezinen, ağzının kenarında biriken kahkahalar; büyük ayrılığı haberleyen kahkahalar.

Lillian ise tutuklu bir halde uyandı; varoluşun tohumlarıyla yüklenmiş, ağırlaşmış olarak; erkeğin ne zaman uzaklaşacağını, benliğini ne zaman çekip alacağını merak etti – kökünden sökülen bir bitki gibi, toprakta bir oyuk bırakarak. Jay'i bu eylemin ustası, oyunun, oyuna gönlünce girip çıkan efendisi saydığı için, bu kopuştan ödü kopuyordu; oysa kendisinin kimliğine de, özgürlüğüne de el konulmuştu. Jay uyandıktan sonra bir an bile oyalanmaz, Lillian'ın özel bir kadın olduğunu düşünmezdi; kadını alırken ya da ona bakarken, bunu öyle havai, öyle kimliksizce yapıyordu ki, orada yatan herhangi bir kadından da en az Lillian kadar keyif alabileceğini hissediyordunuz – Lillian'ın diğerlerinden hiçbir ayrıcalığı yoktu sanki.

Bir resim için aklına gelen fikre kıkırdar, kurt gibi acıktığını söyler, mektuplarını açmak, çok yönlü, bol katmanlı ilişkilerine dalmak için sabırsızlanırdı; şimdi aklı fikri günün ikliminde, sokaktaki değişimlerde, dün gece, pencerelerinin hemen altındaki şamatanın ayrıntılarındaydı.

Hızla, çabuk, hemen uzaklaşmak; çoktan Lao-ze'nin bilge özdeyişlerine, Picasso'nun kuramlarına takılmış aklıyla, sokağa fırlamak; lunaparktaki şu kocaman çember gibi, geniş bir daire çizerek, döne döne uzaklaşmak; çizilen dairede Lil-

lian'a yer yoktu, çünkü o, erkek için bir ekmekten farksızdı...diğer ekmeklerden hiçbir farkı olmayan, Jay'in belirgin farklılıkları bile dert etmeksizin, iştahla yediği: Bugün ekmeğim taze, ılık; bugün biraz kuru, bugün sanki tuzsuz gibi, bugün pek yavan, bugün nar gibi, gevrek.

Lillian Jay'in sandığı gibi, onu sahiplenmeye, kıskıvrak yakalamaya çalışmıyordu; elini uzatmasının nedeni, tutunma ihtiyacıydı: Jay'in çok büyük bir bölümü Lillian'ın içine depolanmış, ekilmiş, gömülmüştü; öyle ki, Lillian kendini ele geçirilmiş, parsellenmiş hissediyordu, hem de artık kıpırdayamayacak, soluk alamayacak, erkekten bağımsız bir yaşam süremeyecek kadar. Bağımlılığını, kendini yitirdiğini, alındığını, işgal edildiğini, erkeğin insafına kaldığını hissediyordu; işte bu büyük korku, bu çaresizlik onda bir tutunma ihtiyacı yaratıyordu; boğulan birinin, eline değen ilk şeye sımsıkı yapışmasıydı bu...

Eğer Lillian ekmekse, Jay'den, en azından lezzetindeki (ruh halindeki) değişimleri ayrımsamasını bekliyordu. Jay'den şunları duymak istiyordu: Sen benim ekmeğimsin, eşsiz, olağanüstü bir ekmek; ötekilere hiç benzemiyorsun. Sen olmasaydın, açlıktan ölüverirdim.

Tam tersine. Jay iyi resim yapmışsa, bunu şu güzelim bahar gününe borçluydu. Neşeliyse, kaynağı Pernod idi. Bilgece bir laf ettiyse, Lao-ze'nin özlü sözlerle dolu küçük kitabı sayesindeydi. İçi içine sığmıyorsa, nedeni bir hayranından aldığı tapınma dolu mektup..

Peki ya ben, ben? diyordu Lillian'ın içindeki kısık, endişeli ses: Ben nerdeyim?

Erkeğin resimlerindeki kadın bile, Lillian değildi.

O Sabina'yı resmediyordu. Onu etli kökleri sarkan, uyuşmuş etten yapılma mor taçyaprakların ortasında açmış tek ve mor bir çiçek, çan biçimindeki bir ademotu olarak betimledi.

Ya da, kırmızı-sarı gözleriyle, mağaralarda, topraktaki deliklerde, ağaçların ardında alev alev yanan, bereketli bir kadın; bazen de tropikal, gümrah bir bitki olarak. Sabina gündelik yaşama sığamayacak kadar dolgun, taşkın bir özdekti; dolayısıyla, bildik ekmek sülalesinden kesinkes ayrı tutulmalıydı; Jay de onu alevlerin, yangınların dünyasına yerleştiriyor, kadının kesintili, eğretilemeli ortaya çıkışlarıyla yetiniyordu.

Pekâla, dedi Lillian içinden, resimlerinde değilsem, neredeyim? Jay resmi bitirince içerdi. İçince de sahip olduğu güçlerle övünür, hepsini içindeki kutsal ruha atfeder, ona can veren, şevk veren ruhu her seferinde farklı bir adla tanımlardı –ama ona hiç 'Lillian' adını vermedi. Bugünkü tanrıları yine kutsal ruh, bahar ışığı ve bir kadeh Pernod idi.

Lillian'ın duymak istediği şeyi söylemedi: "Sen içimdeki kutsal ruhsun. Sen baharımsın."

Lillian bundan bile emin değildi: erkeğin kutsal ruhu olduğundan. Bazen ona, erkek Djuna'nın gözleriyle resim yapıyormuş gibi geliyordu. Djuna yanındayken Jay çok daha iyi çalışıyordu. Hayır, onu resmetmiyordu. O bir tek devasa kütlelerle, keskin, çarpıcı yüz hatlarıyla, ağır bedenlerle boğuştuğu zaman kendini güçlü, muktedir hissederdi. Djuna'nın yüzü onun için fazla narindi.

Ama o yanındayken, daha iyi resim yapıyordu.

Kadın sessizce katılır, hiç sesini çıkarmadan ona güç aşılar gibiydi.

Djuna'nın gücü nereden geliyordu, peki? Kimse bilmiyordu.

Orada öylece oturması, renklerin kendi kendilerini örgütlemesine, derinleşmesine yetiyordu; sanki erkek onun gözlerindeki öfke morunu, huzur mavisini, dalgınlığın grisini, ruhu eridiği, ılıdığı zaman beliren sarıyı alıyor ve tuvale aktarıyordu. Djuna'nın gözlerini bir palet olarak kullanıyordu.

Oysa Lillian'ın "Seni ısıtmak için buradayım," diyen gözlerinden, hiç duraklamaksızın geçip gidiyordu. Tapınan gözlerden.

Oradan, doğruca Sabina'nın, "Seni tüketmek için buradayım," diye haykıran gözlerine.

Sonra da, Djuna'nın gözlerine: "Ressamlık hayalini yansıtmak için buradayım... Kristal bir küre gibi."

Ekmek, ateş ve ışık; Jay'in hepsine ihtiyacı vardı. Lillian'ın bağlılığından beslenebilirdi, ama bu vefa onun resmini aydınlatmıyordu. Lillian'ın peşinden gelemeyeceği, onu izleyemeyeceği bazı yerler vardı. Yarı-biçimlenmiş bir imgenin sancısını çektiği zaman, Djuna'ya gidiyordu; bir keresinde ikisi sokaklarda gezinirken, bir çocuğun çözmesi için Djuna'ya dolaşmış, düğümlenmiş bir yün çilesi uzattığını görmüştü.

Üç kadının birbirini sevmesini istiyordu. O zaman huzura erebilecekti. Üstünlük kaygısıyla birbirlerini çekeledikleri zaman, Jay, organlarının birbirine doğru çekildiği duygusuna kapılıyordu.

Lillian'ın, Djuna'nın gözleriyle anlaşmaya vardığı, her iki kadının da kendi rolünü benimseyip diğerinin yerini almaya çalışmadığı günler, erkek sakinleşir, derin derin uyurdu.

(Karman çorman yatakta yatan Lillian, ah, keşke, diye düşünürdü, keşke o uzaklaştığı zaman kendimi dingin, bütün ve özgür hissedebilsem. Bana hem alabildiğine bağımlı hem de benden tamamen kopuk bir hali var. Değişiyor. Bir gün ona bakıyor ve içinde şefkat görüyorum; ertesi günse bir tür gaddarlık. Bazen, beni öperken beni değil bir başka kadını öptüğünü duyumsuyorum, ya da tanıdığı bütün kadınları. Bazı anlar, onun balmumundan yapıldığına inanıyor, gün boyunca karşılaştığı herkesin onda bıraktığı parmak izlerini görebiliyorum. Onların sözlerini duyabiliyorum. Dün gece, bana kur yapan adamla canciğer oldu. Bunun anlamı ne?

Hatta, beni onun elinden almaya çalışan Edgar'la bile. Şu gösterişçi, taşkın günlerinden biriydi... Herkesi sevdiği, herkesi kucakladığı. Önüne gelenle düşüp kalkıyor. Bu kadar yaklaşmalarına, konuşurken âdeta yüzüne sürtünmelerine, onun soluğunu solumalarına tahammül edemiyorum. Herkes, herhangi biri bu ayrıcalığa sahip. Herkes onunla konuşabilir, evini paylaşabilir – hatta beni bile. Her şeyini bol keseden savuruyor. Djuna, güvenimi yitirdiğimi söylüyor... Sorun bu mu? Peki ama, kendimi nasıl sağaltabilirim? İnsanın salt yaşayarak ve severek iyileştiğini sanırdım.)

Yatakta yatmış, banyoda tıraş olurken ıslık çalan Jay'i dinlerken, Lillian bir kez daha merak etti: Neden kendini aynı anda hem sımsıkı bağlanmış hem de köksüz yurtsuz, doyurulmamış hissediyordu? Ona hükmeden o baskın güdüyle, Jay'den kaçma dürtüsüyle yüzleşmeden önce, Djuna'yla, kendi, içsel monologlarından bile daha açık, daha dürüst konuşabildiği kadınla yaptığı sohbetleri anımsadı.

Tutku doruk noktasına, cinnet haline, gerçekte asla sahip olunamayacak şeyi ele geçirmek için harcanan çabada ulaşıyor; çünkü tutku bir yanılsamadan kaynaklanır, çünkü onun asıl itici gücü, asla gerçekleştirilemeyeceğine, doyurulamayacağına ilişkin o gizli bilgidir, çünkü tutku, romantik organizmalara saldırır, duyguların doğal birleşmesinin önünü kesip tam o noktada bir yangın başlatır. İki kişi arasındaki ihtirasın kökeni, birbiriyle kaynaşamayacak, eriyemeyecek unsurları kaynaştırma arzusu, o yakıcı özlemdir. İnsanoğlu bu deneyim sırasında, kendi kendini aşırı bir ısıya maruz bırakır; sanki örtüşemeyen, ergiyemeyen unsurları ancak bu yolla, bu aşırı ısıyla eritebilecekmiş gibi – suyla ateş, ateşle toprak, kayayla su. Yenilmeye mahkûm bir girişim; boş bir çaba.

Lillian bütün bunları göremese de olup bittiğini hissediyordu; ilk kavgalarında neden o kadar acı acı ağladığını da bi-

liyordu: Gözyaşlarına boğulmasının nedeni, önemsiz bir sürtüşme değildi elbette; içgüdülerinin duyularını uyarması, bu küçük anlaşmazlığın daha büyük bir soruna, unsurlardaki farklılığa, bu farkın da sonunda ilişkiyi mahvedeceğine işaret etmesiydi.

Jay o keyifli, insanca anlarından birinde şöyle dedi: "Dostlarım seni bu kadar rahatsız ediyorsa, hepsini duvarın dibine dizip kurşunlayalım."

Ama Lillian onun bugünkü arkadaş grubundan vazgeçse bile, yeni bir takımla yine aynı tür ilişkiler kuracağını biliyordu, çünkü onlar erkekteki bir parçayı, Lillian'ın kendini yakın hissetmediği, işin aslı, kıyasıya savaştığı bir parçasını yansıtıyorlardı.

Salt göz önündekini, ortadakini görebilen Jay, kadının taşkın, abartılı gözyaşlarını çocukça buldu, oysa Lillian ilişkinin ölümünden duyduğu korku yüzünden, bu ilk çatlağı, gelecekteki çözülmenin ilk işareti saydığı için ağlıyordu; inancını yitirdiği için ağlıyordu: Bu andan başlayarak, aralarındaki tutkunun artık bir birleşmenin onaylanması değil, ölüme ve ayrılığa karşı verilen bir savaşım olduğunu anlamıştı.

(Djuna'nın yorumu şöyleydi: "Bu ilişkinin bitmesine katlanamazsın. İyi ama, neden bitmek zorunda? Olanca ihtirasın illa sönmesi mi gerek? Bu yenilgiyi önlemek için yapabileceğim hiçbir şey yok mu? Tutku hiçbir zaman doğal nedenlerle ölmez. Herkes tutkunun, aşkın öldüğünü söylüyor, oysa onları öldüren biziz. Ayrılığın belirtileriyle, daha ilk göründükleri an savaşabilirsin; çarpılmalara, bozulmalara karşı önlemini alabilir, insanların birbirlerini sakatlayıp birbirlerinin içine kuşku tohumları ekmelerine direnebilirsin... Evet, tutkunun yaşaması, sürekliliği için savaş verilebilir. Bir ilişkinin ölümünü geciktirmenin bir yolu ***vardır,*** ölüm doğal değildir. Ama Lillian, bunu tek başına yapamazsın, Jay'in kişili-

ğinde ölüm tohumları var, kişi yaşayan bir ilişki için tek başına mücadele edemez. İki kişinin çabası gerekir." Çaba, emek. Jay'e en yabancı sözcükler. Jay asla çaba göstermez; kılını bile kıpırdatmaz. Djuna, Djuna, onunla konuşamaz mısın? Yo, yararı olmaz; o alması zor olan hiçbir şeyi istemez ki. Bir şey uğruna çabalamaktan, mücadele etmekten hiç hoşlanmaz. O yalnızca alacağı zevki düşünür; salt kendi keyfinin peşindedir. Bu sahiplenme değil, Djuna, fakat şuna çok ihtiyacım var: Özgürlüğü sonuna kadar tatmasına izin verebilmeliyim, ama bunu yaparken de, her seferinde her şeye ihanet ettiği, her şeyi mahvettiği duygusuna kapılmamalıyım!)

Lillian kaçıp gidecekti.

Jay onun giyindiğini, yüzünü pudraladığını, çoraplarını çekip saçını taradığını gördü, kadının aceleci tavrından hiç kuşkulanmadı: Lillian saçını fırçalamayı, pudralanmayı, hazırlanmayı hep bir kaçağın telaşıyla yapmaz mıydı? Her zaman huzursuz, her zaman kıpır kıpır değil miydi – bir şeylerden ürkmüş gibi?

Jay stüdyosuna geçti, Lillian yatak odasının kapısını kilitledi, aşkta bulamadığı bütünlüğü müzikte aramak üzere piyanosunun başına geçti.

Tıpkı dalgaların sık sık ceset, gemi enkazı, kabuklar, kaybedilen ve deniz tarafından özel heykel atölyesinde yeniden oyulup biçimlendirilen nesneler taşıması, bunları mantıksız, savruk akıntılarla en beklenmedik yerlere götürmesi gibi, müziğin akıntısı da özün (çoktan boğulduğu sanılan) parçalarını sağa sola savuruyor, değiştirdiği, yonttuğu, meçhul biçimler verdiği bu parçacıkları kıyıya atıyordu. Dalganın her geri çekilişi, her zıt akıntı, bellek okyanusundan derlenmiş, yeniden biçimlendirilmiş malzemeyi kusuyordu.

Denizin sabırla, öfkenin kırdığı ritimlerle bir kez daha oyduğu ahşap figürler; düğümlü, karman çorman kâbusların dış

çizgilerine uyacak şekilde, özenle, sil baştan oluşturduğu biçimler; kuşku sancılarının budadığı, bodur bıraktığı, çarpıttığı tahta parçaları.

Lillian bu kalıntı, enkaz seli kabarıncaya, müzikten taşıp onu boğuncaya kadar çaldı, sonra piyanonun kapağını öfkeyle kapadı ve kaçış planını uygulama kararlılığıyla tabureden kalktı.

Kaçış. Kaçmak.

Bu körlemesine kaçış girişiminde ilk yaptığı şey, siyah pelerini sırtına geçirmek oldu – ilişkileri sırasında kendine Sabina'nın pelerininin aynısından diktirmişti.

Evet, Sabina'yla birörnek pelerinini sırtına vurdu, bileklerine iki ağır bilezik geçirdi (her bileğe bir tane; artık her şeyini bir, tek bir şeye bağlamama isteği...bundan böyle arzuyu ikiye bölecek, benliğinin hiç olmazsa yarısını yıkımdan kurtaracaktı).

Sonra, Jay'le evlenmesinden bu yana ilk kez, Montparnasse'daki çok eski bir otelin aşınmış basamaklarını tek başına tırmandı; içi kaçakların çok iyi bildiği o baş döndürücü heyecanla dolup taşıyordu.

Yıprak halıyı, çıplak iskeleti ne kadar iyi görür, yoksulluğun, köhne odaların kekre kokusunu ne kadar iyi alırsa, o kadar iyiydi; bir başkasının hevesini kırabilecek bütün bu ayrıntılar onun sevincini çoğaltıyor, onu endişe mahzeninden, güvenemediği bir insana bağımlı olmanın acısından sonsuza kadar uzaklaştıracak bir yolculuğa çıktığı inancını pekiştiriyordu. Özgürleşme duygusu bu döküntü, pejmürde görüntüye pullar, payetler gibi dökülüyor, onu izlenimci bir resimdeki ışıkla benekliyordu.

Ne kadar âşina bir sahneyle karşı karşıya olduğunu, başta pek algılayamadı: Bu otelin odalarının birinde, onu bir âşık bekliyordu.

Bir erkek Lillian'ın Jay'i bir dakikalığına da olsa unutmasına yardım edebilir miydi? Edgar bunu sağlayabilir miydi? O hayret dolu gözleriyle ona habire, "Harikasın, harikasın!" diyen Edgar. Jay'in görmeyen gözlerinin, bir gece kulübünün yanardöner ışıldağında Edgar'la dans eden Lillian'ı görmeyen gözlerinin önünde, dönüp dururlarken sarhoş sarhoş yineleyen (Harikasın!) Edgar; elbisesinin yakası hafifçe açılınca, Lillian'ın burnuna dolan, kendisiyle Jay'in karışımı olan koku.

İşte Lillian, Jay'in taşkın itiraflarının, başka kadınlardan derlediği zevklerin intikamını almaya hazırlanıyordu.

Onu kadın yapan, Jay'di; Lillian'ın varlığının bütün köklerini elinde tutan tek kişiydi; o kendine özgü, sınır tanımaz, dışarıya ve uzağa dönük tavrıyla bu kökleri bir çekişte koparmış, verdiği yoğun acı yetmezmiş gibi, köklerin de bütünüyle, bir anda mahvolmasına yol açmıştı. Böylece kadını boşluğa, Edgar'a doğru savurmuş oldu: Edgar'ın sözlerini minnetle dinlemeye, onu Jay'den uzaklaştıran ellerine, o saçma sapan armağanına (gümüş kâğıda sarılı çiçekler) bile büyük bir gönül borcu duymaya – Jay ona tek bir hediye bile vermemişti!

Lillian, Jay'in bu sahneyi izlediğini hayal etti; gümüş buketi göğsüne takmış, basamakları çıkıp Edgar'ın odasına ilerleyen, giysilerini çıkaran, Edgar'ın yanına uzanan kadını seyrederken Jay'in çekeceği acıyı düşleyince, zevkle ürperdi. (Sen kalabalıkların adamısın, Jay; eh, işte ben de burada, bir yabancının yanında yatıyorum. Beni yalnızlaştıran şey, Jay, senin arkadaşlık ettiğin bütün o ucuz, zevksiz insanlar; ben de burada, salt içimi okşayan bir yabancıyla yatıyorum. Duyuyor musun, tıpkı bir kadın gibi yakınıyor: Beni düşünmüyorsun, aklın başka yerde, benle dolu değilsin...)

Ancak Sabina'nın pelerininden kopya ettiği pelerini çıka-

rır çıkarmaz, odayı, erkeği, sahneyi, içini dolduran ama ona ait değilmiş gibi gelen duyguları olanca çıplaklığıyla ayrımsadı; sanki bütün bunları kendisi seçmemiş, Sabina'nın bol serüvenli öykü dağarcığından ödünç almıştı.

Lillian Jay'den kurtulamamıştı, çünkü onu da bu sahneyi, sırf erkeğin sadakatsizliğini cezalandırmak için oynanan bu temsili izlemeye davet etmişti. Özgürleştiği filan yoktu; Sabina'nın seçeceği türde bir erkekle ilişki kurarak Sabina oluyordu, hepsi bu. Burada sahnelenenler, Sabina'nın o ateşli, sıtmalı anlatılarında betimlediği sözcükler, jestlerdi; sanki bütün bunlar Lillian'a zorla dayatılmış bir deneyim, bulaştırılmış bir hastalıktı ve bağımsızlığını henüz kazanmamış olan Lillian da, indirdiği kalkanıyla, zayıflattığı direnciyle bu bulaşıcı mikroba çanak tutmuştu!

Utanıyordu; bu şehvetli buluşmadan değil, gizli kapaklı hareket ettiği, sorumluluğu yiğitçe üstlenmediği için.

Yabancı ona adını sorduğu zaman, Lillian değil, Sabina demişti.

Pelerininden ve rolünden soyunmak, bir yabancıyla saatler geçirmiş olan bu kadını tanımıyormuş gibi yapmak üzere, hemen eve döndü.

Sorumluluğu Sabina'ya yüklemek üzere.

Kaçış kaçış kaçış – neye? Sabina'nın özünü bir saatliğine kiralamaya mı? Sabina'nın pervasızlığını kuşanmış, maskeli baloya utana sıkıla katılabilmek için onun pelerininden yararlanmış, özgürlük rolü oynamıştı.

Ne var ki, giysiler üstüne iyi oturmamıştı.

Yoksa bir süre sonra bu bir rol olmaktan çıkmış mıydı? Kiralanan, ödünç alınan şeyler, Lillian'ın gerçek arzularının dışavurumuydu belki de?

Onun kiraladığı şey, işte 'bu kişi', 'bu kadın' olma olasılığıydı.

Sadakatsizlik dediği bu oyundan fena halde utanarak, rolün gerektirdiği aksesuarları, pelerini, bilezikleri fırlatıp attı (gerçekte Jay'e hâlâ öyle sıkı sıkıya bağlıydı ki, sadece ilişkilerinin sınırları dahilinde, erkeğin karşısında oynayabiliyor, dolayısıyla da erkekten kopmamış oluyordu). Yıkandı, kendi (Lillian'ın) giysilerini giyip kafeye yollandı; Sabina'nın yanına oturdu – kadının şimdiden bir sürü tabakla donattığı masaya, garson içki taşımaktaydı.

Jay saatlerce resim yapmaktan bitkin düşünce, Djuna'yı görmeye gitti.

Ne zaman Djuna'yı düşünse, yumuşuyordu. Jay için bir kadından çok daha fazlasıydı o. Daha ilk günden, onu yalnızca bir kadın olarak görmekte zorlanmıştı. Ona ilişkin ilk izlenimi, bir Floransa resminden izler taşıyordu; Djuna kökeni, tecrübeleri, öteki kadınlarla ortak yönleri ne olursa olsun, Jay için öncelikle bir kat altın yaldızla kaplanmış bir tuvaldi; insan bu tuvale ne çizerse çizsin, Jay'in ona yaptığı ilk ziyaretlerin birinde uzun uzun anlattığı bu altın tozu hep orada olacaktı; tıpkı Floransa resimlerindeki varlığını daima koruduğu gibi.

Jay'in her türlü yanılsamayı, hileyi yok etme saplantısına, gerçek olup olmadığını anlamak için kirpikleri çekiştirecek, banyolardaki kavanozları, şişeleri yoklayacak kadar takıntılı olmasına karşın (kadınların sürekli hilelere, erkeklerin gözünü dört açmak zorunda olduğu büyülere başvurduğuna inanırdı), Djuna'nın bir kadından daha fazlası olduğuna inanıyordu: Doğru an yakalandığı takdirde, Djuna tüllerinden, peçelerinden, sakınganlıklarından sıyrılıp tepeden tırnağa içten, dürüst biri olacaktı!

Öte yandan, kadının duruluğunu, açık seçikliğini içtenlik olarak görmüyordu. Bu şeffaflığa güvenmiyordu. Ona kalır-

sa, Djuna hep olağanüstü kalıplar, modeller sunmaktaydı. Devinimlerinde, yaşamında, sözcüklerinde bir tür Grek simetrisi vardı. Hepsi de, herkesi inandıracak kadar uyumlu, saydam görünüyorlardı – fazla saydam. İyi de, kendisi, gerçek Djuna neredeydi, peki? Düşüncelerinin o berrak, düzgün, uyumlu yüzeyinde değil; o bir denizaltı gibi çoktan batmış, bulanık, karmaşık bir âleme dalmıştı bile. Bir ara yüzeye çıkmış, fikirlerini sunmak için bir süreliğine görünmüştü, hepsi bu. Djuna bu açık seçiklik, bu berraklıkla kendini, bütün içini boşaltmış gibiydi. Ortaya düzgün, belirgin, net bir kalıp, bir kabuk koymuş, sonra kendisi ondan sıyrılıvermişti: Yüzündeki katıksız acı ifadesi, tek başına girdiği, kimseye de peşinden gelme izni tanımadığı bir başka diyarın kanıtıydı: salt gözlerinin ele verdiği bir umutsuzluk, bir korkular ülkesi.

Kadınların gizemi neydi? Kendini gizlemek, bir gizem pusu yaratmaktaki inatçılıkları – sanki düşüncelerini, duygularını açıkça sergilemeyi sadece aşk ve mahremiyet anlarına saklıyorlardı... Bir tek aşka, mahremiyete sunulacak bir armağanmış gibi.

Jay bir gün, dürüst bir kadının çıkıp sisi dağıtacağına, yolu açacağına inanıyordu. Bu gizemin aslında kadınların benliğinin bir parçası, kendilerinin de bilmediği, göremediği bir yöresi olduğundan hiç kuşkusu yoktu.

Djuna, diye düşünüyordu, bol süslemeli, çok cafcaflı, ama daha dürüst bir kadın.

Jay uzun zaman önce, "kadının" gücünü, yetkinliğini yok etmenin bir yolunu bulmuştu: Kadını basitleştirmek; bütün kadınları tek bir açlık türünü, o iki solgun sütunun kesiştiği noktadaki açlığı paylaşan canlılar olarak görmek. Melekler bile, derdi, melekler bile, anneler, kız kardeşler, hepsi de aynı hamurdan yoğrulmuştur! Bu inancını, bu görüşünü yıllardır

koruyordu; ta o günden beri: Çok küçüktü, annesinin mutfağında yerde oynuyordu; göçmenlik bürosundan çıkıp doğruca buraya gelen, dev gibi bir Alman kadın, üstünde hâlâ o bol, dökümlü köylü eteği, yerel giysisi, mutfağa girip kırık dökük, anlaşılmaz sözcüklerle Jay'in annesinden iş istemişti – yabancılığı, saç örgüleri, konuşması ev halkını dehşete düşürmüştü. Sonra becerikliliğini, kapasitesini kanıtlamak istercesine, evrensel bir jeste başvurdu: O hamuru ustaca, hırsla, şevkle yoğururken, Jay'in annesi de gittikçe artan bir ilgiyle onu izliyordu.

Jay yerde, dikkat çekmeksizin bir kutu kibritle oynamaktaydı; birden kendini kocaman, rengârenk bir çadırın, Alman kadının devasa etekliğinin altında buldu. Gözleri iki solgun sütunun buluştuğu, o çok şey anlatan noktaya takıldı: Kadının varoluşuna ilişkin, artık sonsuza kadar sürecek bir bakış açısı, işe yarar bir öngörü, şaşmaz bir görüş kazandıran vahiy noktasına. İşte bu bilgi Jay'i giysilerin, sınıfların, ırkların, milliyetlerin iç içe geçtiği o büyük, karmaşık labirentte yönünü yitirmekten alıkoydu; dışarıdaki, yüzeydeki hiçbir çeşitlilik Jay'in gözünü boyayamadı; kadının en gizli mimarisi hakkında vardığı yargıyı değiştiremedi...

Djuna'nın ona kapıyı her açışında yüzünde beliren anlamı hatırlayınca, kıkırdadı.

Bir hayalci kürklere bürünür, kadife göz siperleri takar.

Gözünün önünde getirdiği sahne gerçekten gülünçtü: Jay kapıyı çalıyor, kadın da o at gözlüklerinin arasında ışıyan yüzüyle onu karşılıyor; erkeği büyük bir ressam olarak gördüğü için, bu kadife siperler yoluyla, bu görüntüyü bozabilecek bütün öteki unsurları şaşmaz bir kayıtsızlıkla dışarıda bırakıyor.

Jay onun yüzündeki küçük tapınağı görebiliyordu; hayalci onu eliyle inşa etmiş, sonra da erkeği, bu yüce ressamı onun içine yerleştirmişti. Öyleyse, Jay de kendini kadının

hayranlığına bırakacak, onunla birlikte, onun kurduğu hayale, o 'Jay' imgesine dalacak ve erkeğin ağzından çıkan her şeyi altına dönüştüren bu kadını dinleyecekti – kendinden geçmişçesine!

Jay, Zombi'nin cüzdanından para aşırsaydı, Djuna hemen atılırdı: Canım, Zombi'nin pintiliği de insanı kışkırtıyor! Jay çalışması gerekirken habire uyuduğundan yakınsa, Djuna'nın yorumu hazırdı: Bir zamanlar sığındığın o sinema salonundaki uykusuz gecelerin acısını çıkarıyorsun.

Kadın hep neyi duymak, görmek istiyorsa onu duyuyor, görüyordu. (Kahrolası kadınlar!) Beklenti, inanç dolu yüzü, erkeğin her yaptığını onaylaması, bağışlaması bazen Jay'in sinirine dokunuyordu.

Djuna'nın yanındayken, kendini kadının inandıklarına ne kadar kaptırırsa, ondan ayrıldığı zaman hissettiği dışlanma, gözden düşme duygusu da o kadar âni, keskin oluyordu, çünkü kadının aslında onun (Jay'in) düşünün emanetçisi olduğunu hissediyordu: Djuna bir rehineci gibi, erkeğin şimdilik sırt çevirdiği hayali saklamaktaydı.

Sanat denen yapay cenneti, erkeğin dilini anlayan bir avuç kadından biri, diye kıkırdadı Jay.

O yürürken, kent bir kadının dingin güzelliğine büründü; bu Paris'in güzelliğiydi, özellikle de saat beşte, gün batmaya hazırlanırken; çeşmeler, parklar, yumuşacık ışık, mavi aynaları andıran nemli sokaklar, hep birlikte bir inci pusunda çözülüp birbirine karıştığı ve olanca yapmacıklığını, işvesini ortaya döktüğünde.

Aynı saatte New York, o erkeksi, saldırgan güzelliğine bürünürdü; küstah ışıkları, gökyüzünü delen çelik okları, dev dikilitaşlarıyla, o gergin, elektrikli sertleşmesiyle, kaskatı bir şehir; âşıklara karşı merhametsiz, onların izini sürmesi için otel odalarına dedektifler yollayan bir kent. Bir Fransız gar-

sonun çiftlere, "Bir *cabinet particular** ister miydiniz?" diye sorduğu saatlerde, New York'ta bütün enerjiler çelik yapılara aktarılmaktadır...petrol kuyuları açmaya, elektriği dizginleyip güce dönüştürmeye.

Jay acelesiz, kayıtsız yürüyordu; güzel anları toplayan bir eskici gibi, sadece şen sokakları seçerek, canını sıkan ne varsa fırlatıp atarak, salt ona zevk veren şeyleri sırtlanarak. Kafenin önündeki solmuş, uçuk mavi tentenin, kilisenin çan kulesindeki saatin solmuş, uçuk mavisiyle ne kadar uyuştuğunu keyifle ayrımsayarak.

Sonra gözüne, Lillian'la Sabina'nın oturmuş sohbet ettiği masa ilişti; büyük bir ressam olma hayalinin Djuna'nın gözlerinde güvenle saklandığını anımsadı (kahrolası kadınlar!) ve *absinthe*'tin doğurduğu daha kof hayallerle o hayale ihanet etmeye karar verdi.

Djuna öyle derin bir rüyadan uyandı ki, gözlerini açmak çok kalın bir kefeni, bin katlı bir tülü aralamak kadar zor geldi; içindeyse bir yürek çarpıntısı: engin boşluklarda sallanıp duran ve ansızın avuçlarında, salıncağın yine o pürtüklü, sert ipini hisseden bir trapezcinin ürpertili heyecanı.

Daha uyandığı an, acıyla anladı: Onu toplumun geri kalanından kesip atan o ruh halinin pençesindeydi yine.

Böylesi günlerde son derece durulu kehanetler, önsezilerle dolup taşar, insanların en derin özleriyle âni temaslar yaşardı; böyle günlerde en gizli kederler bile Djuna'ya malum olurdu.

Ama ne zaman içindeki bu kaynaktan söz etmeye kalkışsa, karşısındakiler bu sözlerdeki gerçekliği algılayamaz, huzursuz olurlardı. Kendilerini teşhir edilmiş hisseder, hemen de hıncını çıkarmaya girişirlerdi: Sergilenen bu gerçek benli-

* (Fr.) Özel loca; küçük oda. (ç.n.)

ği, bilmedikleri, tanımadıkları ya da haz etmedikleri bu özdeği savunmaya geçmek. Hayal gücünün aşırılığı, abartma huyu yüzünden Djuna'yı suçlamak.

Kişiliklerinin yalnızca yüzeyiyle haşır neşir olmakta, o bildik, âşina ilişkiyi sürdürmekte inat ediyorlardı; Djuna ise onların göremeyeceği kadar derinlerde yatan bir şeye uzanmaya çalışıyordu. Kendi kandırmacalarının, yalanlarının ortasında rahat, huzurluydular; Djuna'nın çırılçıplak algısıysa dehlizlerin, yeraltı dünyalarının gündelik ilişkilerde sinsice, sıkıca kapatılmış kapılarını zorluyordu.

Onu suçluyor, bir yanılsama âleminde dolandığını, kendilerininse gerçeklikte yaşadığını iddia ediyorlardı.

Yalanlarında, maskelerinde bir sağlamlık, bir katılık vardı; hepsi de elle tutulabilen, gözle görülebilen bir kaidenin üzerinde yükseliyordu.

Oysa Djuna tam tersini hissediyordu, çünkü onların gizli arzularıyla, gizli korkuları, gizli amaçlarıyla temas kurabiliyordu – ve bir tek bunlara inanıyordu.

Ona kalırsa, çektiği bütün güçlüklerin nedeni, içsel ritminin aşırı hızıydı. Kanıtlar hep daha sonra, arkadan geliyordu; gündelik yaşamına değer katamayacak kadar geç, ama eliyle inşa ettiği ve hiç kimseyi sokmadığı içsel kentine eklenemeyecek kadar geç değil.

İnsanlar onun gördüğü öze, gerçek benliklerine ilişkin bu isabetli, mutlak yoruma ihanet ettiği zaman, Djuna hiç şaşırmıyordu. Onun sahip olduğu bu 'nihai' bilgi, bir işkenceydi; bir insanın ulaşabileceği, dönüşebileceği bu bilgi, insan mutluluğuna, yaşamın ta kendisine bir tehditti. Dolayısıyla, Djuna ona sırtını dönenleri anlıyor, duygularını paylaşıyordu. Öte yandan, bunu yaptıkları zaman onları bir başka işkencenin beklediğini de biliyordu: kendi hayallerine yetişememe, ulaşamamanın acısı.

Kendisine dayattığı taleplerden kaçmak onun da işine gelirdi doğrusu.

Ancak, zaman zaman kapıldığı körleşme, sürüklenme, hayallerinden vazgeçip hiçliğe karışma, yok olma arzularına karşın hep içinde taşıdığı, yüreğinden hiç atamadığı bir şey vardı: Yaşadıkları ayrışmayı, özgün hayallerinden kopuşlarını, bu büyük ihaneti Djuna'ya bulaştırmaya çalışan, onun özlemini çektiği, kovaladığı iklimi değiştirmeye çalışan insanlardan da, yerlerden de katbekat güçlü olan bir şey.

İnsana özgü bütün bu kusurlar, yenilgiler, kıskançlık, zayıflık, teslimiyet ve körlük tarafından zehirlendiği anlarda bile, içinde taşıdığı bu özdek, tıpkı bir panzehir gibi Djuna'yı koruyor, umutsuzluğu umuda, hüsranı inanca, kürtajları doğumlara, ağırlığı hafifliğe dönüştürüyordu.

Djuna'nın elinin değdiği her şeyin özü, niteliği, biçimi, amacı değişiyordu.

Djuna bunun kendi arzusu hilafına gerçekleştiğini görüyor, neden gerçekleştiğini anlayamıyordu.

Nedeni onun her güne -tıpkı çocukların yaptığı gibi- taptaze, yenilenmiş biri olarak... yenilginin, hıncın, felaketin anısından arınmış, belleksiz bir halde başlaması mıydı? Bir gün önce ne yaşanmış olursa olsun, Djuna hep bir mucize beklentisiyle uyanırdı. Yorganın altından çıkardığı ilk yeri, elleri olurdu... Ve hafızadan, yaralardan, yüklerden soyutlanmış olan bu eller dans etmeye başlardı.

Onun uyanma biçimi buydu. Yeni bir gün demek, yeni bir yaşam demekti. Her sabah bir başlangıçtı.

Hiçbir acı, keder kalıntısı yok; biriken, yığılan hınçların, acılıkların durgun, kokuşmuş çökeltileri yok.

Djuna, insanın göze alabildiği sıklıkta başlangıç yapabileceğine inanırdı.

İçinde taşıdığı tek asit, hayatın onun duyarlılıklarının çevresinde oluşturduğu nasırları eritmek içindi.

Her yeni gün, insanlara tazelenmiş bir inançla bakıyordu. Onlara gönüllerince kullanabilecekleri, sınırsız bir inanç kaynağı sunarak. Herhangi bir insanın şu anda sahip olduğu benliği, özü artık değiştirilemeyecek bir son, bir final saymadığı için, sadece genişleme, yayılma olasılıklarını gördüğü için, çevresinde bitimsiz olanaklarla dolu bir iklim yaratmıştı Djuna.

Bu mucize beklentisinin onu, derin hayal kırıklıklarına açık hale getirdiğini biliyor ama hiç mi hiç dert etmiyordu. Bir insan kendisine ve ona ihanet ettiği zaman, çektiği acıyı önemsemiyor, tam tersine küçümsüyordu – altı üstü doğum sancılarıymış gibi.

İnsanoğlunun yüreğinde taşıdığı hayallerin, insanoğlunun en büyük açlığı olduğuna inanırdı. Şöyle derdi: Bir araştırma yapılsa, ölenlerin çoğunun, fiziksel felaketlerden çok fırlatılıp atılan hayaller, bebek kürtajından çok hayal kürtajı, fiziksel hastalıklardan çok umutsuzluk mikrobu yüzünden öldüğü ortaya çıkar.

Bu mutlak bilginin sahibi olmak, cezasız kalamazdı elbette; Djuna da sık sık tuhaf intikamlara hedef oluyordu: Karşısında, gerçekleşmemiş rüyasının imgesini bulan insanın bu imgeden aldığı öç. Djuna'yı yok edebilirlerse, tamamlandığını, bütünlendiğini iddia ettikleri benliklerinin bu ürkütücü, inatçı hayaletini de ortadan kaldırabilir, ondan kurtulabilirlerdi!

Djuna'ya kalırsa, onu bu yeraltı dünyasından, kabuğun epeyce altında yatan bu içsel kentten kurtarabilecek tek bir kişi vardı.

Normal insanlarla dolu bir dünyaya girmeyi Jay'den öğrenebilir miydi? Ve hayalcinin o yıpratıcı seçiciliğinden kurtulmayı: *şu* kişi hayalime uyuyor, *bu* uymuyor.

Hayalci, sıradan olanı dışlar.

Jay, sıradanı kucaklardı. Tam olarak biçimlenmemiş insanlardan, eksik, yarım kalmış unsurlardan hoşnuttu: önemsiz bir doktor, tatsız tuzsuz bir ressam, orta karar bir yazar; her mesleğin vasatı.

Oysa Djuna için elzemdi: olağanüstü bir doktor, eşsiz bir yazar; bir sanatı, bir mesleği özetleyen, bütünlüğüyle, yüceliğiyle belli bir alanın simgesi olup çıkanlar.

Jay mutluluğun sırrının, sıradan olanı, vasatı kabullenmekte yattığının canlı kanıtıydı. İşte, Djuna'nın ondan öğrenmek istediği de buydu: Günlük, alelade ekmeği sevmek. Erkek ona her şeyi özgün haliyle, dönüştürülmemiş biçimiyle sunuyordu; yiyecek, evler, sokaklar, kafeler, insanlar. Yalınlığa, sıradanlığa dönüş yolu, Jay'di.

Bir yerlerde, yaşam labirentinin bir noktasında, ekmek Djuna için bir gofrete dönüşmüştü – ya da belki, ayinlerde dağıtılan, sonsuz sembollerle yüklü şu kutsal yufka parçasına. Hayatı yaşayış biçimi bir tören, bir topluma kabul ayiniydi – ama salt ayin kısmı; ekmekle şarap hariç. Ekmeğin yerine gofret, kanın yerine şarap.

Jay ona değişime uğramamış, tıka basa bir dünyayı geri verebilirdi. Bir keresinde, sözlüğün *d* harfine ayrılmış bir sayfasında onun portresine rastladığını söyleyerek kadınla dalga geçmişti: dönüşüm, değişim, dümen kırmak, döneklik, vs.

Hayalperestin dünyasına yalnızlık egemendir: bütün coşkular, sevinçler yaşama hazırlık sürecinde tadılır. Bunlar, bir tek yalnızken çıkagelir. Ama eylem başlayınca endişeler, korkular da başlar... Hayale uymak, uydurmak için harcanan çabanın ayrılmaz bir parçası olan o abeslik, başa çıkılamazlık duygusu, bunun getirdiği bitkinlik, yılgınlık; sonra yeniden yalnızlığa kaçış. Ve yalnızlıkta, anımsamanın, yad etmenin o afyonlu odacığında, yeniden beliren zevk olasılığı.

Djuna'nın gündelik yaşam selinden kurtarmaya çalıştığı şey neydi? Onu hayallerin tek kişilik odasına gerisin geri kışkışlıyan âni duygu ürkeklikleri, sakınımları hangileriydi?

Evet, Jay'in onu içsel kentlerden çıkarmasına izin verecekti.

Her zamanki gibi çalışacak, saatlerce dans edecek, ayakkabılarını tamire götürecek, sonra da kafeye gidecekti.

Ayakkabı tamircisi çalışırken, sokağa bakan penceresini açık bırakırdı. Djuna oradan ne zaman geçse, adamı alçak taburesinde oturmuş, başını elindeki işe eğmiş, dudaklarının arasında bir çivi, elinde bir çekiçle görürdü.

Bütün ayakkabılarını onarması için ona götürürdü, çünkü adam da tıpkı kendisi gibi, benzersiz ayakkabılara âşıktı. Ona, Montenegro'dan gelme, sivri burunları kadırga pruvaları gibi kalkık terlikler, altın iplikle işlenmiş, Fas malı yemeniler, Tibet sandaletleri götürüyordu.

Adamın gözleri elindeki işten ayrılıp, kadının elindeki, bir armağanmış gibi taşıdığı pakete dikilirdi.

Laponya'dan gelme, daha önce hiç görmediği kürklü botları çıkarır, dikişindeki yalınlığa, elle dikilmiş geyik bağırsaklarına çarpılırdı. Sonra, botların öyküsünü öğrenmek isterdi.

Djuna'nın ona uzun uzun açıklaması gerekmezdi: yerinde duramayan, sabırsız, huzursuz ayaklarını tatmin edecek kadar çok seyahat edemediğini, ama, en azından, hiç gidemeyeceği yerlerden gelen ayakkabıları giyerek, ayaklarını susturmaya çalıştığını. Ayaklarındaki Laponya botlarına baktığı zaman, kendini kar çöllerinde yürüyormuş gibi hissettiğini.

Ayakkabılar onu her yere götürüyordu – durmaksızın dünyayı dolaşan, yorulmak bilmez ayakkabılar.

Tamirci onları sıkı bir gezginin merakıyla onarıyordu. Aşınma izlerine, yırtıklara saygıyla dokunurdu; kadın kendisinin de çıkmaya can attığı bütün o yolculuklardan yeni dön-

müş gibi. Fırçaladığı, temizlediği şey salt Paris'in tozu, çamuru değildi – Mısır'ın, Yunanistan'ın, Hindistan'ın kiri, pasıydı. Djuna'nın getirdiği her ayakkabı tamircinin de yolculuğuydu. Yıpranmalar aşılan uzaklıkların, kopmuş bantlar yepyeni keşiflerin göstergeleriydi; adam kırık topukları salt kâşiflerin başına gelen kazalar olarak görüyor, hepsini önemsiyordu.

Hiç yerinden kalkmazdı. Bodrum katındaki odasından başını kaldırıp pencereye bakar, kaldırımdan geçenlerin ayaklarını görürdü.

"Belli bir zarafeti olan ayakları severim," dedi. "Bazen, günlerce hep çirkin ayaklar görüyorum. Sonra, birden, bir çift çok güzel ayak. Bu da beni mutlu ediyor."

Djuna ayrılmaya yeltenince, adam ilk kez taburesinden kalktı, onu geçirmek için, topallayarak kapıya doğru gitti.

Bir ayağı yamru yumruydu.

Djuna bir keresinde, son derece kızgın ana-babası tarafından odanın bir köşesinde, örtülerin altına gizlenmiş bir halde bulunmuştu. Onu uzun zamandır arayan ebeveyninin kaygısı, büyük bir kızgınlığa dönüşmüştü.

"Neden buraya, bu örtünün altına saklandın?"

"Seyahat ediyorum," diye yanıtlamıştı. "Seyahat ediyorum."

Sante Sokağı, Dolent Sokağı, Saint Peres Sokağı... Bombay, Ladoma, Budapeşte, Lavinia oldu.

İçsel kentleri, Fez'den farksızdı: dolambaçlı, karışık, bitimsiz, gizli; haritası çıkarılamaz.

Sonra, kafede Lillian, Donald, Michael, Sabina ve Rango'yla oturan Jay'i gördü; yanlarına gitti.

Faustin, ya da herkesin kullandığı lakabıyla Zombi, yani yaşayan ölü, gelişigüzel seçtiğini düşündüğü ama onun ruhunu, gerçek benliğini bire bir yansıtan bir odada uyandı; oda

onun cisimleşmiş imgesiydi; adam bütün unsurlarını bir halıya, bir mobilyaya dönüştürmüştü sanki.

Öncelikle, bu odaya bir kapıdan girilemiyor, karanlık, büklüm büklüm bir koridordan ulaşılabiliyordu. Sonra, Faustin bir yolunu bulup camları sırlı, perdahlı bir malzemeyle kaplamıştı, buysa nesnelere, kitaplara, eşyalara bir depoda saklanmaktaymış havası veriyordu – uykulu, örtük. Yaydıkları koku kış uykusunun kokusuydu.

İnsan her an büyük, geniş kukuletaların iskemlelerin, kanepelerin üstüne geçivermesini bekliyordu. Bazı koltuklar kasvetle yalıtılmıştı; öteki eşyalarla ilişkiye girmeleri için zorla çekilmeleri, itilmeleri gerekiyordu. Minderlerde bir atalet, divanın solmuş kumaşında bir boşvermişlik. Odanın ortasında, geçişleri engelleyen bir masa; ışığı yorgun bir lamba. Duvarlar ışığı emiyor, bir daha da geri vermiyordu.

Faustin'in kayıtsızlığı bütün odaya bulaşmıştı. Nesneler insan sıcaklığına gereksinir; tıpkı çiçek açmak için insanın insana gereksindiği gibi. Bir lamba, kişinin içsel aydınlanmasına bağlı olarak cılız ya da gümrah bir ışık saçar. Toz zerrecikleri yüzeylere, ev sahibinin meşrebine göre konarlar. Tozun bile ışıldadığı bazı odalar vardır. Umursamazlığın bile canlı, kıpır kıpır olduğu odalar vardır; tıpkı daha önemli bir şeylere koşturan birinin arkada bıraktığı dağınıklık gibi. Ama burası, Faustin'in odası duygusal afetlerin yol açtığı karmaşadan bile yoksundu!

Bol odalı, geniş evin duvarları öyle inceydi ki, öteki dairelerde olup biten her şeyi duyabiliyordu.

Bu sabah bir kadınla erkeğin dupduru düetine uyandı:

Erkek: İnanılır gibi değil; tam altı yıldır birlikteyiz ve benim için hâlâ bir muammasın! Bu yanılsama, hiçbir kadında bu kadar uzun sürmemişti.

Kadın: Altı yıl!

Erkek: Beni kaç kez aldattığını bilmek isterdim.

Kadın: Eh, senin beni ne kadar aldattığını bilmek istemem.

Erkek: Ah, ben mi... Yalnızca birkaç kez. Sen çekip gittiğinde, kendimi yapayalnız hissetmiş, çok da içerlemiştim. Kumsalda geçirdiğimiz o yaz... Colette'i, şu modeli anımsıyor musun?

Kadın: Sormadım ki. Bilmek istemiyorum!

Erkek: Ama ben istiyorum. O şarkıcıyla gittiğini biliyorum. Neden yaptın bunu? Bir şarkıcı. Bir şarkıcıyla asla sevişemem!

Kadın: Ama bir mankenle seviştin?

Erkek: O farklı. Önemli olmadığının sen de farkındasın. Benim için tek sen varsın, biliyorsun.

Kadın: Ben yapsaydım önemli olduğunu söylerdin.

Erkek: Kadın için durum farklı. Neden? Neden o şarkıcıyla gittin? Ben seni bu kadar çok severken ve bu kadar sık arzularken?

Sessizlik.

Kadın: Bence bu konuyu konuşmamalıyız. Senin hakkında hiçbir şey öğrenmek istemiyorum. (Ağlamaya başlar.) Bunu hep aklımdan silmeye çalıştım, şimdi kalkmış beni düşünmeye zorluyorsun.

Erkek: Ağlıyorsun! Ama öyle önemsizdi ki. Ânında unutup gittim. Üstelik, altı yılda yalnızca birkaç kere. Oysa senin defalarca yaşadığına eminim.

Kadın: (hâlâ ağlayarak) Sana sormadım ki... İlla anlatmak zorunda mıydın?

Erkek: Senden daha dürüstüm, hepsi bu.

Kadın: Dürüstlük değil bu; intikam almak. Sırf canımı yakmak için anlattın.

Erkek: Anlattım, çünkü bu yolla seni de dürüstlüğe davet etmek istedim.

Sessizlik.

Erkek: Ne kadar inatçısın. Neden ağlıyorsun?

Kadın: Sadakatsizliğin yüzünden değil!

Erkek: Kendi sadakatsizliğine, öyleyse?

Kadın: Genel olarak ihanetlere ağlıyorum...insanların birbirlerine acı çektirmesine.

Erkek: Genel sadakatsizlikmiş! Özel olandan paçayı sıyırmak için harika bir yol!

Sessizlik.

Erkek: Sevişme hakkındaki bunca bilgiyi nerden edindiğini öğrenmek istiyorum. Kimden öğrendin? Çok az kadının bildiği şeylerden haberdarsın.

Kadın: Başka kadınlarla...konuşarak. Ayrıca, doğal bir yeteneğim var.

Erkek: Bence asıl öğretmenin, Maurice idi. Bu kadar bilgili olman tepemi attırıyor.

Kadın: Ben sana nerden öğrendiğini hiç sordum mu? Ayrıca bu çok özel bir şeydir. Her çift kendi yöntemlerini yaratır.

Erkek: Evet, bu doğru. Seni mutluluktan ağlattığını bile oldu, öyle değil mi?

Kadın: (ağlayarak) Neden geçmiş zaman kipi kullanıyorsun?

Erkek: Neden o şarkıcıyla gittin?

Kadın: Israr etmeyi sürdürürsen, sana bir şey anlatırım.

Erkek: (çok gergin bir ses tonuyla) Şarkıcı hakkında mı?

Kadın: Hayır, bir başkası... Bir keresinde, seni aldatmayı denedim. Beni ihmal ediyordun. İşte, o günlerde birisinden hoşlandım. Her şey iyi gidebilirdi, ancak adam senin hep söylediğin bir şeyi yineledi: Dünyanın en yumuşak teni bu! Bunu duyunca senin sözlerini hatırladım ve adamı bırakıp kaçtım. Kısacası, hiçbir şey olmadı.

Erkek: Ama cildinin kalitesini anlayacak zamanı olmuş!

Kadın: Sana doğruyu anlatıyorum.

Erkek: Artık ağlaman gerekmez... Öcünü aldın.

Kadın: Ben genel olarak insanların sadakatsizliğine ağlıyorum; bütün ihanetlere.

Erkek: Seni asla bağışlamayacağım.

Kadın: Altı yılda, bir kez!

Erkek: Evet, o şarkıcıyla...eminim.

Yattığı yerde sigara içerek dinleyen Faustin, yorum yapma ihtiyacıyla kıvrandı. Duvara sertçe, öfkeyle vurdu. Erkekle kadın sustular.

"Dinleyin," dedi, gücü yettiğince bağırarak, "bütün konuşmayı duydum. Bu durumda, erkeğin hiç de âdil davranmadığını, kadının haklı olduğunu söyleyeceğim. O sadakatini korumuş. Özel bir duyguya, özel bir ayine sâdık kalmış."

"Sen de kimsin?" diye hırladı, yan odadaki adam.

"Önemli biri değil, yalnızca bir komşu."

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra, şiddetle çarpılan bir kapının gümbürtüsü. Faustin birinin tatlı hışırtılarla devindiğini duydu. Ayak seslerine bakılırsa, çekip giden erkekti.

Yeniden uzandı, kendi korkusunu düşünmeye koyuldu.

Şu an kendini bir kukla gibi hissediyordu, fakat bütün bunların, bu kadar açık seçik bir biçimde olmasa da, daha önce de başına geldiğinin farkındaydı.

Yaşam hep onun bitişiğindeki odada sürmüş, Zombi yalnızca tanıklık etmişti. O hep yorumcu olarak kalmıştı.

Birden, dinlediği için suçluluk duydu; bir türlü eyleme geçemeyen biri olduğu için, zaman zaman kapıldığı suçluluğun benzeriydi. O hep birilerine, bir düğüne, bir hastaneye, bir cenazeye, bir kutlamaya gidenlere eşlik eden kişiydi – refakatçilik dışında hiçbir rol oynamayan.

İnsanların *onun* yerine yaşamasını seyrediyor, sonra da yargılıyor, yorumluyordu. Jay'in onun yerine resim yapmasına izin veriyor, sonra da onun sergilerini alaycı bir dille eleştiriyordu. Sabina'nın ihtirasıyla insanları mahvetmesini izliyor, tükenenlere ya da reddedilenlere gülümsüyordu. Ama bazen (şu anda olduğu gibi), tüketilen ya da geri çevrilen kişi kendisi olmadığı için utanıyordu. Durup seyrediyordu: Djuna'nın konuşmalarını, Michael'ın aşktaki sapmalarının

trajik sonuçlarına katlanışını. Başkalarının ağlamasını, yakınmasını, ölmesini.

Onun tek yaptığıysa, korunaklı bir duvarın arkasından konuşmak, duvarı yumruklamak ve ahkâm kesmekti: Sen haklısın, sen haksız!

Bu derin düşüncelerden huzursuz olunca kalkıp giyindi, kafeye gitmeye karar verdi.

Herkes onu Philip Amca diye çağırırdı; onunla hiçbir akrabalığı bulunmayanlar bile.

Onda bir cenaze kaldırıcının pimpirikli yürüyüşü, bir mağaza müdürünün yaltaklanan sesi vardı.

Elleri daima eldivenli, ökçeleri -ne olur ne olmaz diyerek- çift pençeli, şemsiyesi kılıfındaydı.

Bir zamanlar onun da bir çocuk, hatta bir delikanlı olduğunu hayal etmek olanaksızdı. O döneme ait tek bir fotoğrafı bulunmadığı gibi, kişiliğinin (belli ki hiç var olmamış) bu yönünden söz etmekten de kesinlikle hoşlanmazdı. O kır saçlı, ince uzun ve zarif bir erkek olarak doğmuştu.

Bulunabilecek en albenisiz, en renksiz takım elbisesine, yoksunluğundan, yine bir şeylerden mahrum bırakıldığından yakınmaya hazır hali tavrına karşın Philip Amca yine de herhangi bir tehdit, bir tedirginlik yaratmazdı; ilişkide olduğu geniş, renkli, uluslararası ailenin etkinliklerine katılmaktan, olup bitenleri daha sonra uzun uzadıya, ince ince nakletmekten hoşnuttu.

Hangi ülkeden söz etseniz Philip Amca atılır, oradaki bir akrabasını anlatmaya koyulurdu...

Hiçbir sosyal, siyasal, sanatsal, mali çevre yoktu ki, Philip Amca'nın orada bir akrabası ve bu akrabayla ilintili bir anısı olmasın.

Kimsenin aklına onun işini, görevini araştırmak gelmezdi. O bir görgü tanığıydı.

Gayet kibar bir dalavere ve ustaca bir zamanlama sayesinde, bir keresinde, Hindistan'daki bir törene katılmayı başarmıştı; ailenin bir üyesine üstün hizmet nişanı takılıyordu. Daha sonra töreni, *National Geographic* dergisindeki fotoğraflara bile taş çıkaracak bir renk ve ayrıntı titizliğiyle aktaracaktı.

Birkaç gün sonra, bir başka akrabasının Belçika'daki düğün törenine katılacak, oradan da kılı kırk yaran gözlemlerle, Katolik tütsülerin kalıcı kokusuyla dönecekti.

Üç-beş gün sonra, Macaristan'da doğan bir bebeğin vaftiz babası oldu, hemen ardından da Paris'te yine bir akrabasının verdiği ilk önemli konserde hazır bulundu.

Olanca sevimliliği, kibarlığıyla kulislerdeki kutlamalarda yerini alıyor, ancak renklerin, havailiğin ve şöhretin üzerine sıçramasına asla izin vermiyordu. Başarının, çiçeklerin, tokalaşmaların şavkı ona, griliğine bir nebze olsun vurmadı. Katıldığı olaydan duyduğu gurur tarihseldi; onun özel yaşamını kesinlikle aydınlatmıyordu.

O yalnızca tanıktı.

Ne onurlandığını hissediyordu ne de alçaldığını (suyunun suyu bir akrabasının elektrikli sandalyedeki idamına da katılmıştı).

Neredeyse kimliğinden soyutlanmıştı; bir aile hayaleti gibi...tören biter bitmez, şarabı, yiyecekleri, seremoni ya da hükmü paylaştıktan sonra, geldiği gibi yine sessizce yok olur, kimse de onu anımsamazdı.

Soyağacını beslemek, aile birliğinin sağa sola saçılmış parçacıklarını lehimlemek için binlerce kilometre kat eden bu adam, kapıdan çıktığı an unutulurdu.

Ailenin resmi ya da tanınmış üyelerinin meslek yaşamlarını, gelişimlerini izlemek daha kolaydı elbette: geleneksel evliliklere ve boşanmalara bağlı kalanlar, nikâhlar, zifaf geceleri

gibi klasik alışkanlıkları sürdürenler, İngiltere Mahkemesi'nde boy gösterenler, *Academie Francaise*'den nişan alanlar. Bunlar gazetelerde yayınlanıyordu; Philip Amca'ya da bir tek, her sabah gazete sütunlarını dikkatle taramak kalıyordu.

Ama ailcye bağlılığı salt toplantılara katılmakla sınırlı değildi. Mezarlıklarda, kiliselerde, evler, sanatoryumlar, hastanelerde görünmek ona yetmiyordu.

Daha gizemli gelişmeleri de aynı sezgi ve özenle takip etmekteydi. Bir akraba sıradışı, aykırı bir adım atmaya görsün, onu ilk arayan Philip Amca olurdu: Her şeyin yolunda olduğunu umuyordu, bir yardımı dokunabilirse sevinirdi, vs.

Asıl muamma, bütün bu etkinliklerdeki parıltıdan (çünkü şu idam olayı bile, elektrik kesilince benzersiz bir gösteriye dönüşmüştü) Philip Amca'ya tek bir ışık huzmesinin bile vurmayışındaki çelişkideydi; soyağacının bol, bereketli tomurcuklarının arasında dolanıp durmasına karşın, adam her geçen yıl biraz daha kuruyor, biraz daha mekanikleşiyor, biraz daha katılaşıyordu – iflah olmaz bir can sıkıntısı, kasvet yayan, ahşap bir heykelcik gibi.

Yüzünde hiç silinmeyen bir grilik, giysilerinde şaşmaz bir eskime... Ayakkabılarının pürüzsüzce aşınan tabanları; parmakları tek tek değil, bir anda, tamamen yıpranan eldivenleri.

Ancak görevlerine karşı hep uyanık, hep tetikteydi. En aykırı etkinlikleri bile tam vaktinde saptama dehası ona en şaşaalı, en görkemli başarısını getirdi.

Bir akrabası, evli olmasına rağmen başka bir refakatçiyle Atlantik'i geçmeye niyetlenmiş ve yola çıkış tarihi konusunda bütün arkadaşlarını kandırıp bir gün önce hareket edecek olan bir gemiye binmişti.

Kadın bu tehlikeyi göze alan kavalyesiyle birlikte güvertede gezinir, bu gizlilik yüzünden kaçırdığı çiçek, meyve, kitap gibi yol armağanlarına hayıflanırken, Philip Amca'yla burun

buruna geliverdi. Adam elindeki küçük çiçek buketini uzattı, son derece zarif bir dille şöyle dedi: "*Bon voyage!** Amerika'ya varınca, aileye saygılarımı iletin!"

Tek şaşırtıcı olansa, Philip Amca'nın onları vardıkları yerde, öteki kıyıda karşılamamasıydı.

Uyanınca, "Yaşlanıyor muyum?" diye sordu kendine; sonra gidip kapıdaki gazeteyi aldı, kahvaltı tepsisini hazırladı, yeniden yatağa döndü.

Soy kütüklerine duyduğu ilgiyi yitirmeye başlamıştı.

Kafeyi, orada gördüğü, izlediği, kulak kabarttığı insanları düşündü. Konuşmalarına bakan, onların ana-babasız, akrabasız dünyaya geldiğini sanırdı. Hepsi de alıp başını gitmiş, unutmuş, geçmişinden kopmuştu. Bırakın ailesini, ülkesini bile ağzına alan yoktu.

Faustin onları sorguya çektiği zaman sinirleniyor hatta ondan kaçıyorlardı.

Onların köksüz olduğunu düşünüyordu, ama birbirlerine ne kadar düşkün olduklarının da farkındaydı; yeni bağlar, yeni bir aile türü, yeni bir ülke bulmuşçasına kenetlenmişlerdi birbirlerine.

Yalnız olan kendisiydi; *esprit de famille* olan.**

Soy ağacında akan özsü, Faustin'i dölleyip çiçeklememişti; oysa kafelerde gördüğü, birlikte oturduğu insanların arasında akan can suyu, onlara aynen bunu yapmıştı.

İçinden kalkıp giyinmek, onlara katılmak geldi. Bir mitoloji kitabında gördüğü bir resmi anımsadı. Tepeden tırnağa mercan ve altın rengi, kocaman bir ağaç ve her dala tünemiş efsanevi bir kişilik – kadın, erkek, çocuk, din adamı ya da ozan, tarihçi, lir ustası, dansçı, tanrıça, ilah...hepsi de anlaşıl-

---

* (Fr.) İyi yolculuklar. (ç.n.)

** (Fr.) Ailenin hayaleti. (ç.n.)

maz bir gönül rahatlığı, tam bir uyum içinde, aynı ağaçta oturmakta.

Donald kirayı ödeyemediği için dairesinden atıldığında, o gece toplanmış, bir zincir oluşturup onun eşyalarını pencereden çıkartmışlardı; bastıramadıkları kahkahalar, gülüşmeler yüzünden az kaldı yakalanıyorlardı.

Jay bir resim satınca kutlamak için doğru kafeye gelir, o akşam herkes onun kesesinden afiyetle yiyip içerdi.

Lillian'ın her konserine hep birlikte katılır, coşkuyla alkışlayan, irice bir kitle oluştururlardı.

Stella soylu ya da ünlü biri tarafından Fransa'nın güneyindeki bir malikâneye davet edilmişse, onları da çağırırdı.

Bale hocası astım yüzünden yatağa düşüp ders veremez olunca, hep birlikte ona baktılar, onu beslediler.

Evet, bu bir başka aile türüydü ve Philip Amca bu akrabalığın gizlerini çözmeyi çok istiyordu.

İşte, yine bu merakla kalkıp giyindi, kafeye yollandı.

Michael ilk uyanan olmak, hâlâ uyuyan Donald'ı seyretmekten hoşlanırdı; sanki Donald'ın yastıktaki yüzünden, elini uzatsa dokunabileceği bu somut yüzden, kaygılarını, korkularını yatıştıracak bir kesinlik, onu ilişkinin sağlamlığına inandıracak bir güvence bekler gibi: Donald'ın uyanır uyanmaz işe girişip bütün gün ve gece boyunca, aşama aşama katledeceği ilişkinin.

Donald uyanıkken, Michael'ın gereksindiği sözcüğü asla sarf etmez, gereksindiği bakışı bir kez olsun yöneltmezdi; aşkını kanıtlayacak en ufak bir eylemi bile esirgerdi ondan.

Michael'ın şu andaki duyguları, Lillian'ın Jay'le ilintili duygularının tıpatıp aynısıydı.

Tıpkı Lillian gibi Michael da, eften püften de olsa, sırf Donald'ın onu düşündüğünü, ona bir şeyler verme arzusu

duyduğunu gösterecek bir hediyenin özlemini çekiyordu. Lillian gibi o da kulaklarını dikmiş, yüreğine alabileceği, kendisini önemli hissetme ihtiyacı duyduğunda başvurabileceği bir sözcüğü bekliyordu. Tıpkı Lillian gibi, yoğun bir tutkuyla dolu üç-beş dakikanın özlemiyle kıvranıyordu; Michael o küçük kıvılcımı, demir fabrikasındaki fırınlara, demirin akkor halinde, kaynaklanmış, tamamlanmış olarak çıktığı şu dev ateşlere dönüştürmeye hazırdı.

Ama ne yazık ki, Donald'ın yastıkta uyuyan yüzüyle yetinmek zorundaydı.

Donald'ın varlığıyla.

Çünkü Donald gözlerini açar açmaz, Michael'a bütünüyle kapalı bir dünyayı dokumaya koyulacaktı; tıpkı Jay'in, Lillian için girilmez olup çıkan o dönek, kaypak dünyası gibi.

Bu dokuma işlemi hep Donald'ın uyduruk, saçma sapan şarkılarıyla başlardı; böylece o günkü ruh halini Michael'ın uzanamayacağı bir tizliğe, üst perdeye çıkarmış oluyordu; sanki keyiflenmek için değil de Michael'a meydan okumak, haddini bildirmek için şarkı söylüyordu:

Hiçbir şey kaybolmaz,
yalnızca dönüşür...
eski sicim yeni sicime
eski torba yeni torbaya...

"Michael," dedi Donald, "hadi, bugün hayvanat bahçesine gidelim... Yalnız kaldığı için acı acı ağlayan şu yeni samuru görmek istiyorum."

Michael düşündü: "Ah, kafesinde yalnızlıktan ağlayan samur için üzülmesi, ne kadar da insanca." Donald'ın bu âni duygusallığından yüreklenip şefkatle sordu: "Sen de yalnız kalsan, böyle ağlar mısın?"

"Asla," dedi Donald. "Şu kadarcık aldırmam. Yalnızlığı severim."

"Seni bıraksam, aldırmazsın yani?"

Donald omuzlarını silkti, şarkısına döndü:

eski teneke yeni tencereye
eski deri yeni pabuca
eski kıl yeni ipeğe
eski hasır yeni şapkaya...

"İşin aslı," diye sürdürdü Donald sözünü, "hayvanat bahçesinde benim favorim samur değil gergedan...o muhteşem kalınlıktaki derisi."

Donald'ın samuru değil de gergedanı sevmesi, Michael'ın içini açıklanamaz bir öfkeyle doldurdu. Erkek neyi ima ediyordu: Gergedanın derisinin kalınlığına duyduğu hayranlığı paylaşmadığı takdirde, Michael'ın ona ihanet etmiş olacağını mı? Yoksa Michael'a daha dayanıklı, daha katı olmasını mı öğütlüyordu?

İyi ama, Donald'ın her davranışı onun ritminden böylesine farklıyken, kendini verirken bile mesafesini, ele geçirilemezliğini korurken, Michael katılaşmayı nasıl nasıl nasıl başarabilirdi?

Donald şarkısına döndü:

çocuktan yeni erkeğe...
yeni, yeni değil
yeni, yeni değil
yeni, yeni değil

Sonra oturdu, bir mektup yazmaya koyuldu; alışık olmamanın verdiği aşırı dikkatinde, dikkatini yoğunlaştırmadaki acemiliğinde, işi bir an önce bitirme telaşında öyle çocuksu

bir yan vardı ki, Michael az önceki şarkıda geçen, yüreğinin duymasına izin vermediği o dizenin şimdi uğursuzca, avaz avaz haykırdığını hissetti: çocuktan yeni erkeğe!

Oturduğu yerde kaleminin ucunu dişleyen sevgilisine bakarken, Michael onun koşmaya, atlamaya, sıçramaya, gülmeye hazırlandığını görebiliyordu – ama hep, kimsenin girmesine izin vermediği bir çemberin içinde.

Michael, hayvanat bahçesine yapılacak bir ziyaretin daha da vurgulayacağı kopukluktan, uyuşmazlıktan kaçınmak için, bitpazarına gitmeyi önerdi; Donald'ın orada eşelenmeye bayıldığını biliyordu.

Orada, sokağın ortasında, kaldırımlarda hayal gücünün üretebileceği, derleyebileceği her türden nesne sergileniyordu.

Dünyadaki bütün eşyalar: üzerlerinde daha önce alınmış, sevilmiş, nefret edilmiş, eskitilmiş ve atılmış olmanın cilası.

Michael dolaşır, düşünceli düşünceli aranırken, nadide bir astronomi kitabına rastladı, Donald ise bir müzik kutusunun düzeneğine; kutu yoktu, yalnızca ince tellerden oluşan ve avcunda tatlılıkla çalan bir iskelet. Donald onu kulağına götürüp dinledi, sonra şöyle dedi: "Michael, bana bu müzik kutusunu alsana. Bayıldım."

Ezgi açık havada güçlükle duyuluyordu, ama Donald kulağına yapıştırıp dinlesin diye onu Michael'a uzatmadı; sanki bu müzik Michael için bestelenmemişti.

Michael'a gelince; bir çocuğa bir oyuncak almıştı ve oyuncağı onunla paylaşmayı zaten beklemiyordu. Kendisine de, Donald'ın göz ucuyla bile bakmadığı astronomi kitabını aldı.

Cebinde çalan müzik kutusuyla gezintisini sürdürdü; geyik boynuzunu istedi, ardından XV. Louis kostümünü, sonra da afyon çubuğunu.

Michael eski taşbaskıları inceliyordu; hüzün devinimlerini ağırlaştırmıştı; Donald'ın görmezden geldiği hüzün, yalvarıyordu: "Hadi, tut elimi, oyunlarına beni de al."

Michael'daki tutuklu çocuğu, Donald'a eşlik etmek, onunla birlikte hoplayıp zıplamak isteyen, o kutudan yayılan müziği dinlemeye can atan çocuğu göremiyor muydu?

Sonra baloncu kadına rastladılar; elinde zümrüt yeşili balonların oluşturduğu, havada salınan, kocaman bir buket. Donald hepsini birden istedi.

"Hepsini mi?" diye sordu Michael dehşet içinde.

"Belki beni alıp havaya uçururlar. Ben şu yaşlı kadından çok daha hafifim," dedi erkek.

Ama bütün demeti kadından alıp elinde tutunca ve beklediği gibi havalanmadığını görünce, sicimi bırakıverdi, balonların yükselişini zevkle seyretti; sanki bir parçası onlarla birlikte gökyüzünde salınmaktaydı.

Her gün yaşanan bu ayrılığın, kopuşun, bundan sonra geçirecekleri zamanın üzerine katlanılmaz bir kâbus gibi çökeceğini hisseden Michael geceyi, karanlığı iple çekmeye başladı.

Yanlarından birbirine yaslanmış, kör bir çift geçti. Michael onlara gıpta etti. (Karanlıkta sevişebilen körleri nasıl da kıskanıyorum. Sevgilinin gözlerini görmemek; ne oradaki yansımayı ne de anıları. Kapkara bir arzu ânı; sarıldığın varlık hakkında hiçbir şey bilmeksizin... Ama karanlıkta yanan ateşin, dokunabileceğin ve kıvılcımlanacağın közün yerini çok iyi bilerek. Kendilerini arzunun ıssızlığına bırakan, şafağı olmayan bir gecede, yan yana yatan kör âşıklar. Az önce sahip oldukları bedene vuran gün ışığını asla görmeden. Aşk karanlıkta daha da derine inebilir mi? Berraklığın, belirginliğin sıkıntılarını tatmaksızın, daha uzağa, daha derine gidebilmek...sadece ılık tene dokunmak, yalnızca sıcacık bir sesi dinlemek!)

Michael anıları fırlatıp atan, geçmişe sırt çeviren bir âşığın gözlerini görmesini engelleyecek kadar koyu bir karanlığı nerede bulacaktı – bir aşkın ölümünü, bir aşkın kaçışını, arzu gecesinin sona erişini Michael'dan gizleyecek kadar zifiri bir karanlığı?

Hiçbir aşk, Michael'ı çıplak gerçeklerin hüznünden kurtaracak kadar kör değildi.

Donald eli kolu armağanlarla dolu, "Hadi," dedi, "kafeye gidelim."

Birbirine değen dirsekler, üst üste binen ayak parmakları, karışan soluklar; onlar kafede halkalar halinde otururken yayalar bulvardan akıyor, çiçekçiler buketlerini hazırlıyor, gazeteci çocuklar sokak şarkılarını söylüyor; günle geceyse alacakaranlık denen evliliğe adım atmak üzere.

Köşe başında çalan, Carmen'in kışkırtıcı şarkılarını söyleyen laterna, ışıksızlıktan ağarmış ağaçlarla dolu bu yapay cennette, delice cıvıldayan bir mekanik kuşlar çeşmesinden farksız; maymun zincirlerini, teneke kutudaki bozuklukları şakırdatıyor.

Kafede otururken, birbirlerinin çevresinde miyop gezegenler gibi dönmekteler; değişip dönüşerek, kişiliklerini değiş tokuş ederek.

Görünüşe bakılırsa, dünyaya en yakın gezegen Jay'di; yeryüzüne en yakın o olduğu için de, dudağının üstünde bir zevk buğusu, yanaklarında gül pembesi bir hoşnutluk vardı. Canı istediği an dünyaya sahip olabilirdi; onu ısırabilir, yutabilir, kolayca hazmedebilirdi. İştahı korkunçtu; yalayıp yutarken hiç ayrım yapmadığı gibi, sindirim sistemi de kusursuzdu. Bu nedenle de yüzü Flaman resimlerinin sağlıklı renkleriyle, iyi beslenmiş birinin kanlı canlı tonlarıyla ışıldardı; hep 'dişlerinin' uzanabileceği bir mesafede duran, görüntüsünü

de cismini de asla yitirmeyen bir dünyada yaşıyor, içinde, yorumcunun şu anda izlediği sahneyi daha sonra, tekrar tekrar oynatmak zorunda olduğu bir içsel odacık taşımıyordu.

Bir sahneyi sahiplenmesi, içselleştirmesi için onu depolaması gerekmezdi; onu saklayacağı gizli bir odası da yoktu zaten. Jay içinde ne yankı taşırdı ne de anı tortusu. Sırtında salyangoz kabukları, çarşaflar, yalıtım malzemeleri yoktu.

Giriş çıkışları akışkan, canlı, zorlamasızdı; tıpkı içki içişi ve bunun sonuçlarını kabullenişi gibi. İnsanların arasında boşluk olduğuna inanmazdı; ne aşılması gereken bir mesafe, ne kavuşmaları önleyecek bir engel, ne de harcanması gereken bir çaba.

Gezegenlerin doğal devinimlerine duyduğu güven sayesinde, uzayda şakacı bir gökbilimci tarafından, önceden düzenlenmiş bir davranış kalıbı bulunduğuna kesinkes inandığı için, Paris yaşamının bu ışıklı heyelanına gülümseyen bir yüzle katılır, bir an olsun tutuklandığı, sınırlandığı ya da diğerleri gibi ip üzerinde yürüdüğü duygusuna kapılmazdı.

Özgürlüğüne on dört yaşındayken kavuşmuştu: Annesiyle arasındaki göbek bağını sonsuzcasına kesip attığı an. Evden kaçarak, bir daha da geri dönmeyerek, kendini bütün makaralardan, kementlerden, sicimlerden, güvenlik ağlarından soyutlamıştı. Hepsini bertaraf etmişti.

Dolayısıyla, kafe masalarından oluşan gökyüzünde dönüp dururlarken, ötekiler, onun neşesini, havailiğini yudumlamak, gizli formülünün sırrına ermek isteyenler onun yörüngesinden ayrılmazdı.

Çekiciliğinin nedeni her türlü çabaya, emeğe karşı takındığı bu mutlak kayıtsızlık, insanları ırmak kıyısına, köprülerin altında yatıp kalkmaya götüren bu boşvermişlik miydi? Köprü altında yaşamak sokak çeşmesinden su içmek, topladığı izmaritleri tüttürmek, karnını Sante Hastanesi'nin çorba kuy-

ruğunda doyurmak zorunda kalsa bile, buna şu kadarcık aldırmayacak olması mı?

Jay'in sırrı bu muydu? Feragat, bütün isteklerden sıyrılmak, vazgeçmek, birine bağlanmayı, hayal kurmayı reddetmek; bir anarşi ortamında yaşamayı seçmek?

İşin doğrusu, son aşamaya hiç ulaşmadı. Karşısına hep, onun varoluşunun sorumluluğunu yüklenen biri çıktı.

Ancak ürkekleri, sağlamcıları saptamakta üstüne yoktü: Bir makaradan boşalan, ama geceleri yeniden o makaraya dolananları; sevdiğini bir kovboy kemendiyle, kıskıvrak yakalamak isteyenleri; kendini yükseklerden bırakırken, yarı yolda trapezi yakalayacağını bilen, yine de elinin kaymasından, uçuruma yuvarlanmaktan ödü kopanları.

Bu da onda, eline dev bir makas alıp bütün kalıpları, şablonları lime lime doğrama arzusu uyandırıyordu.

Masalardaki insanları tek tek açardı; tıpkı içki şişelerini açışı gibi: zarifçe, yavaşça değil, mantarı bir çekişte çıkartarak; dolaysız, tok soruları üzerlerine birer cirit gibi fırlatarak, maskesiz bir merakla onlara saldırarak.

Bir sır, baştan savma, kaçamak bir yanıt, bir büzüşme karşısında hemen baskıyı arttırır, duyma güçlüğü çeken biri gibi üstelerdi: Efendim, ne dedin?

Giz yok! Esrar perdeleri yasak! Dökül, saçıl bakalım! Cemaat karşısında günah çıkaran şu fanatikler gibi kendini sere serpe aç.

İçe kapanmalardan, kabuklardan, zırhlardan nefret ediyordu. Bunlar, onun içindeki barbarı uyandırıyor, kent talancısını, yağmacıyı, istilacıyı kışkırtıyordu.

Neresi olursa olsun, bir yerden kop, atla!

Yeter ki atla!

Elindeki kocaman, gözü dönmüş makasla bütün palamarları kesiyor, sorumlulukları, aileleri, sığınakları doğruyordu.

Sonra da hepsini açık denize, kaosa, yoksulluğa, yalnızlığa, fırtınalara fırlatıyordu.

Kimileri başta, Jay'in taşkınlığının, coşkularının su geçirmez, batmaz döşeğinde güvenle zıpladılar. Çekingen yolcuları yabancı, fırtınalı denizlere açıldıkça Jay'in de neşesi, sevinci çoğaldı.

İteklendiğine, dürtüklendiğine sevinenler oldu. Aksi halde benliklerini açmayı başaramayacaklardı. Şiddete maruz kaldıkları, silkelendikleri için memnundular, çünkü sırların onları taşıyan kapları bozduğunu, paslandırdığını biliyorlardı. Kimileri işgale uğradığı, altüst edildiği duygusuna kapıldı; teşhir edilmekten, örtbas etmeye çalıştığı, daha değersiz yönlerinin pazara çıkarılmasından utandı.

Jay insanı ve şişeyi boşalttığı, içlerindeki her şeyi, tortularına kadar boşalttığı zaman, tıka basa doyduğunu hissederdi.

Hadi, derdi, en kötü, en çirkin tarafını sergile bakalım: Güdükleşmiş yanlarımızın bir pantomimini yapalım ki, gülebilelim. Doğal insanla, kusurlarının çekiciliğiyle yüzleşmeliyiz. Hadi, derdi Jay, zaaflarımızı, eksikliklerimizi paylaşalım. Kahramanlara inanmam. Ben doğal insana inanırım.

(Jay'in kendinden bu kadar hoşnut olmasının nedenini artık biliyorum, diye düşündü Lillian. *Umursamıyor*. Evet, onun sırrı bu. Umurunda bile değil! Buysa ondan asla öğrenemeyeceğim bir şey. Onun gibi hissetmeyi hiçbir zaman başaramayacağım. Ondan bir an önce kaçmak zorundayım. New York'a döneceğim.)

Bu düşünce, onu Jay'e sonsuzcasına bağladığına inandığı kordonu, o evlilik bağını, kuşkunun gerginleştirdiği, endişenin aşındırdığı sicimi koparıverdi ve Lillian kendini palamarsız, çapasız hissetti.

Jay sorumluluk düğümlerini harıl harıl keser, diğerlerini rıhtımdan uzaklaştırırken, Lillian'la arasındaki bağlayıcı, bo-

ğucu sicimi de kesmişti kazara. Lillian yelken açma, ondan uzaklaşma kararını aldığı an hafifledi, neşelendi.

Bütün bu karman çorman şeritler, onu anneye, kocaya, çocuklara ve Jay'e bağlayan bütün zincirler bir anda kopmuştu. Lillian'ın kahkahasındaki farklı tını Jay'i şaşırttı, çünkü kadının gülüşünün genellikle paslı, ham bir dokusu olurdu; onu daha çok bir hıçkırığa, bir iç çekişe yaklaştıran bir nitelik: sanki henüz kararını verememiş gibi.

Aynı saatlerde, Rasathane'nin tepesindeki gökbilimciler gezegenler arasındaki uzaklığı hesaplıyordu. Oysa Djuna bu tür mesafeleri yüreğinin titreşimleri yoluyla ölçmeyi öğrenmişti (erkek sıcak ve yakın; erkek uzak ve soğuk). Bu yetisini, kendisiyle insanlar arasında boşluk yaratma ustasıyla, Michael'la yaşadığı o ilk deneyime borçluydu. Sonra Michael, Donald'la birlikte çıkagelmiş ve Djuna onun çektiği acıyı bir bakışta görmüştü: Kendisiyle Donald arasında uzanan kestirilemez, aşılamaz uzaklık yüzünden...sonsuza kadar kalmak istediği ama oyunbaz, pervasız biri olamadığı için çabucak dışlandığı gençlik, ergenlik dünyasıyla arasındaki mesafe yüzünden acı çekiyordu.

Michael ise, Djuna'nın gözlerine baktığı an ete kemiğe kavuştuğunu, yeniden 'görünür' olduğunu hissetti; sanki kadının tutkusunun duru aynasına bakmış ve yeniden doğmuştu, çünkü Donald'ın onu o çocuksu dünyasından dışlamak için verdiği amansız mücadele, sonunda Michael'ı kendi varoluşundan yoksun bırakmış, bir anlamda onu yok etmişti.

Sırf Donald'ın varlığını sürdürebilmesi için gerekli, sevecen, koruyucu bir hayalet olduğu duygusundan kurtulması için, Djuna'nın, "Selam, Michael!" demesi yetmişti. Çünkü Djuna onu yakışıklı bir erkek, astronomi ve matematiğe yeteneği olan, pek çok konuda bilgili, kıvama getirildiğinde ağzından bal damlayan biri olarak görüyordu.

Djuna, "Selam, Michael!" dedi ve Michael'la insanlar arasındaki 100000000000000000 kilometrelik uzaklık, bir kâğıda kurşunkalemle çiziktirilmiş küçük bir eksi işaretine dönüşüverdi. Varoluşu çok uzun zaman önce, bir öğrencinin dalgın karalamaları gibi, sayfa kenarında unutulmuştu; oysa şimdi bir kafede, kanlı canlı oturuyordu ve sağ yanındaki Donald, benzerlerine her yerde rastlayabileceğiniz, çok güzel bir oğlan çocuğundan başka bir şey değildi artık...ya da, panayırlardaki şu kilden yapılma, salt ön yüzü olan güvercinlerden. Djuna da ona en baştan bu tanımlamayı yakıştırmamış mıydı zaten? "Selam, Michael! Senin kil güvercin bugün nasıl?" Bunu duyan Donald çok kızmış, kadın milletinin tahammül edilmez kıskançlığı üstüne veryansın etmişti.

Michael'la Djuna'nın arasında incecik iplikler dokunmaktaydı. Kadının ruhsal rengini bir bakışta kavrardı. Michael'ın çekiciliği de bu yeteneğinden geliyordu: Kadınlar hakkındaki bilgisi, ince bir yarık açıp içeriye bakmasını, özlerle haşır neşir olmasını sağlıyordu.

Yeniden doğma olasılığı içermeyen, ama Djuna ile Michael'ın seçtiği tüm erkekler arasında yaşanan bu aşkı, kadınca fettanlıklarla bezeli bu gönül silsilesini, bir tek Donald gibiler, onun cinsinden olan erkekler anlardı.

Djuna'yla Michael kendilerine şehvet ülkelerinin ötesinde, dışında uzanan bir yurt bulmuşlardı; hızlı, zekice sözcüklerden oluşan bir dille birbirlerini etkileyebiliyor, büyüleyebiliyorlardı – üstelik bu büyülenmenin şu malum, olağan sonuca ulaşmayacağını gayet iyi bilmelerine karşın.

"Djuna," dedi Michael, "Bütün düşüncelerinin dört bir yana, delice koşuştuğunu görüyorum... Küçük balıklar gibi."

Sonra birden, kadının endişesini hissetti, onu yaralayabilecek olan soruyu sormaktan kaçındı: "Babası Paul'ü Hindistan'a gönderdi, değil mi?"

Çünkü kadının oturuş biçiminden, ölümcül bir darbe beklediğini anlamıştı.

Aynı anda mermer üstlü masalarda içki lekeleri, sahte cennet, ebedi huzur vaatlerinin çökeltileri, tortuları belirdi.

Aynı anda laterna, Carmen'in edepsizliklerini döküp saçmayı kesti, ezgisini değiştirdi.

Pagliaci'nin kent dumanlarında ağarmış kahkahaları, laternadan, bir meczubun feryat figanları gibi döküldü; bunun üzerine köşeye kıstırılmış olan maymun, ne insan ne de maymun sesi olan bir cıyaklamayla zincirine asıldı, hırsla, deli gibi çekiştirmeye başladı; başındaki kırmızı Türk fesiyle geçen her yabancıyı selamlıyor, onu bağlandığı bu hoparlör ağacından kurtarabilir umuduyla, herkese yaltaklanıyordu.

Çevrilen bir kol aracılığıyla buruşuk, cızırtılı melodiler üreten, karatavukların çığlıklarını döken bu ağaçtan kurtulmak için bir yakarış dansı.

Ama teneke kutuya düşen bozuklukların şıngırtısını duyunca sorumluluklarını anımsadı; kırmızı Türk fesini seyircilere doğru minnetle eğerken, gözlerindeki sessiz ağaçlara kavuşma duası da silinip gitti.

Djuna yeniden bol labirentli, dolambaçlı içsel kentlerine döndü:

herhangi bir ad taşımasa da müziğin taşa kabara aktığı...her türden ruh hallerini, duyguları ve izlenimleri çözülmelere, erimelere taşıyan, akışıyla bir dünya kuran, sonra onu yeniden biçimlendiren bir yeraltı ırmağı gibi çağıldadığı kentlere

evlerin yıprandığı, ama görünen cephelerin, ön yüzlerin girişleri de çıkışları da kolaylaştırdığı

gizli hüzünlerin dehlizleri oldukları için, isimlere, tabelalara gereksinmeyen sokakların uzandığı

öten kuşların barış güvercinleri, cennet kuşları, salt rüyalarımızda görünen rengârenk arzu kuşları olduğu

pusulası, barometresi, direksiyonu, haritası olmadığı için kaybolmaktan korkanların gezindiği kentler...

Ama Djuna benliğin bu teslimiyetiyle bir inişin başladığını biliyordu: bilincin derin, daha derin katmanlarına, en üstteki neşeli, havai tabakadan başlayıp aşağıya, daha da aşağılara ulaşmak; yanına sadece yüreğin o hassas tartısını, tartılamaz olanı, ölçüye vurulamaz olanı tartmakta kullanacağın teraziyi alarak, jeolojik basamakları inmek...

müziğin anonim olduğu, kimliklerini yitiren insanların kendilerini yıllara bırakıp, sırf esrime noktalarını bulma umuduyla, öne arkaya, ileriye geriye sürüklendikleri bu gizli keder sokaklarından geçmek...

salt heyecanların, ete girip yerleşen, sellere de bellek yitimine de direnen güçlü duyguların tarihlerini ve başlıklarını anımsamak

çünkü sonunda, sadece derin duygulanımların önemli tarihleri yeniden ve yeniden hatırlanacak, bir tek onlar pınarlardan, çeşmelerden, müziğin ırmaklarından her seferinde yeniden, taptaze fışkıracak...

"İçsel Kentler"deki yolculuğunuz, **Ateş Merdivenleri**'nin ardından **Albatrosun Çocukları**'yla sürüyor...

Paris'teki bir dans okulundan burs kazanmak, on altı yaşındaki Djuna'nın kurtuluşudur. Montmarte'nin kafelerinde sanatçılardan ve müzisyenlerden oluşan bir topluluğa katılır, arkadaşlıklar kurar ve sevgilileri olur. Bunlardan ilki, onun sahip olunma arzusunu usulca bertaraf eden Michael'dır. Ardından, ürkek şehveti korkularını bir süre için giderebilen Paul gelir.

Albatrosun Çocukları'nda Nin, en çarpıcı anlatılarından birini kuruyor; olgun yaşlardaki aşkın ayrıntılarını ve tutkularını incelikle yakalıyor.

Albatrosun Çocukları, "İçsel Kentler"deki ikinci durağınız. Ruhunuzun derinliklerinde yatan gizi keşfetmek için bu durakta soluklanmalısınız...

Anaïs Nin

"... fazlasıyla büyük bir dalgayla, olağanüstü biçimli ellerini kaplayan, esritici köpüklerden çok daha fazlasını haykıran, içbükey karnı (yalnızca bir anlığına, bir orgazm süresince sığınabileceği), geçici bir rahimden çok daha anlamlı görünen bir dalgayla karşılaştığında, Çin işi, açılması olanaksız bir giz kutusu gibi kapanıyor, sevecenliğin ya da tutku selinin içeriye sızmasına izin vermiyordu."

ISBN 975-289-244-2
9 789752 892446
www.everestyayinlari.com

EVEREST